

برنامهٔ درسی دورهٔ کارشناسی ادیان و عرفان

Religions & Mysticism

فصل اول

مشخصات کلی رشته

مشخصات کلی

۱. تعریف و اهداف

رشته ادیان و عرفان یکی از رشته‌های نظام آموزشی عالی کشور است که در آن دانشجویان این رشته با دانش ادیان و عرفان آشنا می‌شوند و خود را برای پژوهش و اظهار نظر کارشناسانه در زمینه ادیان و عرفان و ورود به دوره‌های عالی آماده می‌سازند.

هدف از تأسیس دوره کارشناسی رشته ادیان و عرفان در نظام آموزش عالی برای تأمین اهداف زیر می‌باشد:

- (۱) تربیت و تأمین نیروی انسانی متعهد و متخصص جهت پاسخگویی به نیازهای جامعه و مراکز فرهنگی، آموزشی و پژوهشی کشور.
- (۲) تربیت و تأمین دانش پژوهان دینی مورد نیاز آموزش و پرورش، سازمان تبلیغات اسلامی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صدا و سیما، مراکز رایزنی فرهنگی خارج از کشور.
- (۳) فراهم آوردن امکان کسب علم و دانش نسبت به ادیان و مذاهب دیگر برای افراد علاقه‌مند.
- (۴) ایجاد آمادگی علمی لازم برای ادامه تحصیلات عالیه و کسب تخصص در حوزه ادیان و عرفان از طریق دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری.
- (۵) انجام پژوهش‌های بنیادی — کاربردی در زمینه ادیان و عرفان به‌ویژه از رهگذر نگرش مقایسه‌ای؛
- (۶) توانایی تدوین متون تخصصی متناسب با مخاطبین جوان و دانشگاهی؛

- (۷) توانایی پاسخگویی منطقی و متناسب با محیط‌های دانشگاهی به پرسش‌ها و شبهاتی که ایمان نسل جوان و دانشگاهی را هدف می‌گیرند.

۲. ضرورت و اهمیت رشته

ما هم اکنون در جهانی زندگی می‌کنیم که مردم به گونه‌ای اجتناب‌ناپذیر از یکدیگر متأثر و در سرنوشت همدیگر مؤثرند. شرایط در حال حاضر به گونه‌ای است که هیچ ملتی به تنهایی و بدون ارتباط با دیگر ملت‌ها نمی‌تواند به پیشرفت و ترقی نایل شود و به امنیت و آرامش دست یابد.

با عنایت به بحث فوق و با توجه به نقش بنیادین عقاید، بینش‌ها و گرایش‌های دینی در فرهنگ عمومی مردم و سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی خُرد و کلان کارگزاران نظام، انجام پژوهش‌های مستمر — به‌ویژه در فضایی آکادمیک و با بهره‌گیری از روش‌های کارآمد پژوهش — ضرورت غیرقابل اجتنابی می‌یابد. از سوی دیگر، شکل‌گیری موج جهانی گرایش به دین‌حجم‌فراینده پژوهش‌های دینی در سطح جهان، ضرورت پژوهش‌های نوین در حوزه ادیان و عرفان را دوچندان کرده است. از این رو، با تقویت جایگاه چنین رشته‌ای در نظام آموزشی کشور و تربیت نیروهای متخصص می‌توان ضمن معرفی عالمانه دین و دستاوردهای دانشمندان مسلمان به پیروان دین‌های دیگر، دیدگاه‌های دینی آنان را شناخت و از این طریق به تعامل درست و سازنده با آن‌ها پرداخت.

در چنین شرایطی، و به‌ویژه با توجه به اینکه نظام جمهوری اسلامی بر اساس دین و محتوای اسلامی بنیان‌گذاری شده، این ضرورت بیش از پیش آشکار گشته است که دانشگاه‌های کشور با متدولوژی علمی و پژوهشی جدید و متناسب با زمان و زبان روز به مطالعات دینی و عرفانی بپردازند، از پیشرفت‌های مطالعاتی این حوزه مطلع باشند، مسائل و پرسش‌های اساسی حوزه معرفت دینی را بشناسند، و مواجهه متفکران و فیلسوفان معاصر با مسائل جدید را، به‌خصوص مسائلی که در تقابل با آموزه‌های دینی است، ارزیابی کنند.

بدیهی است نیل به این مهم بدون آشنایی صحیح از نظام‌های معرفتی و عرفانی سایر ادیان و مکاتب، و نیز بدون اطلاع از نقاط ضعف و قوت آن‌ها در حل اساسی‌ترین مسائل و دغدغه‌های انسان معاصر — که عبارت است از «روش زندگی» و «معنای زندگی» — میسر نمی‌باشد. رشته «ادیان و عرفان» در راستای دستیابی به چنین اهدافی تأسیس شده است. دانشجویان با

مسائل اساسی این حوزه آشنا می شوند. نگرش آکادمیک به فهم درست آموزه های ادیان کمک خواهد رساند و راهی به سوی معنویت و دین حقیقی خواهد گشود.

۳. نقش و توانایی دانش آموختگان این دوره

فارغ التحصیلان این دوره با توجه به فراگیری های لازم می توانند در زمینه آموزشی و پژوهشی دستگاه های آموزشی و پژوهشی مربوط (گروه های معارف اسلامی، دانشکده های الهیات، پژوهشگاه ها و پژوهشکده های علوم اسلامی، آموزش و پرورش، و...) نقش مؤثری ایفا نمایند و به تحقیق و تبیین در داخل و یا خارج از کشور بپردازند.

۴. طول دوره و شکل نظام

رشته ادیان و عرفان به صورت کارشناسی پیوسته است. کلیه دروس آن طی نیم سال تحصیلی ارائه می گردد و نظام آموزشی آن واحدی است. طول هر نیم سال تحصیلی ۱۶ هفته آموزشی کامل است و زمان تدریس هر واحد نظری یک ساعت و هر واحد عملی دو ساعت است.

دستورالعمل ثبت نام، انتخاب واحد، حذف و اضافه و دیگر مقررات تابع ضوابط مندرج در آیین نامه کلی دوره کارشناسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی و سایر مقررات مربوطه خواهد بود.

۵. تعداد و نوع واحدهای درسی

مجموع واحدهای برنامه دوره کارشناسی ادیان و عرفان ۱۳۸ واحد است به شرح زیر:

دوره تحصیلی	نوع واحدهای درسی				جمع کل
کارشناسی	عمومی	پایه	تخصصی الزامی	تخصصی اختیاری	۱۳۸
	۲۲	۳۲	۷۸	۶	

۶. شرایط پذیرش دانشجو

شرایط داوطلبان ورود به مقطع کارشناسی رشته ادیان و عرفان همان شرایط عمومی پذیرش دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور است که از طریق سازمان سنجش آموزش کشور اعلام و اعمال می‌گردد

فصل دوم

جداول دروس

جدول دروس عمومی - الزامی (با استناد به آخرین مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی)

موضوع	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			توضیحات
			نظری	عملی	کل	
مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۳۲	-	۳۲	اندیشه اسلامی ۱ پیش نیاز اندیشه اسلامی ۲ می باشد. انتخاب دو درس به ارزش ۴ واحد الزامی است.
	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۲	-	۳۲	
	انسان در اسلام	۲	۳۲	-	۳۲	
	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲	-	۳۲	
اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۲	-	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد الزامی است
	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۲	-	۳۲	
	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۲	-	۳۲	
	عرفان عملی اسلامی	۲	۳۲	-	۳۲	
انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۲	-	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد الزامی است
	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۲	-	۳۲	
	اندیشه سیاسی حضرت امام خمینی (ره)	۲	۳۲	-	۳۲	
تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۲	-	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد الزامی است
	تاریخ امامت	۲	۳۲	-	۳۲	
آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۲	-	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد الزامی است
	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۲	-	۳۲	

ادامه جدول دروس عمومی - الزامی (با استناد به آخرین مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی)

موضوع	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			توضیحات
			نظری	عملی	کل	
دانش خانواده و جمعیت		۲	۳۲	-	۳۲	الزامی
زبان فارسی		۳	۴۸	-	۴۸	الزامی
زبان انگلیسی		۳	۴۸	-	۴۸	الزامی
تربیت بدنی (تربیت بدنی ویژه برای دانشجویان با نیازهای ویژه)		۱	۸	۱۶	۲۴	الزامی
ورزش ۱ (ورزش ویژه برای دانشجویان با نیازهای ویژه)		۱	-	۳۲	۳۲	الزامی
جمع		۲۲				

*** درس «تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران» به تعداد ۲ واحد می تواند در زیرمجموعه موضوع «تاریخ و تمدن اسلامی» ارائه گردد.

جدول دروس عمومی - اختیاری

توضیحات	ساعت			تعداد واحد	نام درس
	کل	عملی	نظری		
به استناد ابلاغیه شماره ۲/۲۰۸۹۵۲ مورخ ۱۳۹۵/۰۹/۲۲ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در دانشگاه های دولتی ارائه دروس اختیاری تا حداکثر دو درس رایگان و در سایر موسسات، منوط به پرداخت هزینه توسط دانشجو خواهد بود. همچنین به استناد ابلاغیه شماره ۲/۲۸۵۷۶۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ دروس مذکور در چارچوب سنوات مجاز و مزاد بر سقف واحدهای دوره ارائه و با ثبت نمره دروس و تاثیر در معدل در کارنامه تحصیلی دانشجو درج می شود.	۳۲	-	۳۲	۲	آشنایی با ارزش های دفاع مقدس
	۳۲	-	۳۲	۲	آشنایی با کلیات حقوق شهروندی
	۳۲	-	۳۲	۲	آئین نگارش
	۳۲	-	۳۲	۲	استاندارد سازی
	۳۲	-	۳۲	۲	شناخت محیط زیست
	۳۲	-	۳۲	۲	کارآفرینی
	۳۲	-	۳۲	۲	مدیریت بحران
	۳۲	-	۳۲	۲	مهارت های زندگی دانشجویی
	۳۲	۳۲	-	۱	ورزش ۲
	۳۲	۳۲	-	۱	ورزش ۳
تبصره : دانشجویانی که دروس عمومی الزامی را در قالب دروس تخصصی رشته خود می گذرانند، می توانند از جدول دروس عمومی اختیاری جایگزین نمایند. به عنوان مثال، دانشجویان رشته زبان و ادبیات انگلیسی نیازی به گذراندن درس عمومی «زبان انگلیسی» ندارند و به جای آن، می توانند ۳ واحد از جدول دروس عمومی اختیاری اخذ نمایند.					

جدول دروس پایه دوره کارشناسی ادیان و عرفان

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	صرف کاربردی (۱)	۱
صرف کاربردی (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	صرف کاربردی (۲)	۲
ندارد	۶۴	-	۶۴	۴	-	۴	نحو کاربردی (۱)	۳
نحو کاربردی (۱)	۶۴	-	۶۴	۴	-	۴	نحو کاربردی (۲)	۴
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	منطق	۵
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	روش تحقیق (۱)	۶
روش تحقیق (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	روش تحقیق (۲)	۷
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تفسیر عرفانی قرآن	۸
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	دین و ادبیات	۹
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	عرفان نظری	۱۰
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مطالعات اسلامی در غرب	۱۱
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مبانی جامعه‌شناسی	۱۲
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	فلسفه اخلاق	۱۳
ویژه دانشجویان ترم ۶ و بالاتر	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	اخلاق در ادیان	۱۴
	۵۱۲	-	۵۱۲	۳۲	-	۳۲	جمع کل	

جدول دروس تخصصی الزامی دوره کارشناسی ادیان و عرفان

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیش نیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	دین و اسطوره	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۲	عرفان عملی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۳	تاریخ تصوف (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۴	تاریخ تصوف (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	تاریخ تصوف (۱)
۵	متون عرفانی فارسی (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۶	متون عرفانی فارسی (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	متون عرفانی فارسی (۱)
۷	آشنایی با سنت‌های عرفانی غیر اسلامی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۸	رویکردهای مطالعات دینی (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۹	رویکردهای مطالعات دینی (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	رویکردهای مطالعات دینی (۱)
۱۰	ادیان ابتدایی و قدیم (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۱۱	ادیان ابتدایی و قدیم (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ادیان ابتدایی و قدیم (۱)
۱۲	ادیان هند (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۱۳	ادیان هند (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ادیان هند (۱)
۱۴	ادیان هند (۳)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ادیان هند (۲)
۱۵	دین بودا (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۱۶	دین بودا (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	دین بودا (۱)

ادامه جدول دروس تخصصی الزامی دوره کارشناسی ادیان و عرفان

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیش نیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱۷	دین خاور دور (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۱۸	دین خاور دور (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	دین خاور دور (۱)
۱۹	ادیان ایران پیش از اسلام (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۲۰	ادیان ایران پیش از اسلام (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ادیان ایران پیش از اسلام (۱)
۲۱	ادیان ایران پیش از اسلام (۳)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ادیان ایران پیش از اسلام (۲)
۲۲	دین یهود (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۲۳	دین یهود (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	دین یهود (۱)
۲۴	دین یهود (۳)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	دین یهود (۲)
۲۵	مسیحیت (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۲۶	مسیحیت (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	مسیحیت (۱)
۲۷	مسیحیت (۳)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	مسیحیت (۲)
۲۸	دین و معنویت	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۲۹	تاریخ فلسفه اسلامی (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۳۰	تاریخ فلسفه اسلامی (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	تاریخ فلسفه اسلامی (۱)
۳۱	تاریخ فلسفه غرب (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۳۲	تاریخ فلسفه غرب (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	تاریخ فلسفه غرب (۱)

ادامه جدول دروس تخصصی الزامی دوره کارشناسی ادیان و عرفان

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	علم کلام	۳۳
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ فرق اسلامی	۳۴
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ اندیشه دینی در ایران معاصر (۱)	۳۵
تاریخ اندیشه دینی در ایران معاصر (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ اندیشه دینی در ایران معاصر (۲)	۳۶
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	فلسفه دین	۳۷
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	متون دینی به زبان خارجی	۳۸
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	متون عرفانی به زبان خارجی	۳۹
	۸۰	۶۴	۱۶	۳	۲	۱	یادگیری تجربی	۴۰
	۱۲۴۸	۶۴	۱۲۴۸	۸۱	۲	۷۹	جمع کل	

جدول دروس تخصصی اختیاری دوره کارشناسی ادیان و عرفان

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعت			پیش نیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	روان شناسی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۲	دین و هنر	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۳	دین و سیاست	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۴	دین و جنسیت	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۵	علم و دین	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
۶	تاریخ تشیع	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	ندارد
جمع کل		۱۲	-	۱۲	۱۹۲	-	۱۹۲	

توضیحات :

- دانشجویان ملزم به گذراندن ۶ واحد از فهرست دروس فوق می باشند.

برنامه درسی دووجهی رشته «ادیان و عرفان»

الف- جدول دروس بسته آموزشی فرعی رشته «ادیان و عرفان»

ردیف	نام درس	نوع درس	تعداد واحد		
			نظری	عملی	کل
۱	دین و اسطوره	تخصصی الزامی	۲	-	۲
۲	ادیان ایران پیش از اسلام (۱)	تخصصی الزامی	۲	-	۲
۳	ادیان ایران پیش از اسلام (۲)	تخصصی الزامی	۲	-	۲
۴	ادیان هند (۱)	تخصصی الزامی	۲	-	۲
۵	مسیحیت (۱)	تخصصی الزامی	۲	-	۲
۶	دین یهود (۱)	تخصصی الزامی	۲	-	۲
۷	رویکردهای مطالعات دینی (۱)	تخصصی الزامی	۲	-	۲
۸	فلسفه دین	تخصصی الزامی	۲	-	۲
جمع کل			۱۶	-	۱۶

توضیحات:

- دانشجویان سایر رشته‌ها که دروس دووجهی خود را در رشته ادیان و عرفان انتخاب می‌نمایند، ملزم به گذراندن تمام دروس فهرست مذکور (جمعاً ۱۶ واحد) می‌باشند.

برنامه درسی دووجهی رشته «ادیان و عرفان»

ب- جدول دروس حذف شده دانشجویان دوره کارشناسی «ادیان و عرفان» که مایل

به گذراندن بسته آموزش فرعی سایر رشته ها می باشند

ردیف	نام درس	نوع درس	تعداد واحد		
			نظری	عملی	کل
۱	فلسفه اخلاق	پایه	۲	-	۲
۲	تفسیر عرفانی قرآن	پایه	۲	-	۲
۳	عرفان نظری	پایه	۲	-	۲
۴	مطالعات اسلامی در غرب	پایه	۲	-	۲
۵	مبانی جامعه شناسی	پایه	۲	-	۲
۶	اخلاق در ادیان	پایه	۲	-	۲
۷	علم و دین	تخصصی اختیاری	۲	-	۲
۸	روان شناسی	تخصصی اختیاری	۲	-	۲
جمع کل			۱۶	-	۱۶

توضیحات :

- دانشجویان رشته ادیان و عرفان که دروس دووجهی خود را در رشته ای غیر از ادیان و عرفان ادامه می دهند، از گذراندن تمام دروس فهرست مذکور (جمعاً ۱۶ واحد) معاف می باشند.

فصل سوم

سرفصل‌های دروس

صرف کاربردی (۱)

Arabic Grammar in Use (1): Arabic Morphology (1)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با ساختار واژگانی زبان عربی و چگونگی ساخت و دگرگونی آن‌ها که به دانش صرف شناخته می‌شود.

سر فصل

- تعریف علم صرف و موضوع آن
- اقسام واژگانی از جهت دگرگونی پذیری (اسم، فعل، حرف)
- انواع فعل از جهت صرف
- پیوست‌های فعل
- اقسام اسم از جهت جامد و مشتق، مفرد و مثنی و جمع، جنس و علم، معرفه و نکره
- اقسام اسم از جهت مشتق (اسم فاعل، اسم مفعول، و...)

- انواع مصدر (مصدر اصلی، صناعی، و...)

- تطبیق و کاربرد موارد آموزش داده شده در جمله ها و عبارات برگرفته شده از قرآن کریم، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، ادعیه، احادیث و...

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

فقهی زاده، عبدالهادی (۱۳۹۴)، آموز صرف عربی، تهران: سمت.

شهابی، علی اکبر (۱۳۷۳)، اصول الصرف، تهران: دانشگاه تهران.

و...

صرف کاربردی (۲)

Arabic Grammar in Use (2): Arabic Morphology (2)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: صرف کاربردی (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با ساخت و دگرگونی واژگان عربی و تحول معنایی آن‌ها بر اساس دگرگونی‌های لفظی که در علم صرف مورد بررسی قرار می‌گیرد.

سر فصل

- انواع اسم از جهت نشانه‌پذیری (مقصود، ممدود، و...)

- انواع جمع

- نشانه‌های اسم مونث

- نسبت و چگونگی کاربرد آن در اسم‌های مختلف

- اسم منصرف و غیرمنصرف

- کلمات مبنی و معرب (اسم، فعل، و حرف)

- انواع ضمیر و کاربرد آنها
- انواع اسم و کاربرد آنها
- ظروف زمان و مکان و ویژگی های هر یک
- انواع عدد و قواعد آن
- تطبیق و کاربرد موارد آموزش داده شده در جمله ها و عبارات برگرفته شده از قرآن کریم، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، ادعیه، احادیث و...

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

فقهی زاده، عبدالهادی (۱۳۹۴)، آموز صرف عربی، تهران: سمت.

شهابی، علی اکبر (۱۳۷۳)، اصول الصرف، تهران: دانشگاه تهران.

و...

نحو کاربردی (۱)

Arabic Grammar in Use (1): Arabic Morphology Syntax (1)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

ساعات درس: ۶۴ ساعت

هدف

آشنایی با ترکیب و پیوست واژگان و پیکره جمله و ارکان آن در زبان عربی و کسب توانایی درست‌خوانی و ساخت جمله در زبان عربی و فهم معنایی واحد زبانی و نشانه‌گذاری واژگان در جمله‌ها و عبارات.

سر فصل

- تعریف علم نحو و بازشناسی موضوع و فایده آن
- انواع اعراب اسم و فعل (رفع، نصب، جر، جزم) و عوامل آن
- موارد رفع، نصب، و جزم فعل مضارع

- جمله‌های شرطیه و چگونگی ساخت و ترکیب آنها
- فاعل و نائب فاعل و انواع آنها از جهت صریح و موول و مطابقت با فعل
- مرفوعات
- نواسخ
- ضمیر فعل، ضمیر شأن، حکایه
- اعمال، الغاء، تعلیق نواسخ
- صیغه تعجب و افعال مدح و ذم
- تطبیق و کاربرد موارد آموزش داده شده در جمله‌ها و عبارات برگرفته شده از قرآن کریم، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، ادعیه، احادیث و...

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- شهابی، علی اکبر (۱۳۵۲)، اصول النحو، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- الشرتونی، رشید (۱۳۹۷)، مبادی العربیه، جلد چهارم، اعداد حمید محمدی، قم: انتشارات دارالعلم.
- و...

نحو کاربردی (۲)

Arabic Grammar in Use (2): Arabic Morphology Syntax (2)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: نحو کاربردی (۱)

ساعات درس: ۶۴ ساعت

هدف

آشنایی با ترکیب و پیوست واژگان و پیکره جمله و ارکان آن در زبان عربی و کسب توانایی درست‌خوانی و ساخت درست جمله در زبان عربی و فهم معنایی واحد زبانی و نشانه‌گذاری واژگان در جمله‌ها و عبارات.

سر فصل

- منصوبات

- عمل شبه‌فعل‌ها

- ندا، منادا، ندبه، استغاثه

- تحذیر، اغراء، اختصاص، اشتغال، تنازع

- حال

- تمیز

- استثناء

- مجرورات

- انواع اضافه

- اعراب اصلی و تبعی

- انواع حروف

- توابع

- معانی و کاربرد حروف در زبان عربی

- انواع جمله از جهت دارا بودن محل اعراب و فاقد آن و کاربردهای هر یک

- تطبیق و کاربرد موارد آموزش داده شده در جمله ها و عبارات برگرفته شده از قرآن کریم، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، ادعیه، احادیث و...

روش ارزشیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

شهابی، علی اکبر (۱۳۵۲)، اصول النحو، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

الشرتونی، رشید (۱۳۹۷)، مبادی العربیه، جلد چهارم، اعداد حمید محمدی، قم: انتشارات دارالعلم.

و...

منطق

Logics

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی اجمالی با مباحث علم منطق.

سرفصل

- تعریف علم منطق و نقش راهبردی آن.
- فرآیند تفکر و خطاپذیری آن.
- منطق تعریف: اقسام تعریف، شرایط و ضوابط منطقی تعریف، خطاپذیری ذهن در تعریف.
- منطق استدلال: قضیه و اقسام آن، استدلال‌های مباشر، قیاس استثنایی، قیاس اقترانی، استقراء و تمثیل، شناخت ارکان علوم، مغالطات.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

اژه‌ای، محمدعلی (۱۳۹۸)، مبانی منطق، تهران: سمت.

فضلی، عبدالهادی (۱۳۷۴)، المنطق و منهج البحث، قم: مجمع علمی اسلامی.

و...

روش تحقیق (۱)

Methodology (1)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با ماهیت و روش های تحقیق دانشگاهی

سر فصل

۱. چستی پژوهش و انواع آن
۲. مسئله، پرسش و فرضیه (تعریف، انواع، کاربرد)
۳. ویژگی های تحقیق علمی (دقت، صراحت، شفافیت، شجاعت، انصاف، نظم و انضباط)
۴. روش های گردآوری اطلاعات: ابزار عمومی تحقیق (منابع کتابخانه ای، برگه دان و نرم-افزارهای جستجوی عمومی) و ابزار تخصصی، فیش برداری (روشها و تنظیم فیشها)
- آشنایی با منابع علمی ملی و بین المللی (نورمگز، ایران داک، پرتال جامع علوم انسانی، مگ-ایران، سیویلیکا، <https://scholar.google.com/>، Google Scholar، [ResearchGate](#)، [Scopus](#)، [W.O.S](#)، [Academia](#)، Elsevier و ...)

۵. روش نقد اندیشه و متن (مفهوم تفکر انتقادی، آنالیز و تحلیل گزاره، ترکیب و تطبیق افکار و فراتحلیل، مغالطات)

۶. طرحنامه‌نویسی

۷. گزارش پژوهش در قالب کتاب (کتابهای مرجع، درسنامه‌ها و شبه‌درسنامه‌ها)

۸. گزارش مقاله در قالب مقاله (تعریف مقاله، انواع مقاله، ساختار مقاله با توجه به انواع آن)

۹. روش‌های ارجاع‌دهی و تنظیم کتابشناسی (آشنایی با یکی از نرم‌افزارهای معتبر)

۱۰. اخلاق پژوهش و مسئله هوش مصنوعی

۱۱. مبانی درست‌نویسی

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۵۰ درصد	۱۰ درصد	۱۰ درصد	۳۰ درصد

منابع

- شاله، فلیسین، (۱۳۷۸)، *فلسفه علمی یا شناخت روش علوم*، تهران: موسسه انتشارات و چاپ، ترجمه یحیی مهدوی
- فروند، (۱۳۶۲)، *آراء و نظریه‌ها در علوم انسانی*، شیراز: دانشگاه شیراز: مرکز نشر، ترجمه علی‌محمد کاردان
- امزبان، محمد محمد، (۱۳۸۰)، *روش تحقیق علوم اجتماعی از اثبات‌گرایی تا هنجارگرایی*، قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه، ترجمه عبدالقادر سواری
- حافظنیا، محمدرضا (۱۴۰۱)، *مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی*، تهران: سمت.
- رفیع‌پور، فرامرز، (۱۳۸۸)، *تکنیک‌های خاص تحقیق در علوم اجتماعی*، تهران: شرکت سهامی انتشار

- سمیعی گیلانی، احمد، (۱۳۹۶)، نگارش و ویرایش، تهران: سمت
- نجفی، ابوالحسن، (۱۳۷۱)، غلط نویسیم، تهران: مرکز نشر دانشگاهی
- دستور خط فارسی از فرهنگستان زبان و ادب فارسی،
- موحد، ضیا، (۱۳۸۷)، البته واضح و مبرهن است که...: رساله‌ای در مقاله نویسی، تهران: نیلوفر
- فتوحی، محمود، (۱۳۸۵)، آیین نگارش مقاله علمی - پژوهشی، تهران: سخن
- محمدی‌فر، محمدرضا، (۱۳۸۵)، شیوه‌نامه ویرایش: اصول ویرایش و نشر، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات
- غلامحسین‌زاده، غلامحسین، (۱۳۷۹)، راهنمای ویرایش، تهران: سمت
- عدالت‌نژاد، سعید، (۱۳۹۶)، راهنمای نگارش پژوهش‌دانشگاهی، تهران: نشر نی
- بیکر، ترزال، (۱۳۸۶)، نحوه انجام تحقیقات اجتماعی، تهران: نشر نی، ترجمه هوشنگ نایی
- نوری، علی؛ محمدی، یونس، (۱۳۹۵)، راهنمای علمی پژوهش در علوم انسانی، تهران: ویرایش
- براون، ام. نیل؛ ام. کیلی، استوارت، (۱۳۹۲)، راهنمای تفکر نقادانه پرسیدن سوال‌های به‌جا، تهران: مینوی خرد، ترجمه کورش کامیاب.

روش تحقیق (۲)

Methodology (2)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: روش تحقیق (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

افزایش مهارت‌های موثر بر کیفیت و سرعت پژوهش

سر فصل

۱. پارادایم‌های علم و تحقیقات علمی (اثبات گرایی، تفسیر گرایی و انتقادی)
۲. رویکردهای تحقیق
۳. تحلیل کمی محتوا
۴. تحلیل کیفی محتوا
۵. تحلیل گفتمان
۶. مطالعات تاریخی

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۳۰ درصد	۱۰ درصد	۲۰ درصد	۴۰ درصد

منابع

- حری، عباس، (۱۴۰۰)، آیین نگارش علمی، تهران: انتشارات چاپار
- ایمان، محمدتقی، (۱۳۹۱)، روش‌شناسی تحقیقات کیفی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
- کوربین، جولیت ام؛ استراس، آنسلم، (۱۳۸۵)، اصول روش تحقیق کیفی: نظریه‌های مبانی رویه‌ها و شیوه‌ها، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ترجمه بیوک محمدی
- بی، ارل، (۱۴۰۲)، روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، تهران: سمت، ترجمه رضا فاضل
- ساروخانی، باقر، (۱۳۸۵)، روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- ایمان، محمدتقی، (۱۳۹۳)، فلسفه روش تحقیق در علوم انسانی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
- بلیکی، نورمن، (۱۳۹۳)، پارادایم‌های تحقیق در علوم انسانی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ترجمه و تدوین و مقدمه و تعلیقات سید حمیدرضا حسینی؛ محمدتقی ایمان؛ مسعود ماجدی
- فی، برایان م.، (۱۳۸۹)، پارادایم‌شناسی علوم انسانی، تهران: دانشگاه امام صادق: پژوهشکده مطالعات راهبردی، ترجمه مرتضی مردیها
- فلیک، اووه، (۱۳۹۴)، درآمدی بر تحقیق کیفی، تهران: نشر نی، ترجمه هادی جلیلی
- فرکلاف، نورمن، (۱۳۷۹)، تحلیل انتقادی گفتمان، ترجمه گروهی از مترجمان، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- صافی پیرلوجه، حسین، (۱۳۹۵)، درآمدی بر تحلیل انتقادی گفتمان روایی، تهران: نشر نی
- ون دیک، تون آدریانوس، (۱۳۹۴)، تحلیل متن و گفتمان، آبادان: نشر پرسش، ترجمه پیمان کی فرخی

تفسیر عرفانی قرآن

The Mystical Interpretation of Qur'an

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با دیدگاه‌ها و روش‌های مفسران عرفانی.

سر فصل

- تفسیر عرفانی چیست؟ (معانی تفسیر عرفانی)

- تأویل عرفانی

- مبانی زبان شناختی تفسیر عرفانی قرآن

- مبانی معرفت شناختی تفسیر عرفانی قرآن

- مبانی انسان شناختی تفسیر عرفانی قرآن

- مبانی جهان شناختی تفسیر عرفانی قرآن

- انتقادات به روش تفسیر عرفانی و پاسخ‌های اصحاب این نوع تفسیر به منتقدان

- تاریخ تفسیر عرفانی

- خاستگاه تفسیر عرفانی

- شواهد تفسیر عرفانی در قرآن و روایات رسول اکرم

- شواهد تفسیر عرفانی در کلمات صحابه و تابعین و تبع تابعین

- تفسیر اشاری و نظریه سلیمان آتش درباره آن

- بررسی ویژگی‌های تفسیر سهل تستری و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های حقایق التفسیر سلمی و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های لطائف الاشارات قشیری و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های کشف الاسرار میبدی و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های عرائس البیان روزبهان بقلی و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های تفاسیر ابن عربی و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های تأویلات عبدالرزاق کاشانی و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های المحيط الاعظم سید حیدر آملی و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های تفسیر نعمت الله نخجوانی و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های تفاسیر ملاصدرا و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های تفسیر بیان السعاده از گنابادی و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های تفسیر کیوان قزوینی و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های تفسیر منظوم صفیعلیشاه و خواندن نمونه‌هایی از آن

- بررسی ویژگی‌های تفسیر آلوسی بغدادی و خواندن نمونه‌هایی از آن

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- ابن عجبیه الحسنی، ابو العباس احمد، (۱۴۱۹ق)، *البحر المدید فی تفسیر القرآن المجید*، تصحیح احمد عبدالله قرشی رسلان، قاهره، دکتر حسن عباس زکی.
- ابن عربی، محمد بن علی (۱۴۲۲ق)، *تفسیر ابن عربی* (تأویلات عبدالرزاق)، ۲ جلد، بیروت: دار إحياء التراث العربی.
- آتش، سلیمان، (۱۳۸۱)، *مکتب تفسیر/شاری*، ترجمه توفیق سبحانی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- آلوسی بغدادی، محمود بن عبدالله، (۱۴۱۵ق)، *روح المعانی فی تفسیر القرآن العظیم و السبع المثانی*، گردآورندگان: سناء بزیع شمس‌الدین و ابراهیم شمس‌الدین، محقق: عبدالباری عطیه، علی، بیروت، دار الکتب العلمیه، منشورات محمد علی بیضون.
- بابایی، حبیب‌الله، (۱۳۹۴)، *تأویل عرفانی، تفسیر عرفانی*، قم: بوستان کتاب قم.
- بقلی شیرازی، روزبهان، (۲۰۰۸م)، *تفسیر عرائس البیان فی حقائق القرآن*، مصحح: احمد فریدالمزیدی، بیروت: دارالکتب العلمیه.
- خمینی، روح‌الله، *آداب الصلاه*، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، تهران، ۱۳۷۸.
- السلمی، ابو عبدالرحمن، (۱۳۶۹)، *مجموعه آثار سلمی*، جلد اول، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- سندز، کریستین زهرا، (۱۳۹۵)، *تفاسیر صوفیانه قرآن از سده چهارم تا نهم هجری*، مترجم زهرا پوستین‌دوز، تهران: حکمت.

- شاهرودی، عبدالوهاب، (۱۳۸۵)، *ارغنون آسمانی: جستاری در قرآن، عرفان و تفاسیر عرفانی*، رشت: کتاب مبین.
- شاهرودی، عبدالوهاب، (۱۴۰۰)، *روش‌های تفسیر قرآن کریم از دیروز تا امروز*، تهران: زیارت.
- صدوقی سها، منوچهر، (۱۳۸۸)، *سلسله‌المختارات من نصوص التفسیر المستنبط*، تهران: حکمت.
- عبدالرزاق کاشانی (۱۴۲۲ق)، *تفسیر ابن عربی (تأویلات عبد الرزاق)*، ۲جلد، بیروت: دار إحياء التراث العربی.
- فیض کاشانی، ملامحسن (۱۴۱۸ق)، *الأصفی فی تفسیر القرآن*، تصحیح محمدحسین درایتی و محمدرضا نعمتی، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی.
- قاسم‌پور محسن (۱۳۸۱)، *پژوهشی در جریان‌شناسی تفسیر عرفانی با نگاهی به پنج تفسیر مهم عرفانی از قرن چهارم تا پایان قرن هشتم*، تهران: موسسه فرهنگی هنری ثمین نوین تهران.
- القشیری، عبدالکریم، (۱۹۸۱م)، *لطائف الإشارات*، تصحیح ابراهیم بسیونی، چاپ سوم، مصر، الهيئة المصریة العامة للكتاب.
- القونوی، صدرالدین، (۱۳۸۱)، *إعجاز البیان فی تفسیر أم القرآن*، محقق و مصحح: سید جلال‌الدین آشتیانی، قم: انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی.
- گلدزیهر، ایگناس، (۱۳۸۳)، *گرایش‌های تفسیری در میان مسلمانان*، ترجمه ناصر طباطبائی، مقدمه و حواشی محمدعلی ایازی، تهران: ققنوس.
- گنابادی، ملاسلطانعلی، (۱۴۰۸ق)، *بیان السعادة فی مقامات العبادة*، چاپ دوم، بیروت: مؤسسه الأعلمی للمطبوعات.
- مشرف، مریم، (۱۳۸۸)، *نشانه‌شناسی تفسیر عرفانی*، تهران: سخن.
- مشرف، مریم، (۱۳۹۵)، *مولوی و تفسیر عرفانی*، تهران: سخن.
- معرفت، محمدهادی، (۱۳۹۴)، *التأویل فی مختلف المذاهب والآراء*، قم: تمهید.
- میبدی، رشیدالدین، (۱۳۷۱)، *کشف الاسرار و عدة الابرار*، تصحیح علی‌اصغر حکمت، تهران، امیر کبیر.

نخجوانی، نعمت الله بن محمود، (۱۹۹۹م)، الفواتح الإلهیة و المفاتيح الغیبیة، مصر: دار رکابی للنشر.
نظام‌الدین نیشابوری، حسن بن محمد، (۱۴۱۶ق)، تفسیر غرائب القرآن و رغائب الفرقان، تحقیق
شیخ زکریا عمیرات، بیروت: دارالکتب العلمیه.
نویا، پل (۱۳۷۳)، تفسیر قرآنی و زبان عرفانی، ترجمه اسماعیل سعادت، تهران: انتشارات مرکز نشر
دانشگاهی.

دین و ادبیات

Religion & Literature

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی دانشجویان با حوزه وسیع و متنوع دین و ادبیات، تاریخچه موضوع، و کشف برخی از زمینه‌های اصلی بحث.

سر فصل

- رابطه بین مطالعات کتب مقدس ادیان مختلف و مطالعات ادبی

- خوانش‌های الهیاتی از متون ادبی.

- کاوش در موضوعاتی مانند ایمان، اخلاق و معنویت از طریق رسانه ادبیات از انواع سنت‌های دینی

- دین و ادبیات حماسی

- دین و ادبیات عرفانی

- دین و ادبیات تاریخی

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- فردوسی، ابوالقاسم (۱۴۰۰)، شاهنامه، تصحیح جلال خالقی مطلق، ۴ جلد، تهران: سخن.
- قبادیانی، ناصر خسرو (۱۳۸۴)، دیوان اشعار، به تصحیح مجتبی مینوی و مهدی محقق، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- مصلح الدین، سعدی شیرازی (۱۳۸۱)، بوستان، تصحیح غلامحسین یوسفی، تهران: خوارزمی.
- مصلح الدین، سعدی شیرازی (۱۴۰۰)، گلستان، تصحیح غلامحسین یوسفی، تهران: خوارزمی.
- مراغه‌ای، زین العابدین (۱۳۹۸)، سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ، به کوشش محمدعلی سپانلو، مشفق کاشانی، مرتضی (۱۳۹۸)، تهران مخوف، تهران: امید فردا.
- چوبک، صادق (۱۴۰۲)، سنگ صبور، تهران: برکه جاویدان.
- ساعدی، غلامحسین (۱۳۹۹)، عزاداران بیل، تهران: نگاه.
- آل احمد، جلال (۱۴۰۰)، مدیر مدرسه، تهران: فردوس.
- آل احمد، جلال (۱۳۹۶)، نفرین زمین، تهران: فردوس.
- دولت آبادی، محمود (۱۴۰۰)، جای خالی سلوج، تهران: چشمه.

دولت آبادی، محمود (۱۴۰۰)، کلیدر، تهران: نگاه معاصر.

براهنی، رضا (۱۳۹۳)، آواز کشتگان، تهران: نگاه.

براهنی، رضا (۱۳۸۷)، رازهای سرزمین من، تهران: نگاه.

نجدی، بیژن (۱۴۰۰)، یوزپلنگانی که با من دویده/ند، تهران: مرکز.

عرفان نظری

Theoretical Mysticism

نوع درس: پایه

هدف

آشنایی با مباحث عرفان نظری و اصطلاحات و مفاهیم آن.

سر فصل

- کلیات: چیستی دانش عرفان نظری، وجوه تمایز عرفان نظری و عرفان عملی، نسبت عرفان نظری و حکمت، فلسفه و کلام با توجه به جایگاه عقل و نقل در عرفان نظری و نیز ابعاد معنوی حکمت سینوی و حکمت اشراق.

- شکل‌گیری و توسعه دانش عرفان نظری در سنت اسلامی: تصوف و مسائل نظری پیش از ظهور ابن عربی؛ ابن عربی و تأثیر او در شکل‌دهی به مباحث نظری در تصوف؛ فصوص الحکم، فتوحات و آثار مهم ابن عربی در عرفان اسلامی؛ صدرالدین قونوی و تأثیر او در گسترش مباحث ابن عربی در ایران، شاگردان قونوی و نخستین شروح فصوص الحکم، اتباع ابن عربی تا روزگار ملا صدرا - کاشانی، قیصری، سید حیدر آملی، ابن ترکه اصفهانی، جامی، فناری - حکمت متعالیه و عرفان نظری - ملاصدرا و شاگردان او - حکمای پس از صدرا و عرفان نظری - آقا محمدبیدآبادی، سید رضی لاریجانی، آقا محمدرضا قمشه‌ای، میرزا هاشم اشکوری و... -

- معرفت‌شناسی عرفانی: ماهیت تجربه عرفانی و انواع آن، اعتبار و حجیت تجربه عرفانی، زبان عرفان - وجودشناسی عرفانی: معانی وجود در عرفان اسلامی، احکام وجود، وحدت مفهومی وجود،

وحدت سنخی، وحدت تشکیکی، وحدت شخصی، تشبیه و تنزیه / اطلاق و تقیید،

استدلال بر وحدت وجود، وحدت وجود، حلول، اتحاد.

- خداشناسی عرفانی: مساوقت خدا و وجود عرفان نظری، خدای شخصی و غیر شخصی در عرفان نظری، انسان‌وارگی یا ناهنسان‌وارگی خدا در عرفان نظری، مقام غیب مطلق، احدیت و واحدیت - تعیین اول و دوم و نفس الرحمان، فیض اقدس و فیض مقدس - واحدیت و اسماء و صفات الهی، نسبت اسم و صفت در خداوند با توجه به تعاریف این دو، توقیفیت اسماء الهی، تقسیمات اسماء - اسماء ثبوتی و سلبی؛ اسماء جمالی و جلالی؛ اسماء مستأثر و غیر مستأثر؛ اسماء ذات، صفات و افعال - نکاح و توالد و تقابل اسماء، اسم الله و نسبت آن با سایر اسماء، اسم الرحمان و الرحیم و جایگاهشان در اسماء الهی، رب و نسبت آن با اسم الله، رابطه اسما و جهان، اعیان ثابته)

- جهان‌شناسی عرفانی: ویژگی‌های جهان‌شناسی عرفانی، معنای عالم در عرفان نظری، قوس نزول و قوس صعود، حضرات خمس، عالم عقل، عالم مثال، عالم ماده، تجدد امثال، معاد و قیامت.

- انسان‌شناسی عرفانی: آفرینش انسان در عرفان، مراتب وجود انسان، قوای نفس، اخلاط و امزجه و تأثیر آن بر سلوک، انسان کامل و خلافت الهی، حقیقت محمدیه، مسئله خلافت و ولایت و ختم آن، مراتب اولیای الهی از قطب و امامین و ابدال و ...

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

آشتیانی، سید جلال‌الدین، (۱۳۷۰)، شرح مقدمه قیصری بر فصوص الحکم، تهران: انتشارات امیرکبیر.

آملی، حیدر بن علی، (۱۳۶۷)، المقدمات من کتاب نص النصوص فی شرح فصوص الحکم لمحیی الدین ابن عربی، تصحیح و دو مقدمه و فهرستها هنری کریین و دیگران، تهران: توس

العجم، رفیق، (۱۹۹۹م)، موسوعه مصطلحات التصوف الاسلامی، بیروت: مکتبه لبنان الناشرین.

ابن ترکه، صائن الدین علی، (۱۳۸۱)، تمهید القواعد، با حواشی آقا محمدرضا قمشه‌ای و آقامیرزا محمود قمی، مقدمه و تصحیح و تعلیق استاد جلال الدین آشتیانی، قم، بوستان کتاب، چاپ سوم.

ابن ترکه، صائن الدین، (۱۳۷۸)، شرح فصوص الحکم، قم: انتشارات بیدار.

ابن عربی، محیی الدین (۱۳۷۰). فصوص الحکم، تصحیح و تعلیق ابو العلاء عفیفی، تهران، انتشارات الزهراء.

ابن عربی، محیی الدین (بی تا). الفتوحات المکیه. بیروت، دار الصادر.

ابن عربی، محیی الدین، (۱۴۲۱ق)، مجموعه رسائل ابن عربی (ثلاث مجلدات)، بیروت: دار المحجّه البيضاء.

جامی، عبدالرحمان، (۱۳۷۰)، نقد النصوص فی شرح نقش الفصوص، تهران: سازمان چاپ و انتشارات وزارت ارشاد اسلامی.

جلی، عبدالکریم، (۱۴۱۸ق)، الانسان الكامل، بیروت: دارالکتب العلمیه.

الجلی، عبد الکریم، (۱۴۲۶ق)، مراتب الوجود و حقیقه کل موجود (الکھف و الرقیم)، محقق و مصحح: عاصم ابراهیم الکیالی الحسینی الشاذلی الدرقاوی، بیروت: دارالکتب العلمیه.

الحکیم، سعاد، (بی تا)، المعجم الصوفی، بیروت: دندره للطباعه و النشر.

حمدی، محمود، (۱۴۳۰ق)، الموسوعه التصوف الاسلامی، قاهره: وزارة الاوقاف المجلس الاعلی للشئون الاسلامیه.

خوارزمی، تاج الدین حسین، (۱۳۷۹)، شرح فصوص الحکم، قم: بوستان کتاب (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم).

سعیدی، گل بابا، (۱۳۹۲)، فرہنگ جامع اصطلاحات عرفانی با تکیه بر آثار ابن عربی، تهران: انتشارات زوار.

سید حیدر آملی، (۱۳۵۲)، *المقدمات من کتاب نص النصوص*، تهران: قسمت ایرانشناسی انستیتو ایران و فرانسه پژوهشهای علمی در ایران.

عبد الرزاق کاشانی، (۱۴۲۶ق، ب)، *لطائف الأعلام فی إشارات أهل الإلهام*، قاهره: مكتبة الثقافة الدينية.

عبد الرزاق کاشانی، (۱۳۷۰)، *شرح فصوص الحکم*، قم: انتشارات بیدار، چاپ چهارم.

عبد الرزاق کاشانی، (۱۴۲۶ق، الف)، *کتاب رشح الزلال (اصطلاحات الصوفیه)*، بیروت: دارالکتب العلمیة.

عفیفی، ابواعلا، (۱۳۷۰) *فصوص الحکم للشیخ الاکبر محیی الدین ابن عربی و تعلیقات علیه*، تهران: انتشارات الزهرا.

فناری، محمد بن حمزه، (۱۳۷۴)، *مصباح الانس*، صححه و قدم له محمد خواجوی، تهران، انتشارات مولی.

قمشه‌ای، محمدرضا، (۱۳۷۸)، *مجموعه آثار حکیم صهبا، تحقیق و تصحیح حامد ناجی اصفهانی و خلیل بهرامی قصرچمی*، اصفهان: کانون پژوهش.

قیصری، داوود بن محمود، (۱۳۸۱)، *رسائل قیصری*، با تعلیق و تصحیح و مقدمه سید جلال الدین آشتیانی، تهران: مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، چاپ دوم.

قیصری، محمد داوود، (۱۳۷۵)، *شرح فصوص الحکم*، به کوشش سید جلال الدین آشتیانی، تهران: شرکت سهامی انتشار، چاپ دوم.

نائیجی، محمد حسین، (۱۳۸۸)، *ترجمه و شرح مصباح الانس*، قم: آیت اشراق.

نسفی، عزیزالدین، (۱۳۸۶)، *الانسان الکامل*، پیشگفتار هانری کربن، تصحیح و مقدمه از ماریژان موله، تهران: طهوری.

مطالعات اسلامی در غرب

Islamic Studies in the West

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با مطالعات غربیان در حوزه تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلامی و بررسی آنها

سر فصل

- واژه شناسی شرق شناسی، اسلام شناسی و مطالعات اسلامی، انگیزه های مطالعات اسلامی در غرب
- نخستین حوزه های مطالعات اسلامی، گام های نخستین در مطالعات اسلامی در غرب
- جنگ های صلیبی و تأثیر آن بر مطالعات اسلامی
- نهضت اصلاح دین و تأثیر آن بر این مطالعات
- عصر روشنگری و مطالعات اسلامی
- مطالعات اسلامی در سده های نوزدهم و بیستم
- دایره المعارف های تخصصی در حوزه مطالعات اسلامی
- آشنایی با برجسته ترین پژوهشگران حوزه مطالعات اسلامی در غرب و نقد آثار ایشان

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

اسعدی، مرتضی (۱۳۸۱)، *مطالعات اسلامی در غرب انگلیسی زبان: از آغاز تا شورای دوم واتیکان*، تهران: سمت.

العقیقی، نجیب (۱۹۶۴)، *المستشرقون*، مصر: دارالمعارف.

بدوی، عبدالرحمن (۱۳۷۴)، *فرهنگ کامل خاورشناسان*، ترجمه شکرالله خاکرند، تهران: دفتر تبلیغات اسلامی.

حسینی طباطبایی، مصطفی (۱۳۷۵)، *نقد آثار خاورشناسان*، تهران: چاپ پخش.

سعید، ادوارد (۱۳۹۵)، *شرق شناسی*، ترجمه عبدالرحیم گواهی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با کلیات و مبانی جامعه‌شناسی

سر فصل

- تعریف، موضوع و مسائل جامعه‌شناسی
- اندیشه‌های اجتماعی در دوران باستان و میانه
- صاحب‌نظران اندیشه‌های اجتماعی: فلاسفه اجتماعی، مؤرخان، منتقدان و سیاست‌مداران
- جامعه‌شناسی در عصر جدید
- روش‌های تحقیق در جامعه‌شناسی
- فرد و جامعه و رابطه آن دو
- نهادهای اجتماعی: خانواده، آموزش و پرورش، اقتصاد، حکومت، دین.

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

آرون، ریمون (۱۳۹۶)، *مراحل اساسی سیر اندیشه در جامعه‌شناسی*، ترجمه باقر پرهام، تهران: علمی و فرهنگی.

ریتزر، جورج (۱۳۹۹)، *نظریه جامعه‌شناسی در دوران معاصر*، تهران: علمی.

کوزر، لوئیس (۱۳۹۳)، *زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی*، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: علمی.

کوهن، بروس (۱۳۹۴)، *درآمدی به جامعه‌شناسی*، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: توتیا.

کیویستو، پیتر (۱۴۰۰)، *اندیشه‌های بنیادی در جامعه‌شناسی*، ترجمه منوچهر صبوری، تهران: نی.

گیدنز، آنتونی، بردسال، کارن (۱۴۰۰)، *جامعه‌شناسی: با تجدید نظر کامل و روزآمد شده*، ترجمه حسن چاوشیان، تهران: نی.

وبر، ماکس (۱۳۹۷)، *جامعه‌شناسی دین*، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: ثالث.

فلسفه اخلاق

The Philosophy of Ethics

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با فلسفه اخلاق از دیدگاه اندیشمندان شرق و غرب

سر فصل

- فلسفه اخلاق (سرچشمه اخلاق و نظریه‌های مربوط به آن)

- فلسفه اخلاق در شرق:

مسئله حسن و قبح از دیدگاه فلاسفه اسلامی

مسئله حسن و قبح از دیدگاه متکلمین اسلامی

مسئله حسن و قبح از دیدگاه عرفا و متصوفه

- فلسفه اخلاق در غرب

پراگماتیسم و اخلاق

مارکسیسم و اخلاق

اگزیستانسیالیسم و اخلاق

پوزیتیویسم و اخلاق

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

پاپکین، ریچارد هنری، آورووم، استرول (۱۳۹۹)، کلیات فلسفه، تهران: حکمت.

ژکس (۱۳۶۲)، فلسفه اخلاق، ترجمه سیدابوالقاسم پورحسینی، تهران: امیرکبیر.

فرانکنا، ویلیام کی. (۱۳۹۳)، فلسفه اخلاق، ترجمه هادی صادقی، تهران: طه.

مطهری، مرتضی (۱۴۰۰)، عدل الهی، تهران: صدرا.

مطهری، مرتضی (۱۳۹۹)، فلسفه اخلاق، تهران: صدرا.

اخلاق در ادیان

Religion & Ethics

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با مباحث اخلاق در ادیان بزرگ

سر فصل

- اخلاق (تعریف، موضوع، هدف، اهمیت)

- علم اخلاق

- فلسفه اخلاق (سرچشمه اخلاق و نظریه‌های مربوط به آن)

- رابطه اخلاق و دین

- مقام انسان و پایه‌های اخلاق در ادیان (یهودیت، مسیحیت، دین زرتشتی، هندوییزم، بودیزم و

اسلام)

- اخلاق در مکاتب کلامی اسلامی (اشاعره، معتزله، شیعه)

اخلاق در تصوف (نظریات اخوان‌الصفاء و غزالی)

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

برگسون، هانری لویی (۱۳۵۸)، دو سرچشمه اخلاق و دین، ترجمه حسن حبیبی، تهران: شرکت سهامی انتشار.

ژکس (۱۳۶۲)، فلسفه اخلاق، ترجمه سیدابوالقاسم پورحسینی، تهران: امیرکبیر.

فرانکنا، ویلیام کی. (۱۳۹۳)، فلسفه اخلاق، ترجمه هادی صادقی، تهران: طه.

مطهری، مرتضی (۱۳۹۹)، فلسفه اخلاق، تهران: صدرا.

منسکی، ورنر و دیگران (۱۴۰۰)، اخلاق در شش دین جهان، ترجمه محمدحسین وقار، تهران: اطلاعات.

دین و اسطوره

Religion & Mythology

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با رابطه دین و اسطوره.

سر فصل

- تعریف اسطوره.
- اسطوره و حماسه.
- اسطوره و راز.
- اسطوره و روان‌شناسی (رویکرد ویلیام جیمز، فروید، یونگ و... به اسطوره).
- اسطوره و جامعه‌شناسی (دورکیم، مالینوفسکی، و...).
- اسطوره و مناسک.
- خویشتکاری اسطوره (الیاده و...).
- موضوعات اساطیری (آفرینش، جاودانگی، افلاک، قهرمان).

- نگاهی به اساطیر هندواروپایی، بین‌النهرینی، مصری و یونانی.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

آرمسترانگ، کارن (۱۳۹۷)، تاریخ مختصر اسطوره، ترجمه عباس مخبر، تهران: مرکز.

اسماعیل‌پور، ابوالقاسم (۱۳۸۷)، اسطوره بیان نمادین، تهران: سروش.

الیاده، میرچا (۱۴۰۰)، آیین‌ها و نمادهای تشریف: اسرار تولد و تولد دوباره، ترجمه محمد کاظم مهاجری، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه.

الیاده، میرچا (۱۴۰۰)، اسطوره، رؤیا، راز، ترجمه رؤیا منجم، تهران: علم.

الیاده، میرچا (۱۴۰۰)، اسطوره و واقعیت، ترجمه مانی صالحی‌علامه، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه.

الیاده، میرچا (۱۴۰۰)، اسطوره بازگشت جاودانه، ترجمه بهمن سرکاراتی، تهران: طهوری.

الیاده، میرچا (۱۴۰۰)، نمادپردازی، امر قدسی و هنر، ترجمه محمد کاظم مهاجری، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه.

الیاده، میرچا (۱۳۸۸)، اسطوره و آیین، ترجمه ابوالقاسم اسماعیل‌پور، تهران: اسطوره.

الیاده، میرچا و دیگران (۱۳۹۹)، جهان اسطوره‌شناسی، ۵ جلد، ترجمه جلال

ستاری، تهران: مرکز.

بهار، مهرداد (۱۳۸۱)، پژوهشی در اساطیر ایران، تهران: آگه.

بیرلین، ج. ف. (۱۳۸۶)، اسطوره‌های موازی، ترجمه عباس مخبر، تهران: مرکز.

لافورگ، رنه و دیگران (۱۳۷۴)، اسطوره و رمز: مجموعه مقالات، ترجمه جلال ستاری، تهران: سروش.

کمبل، جوزف (۱۳۷۷)، قدرت اسطوره، ترجمه عباس مخبر، تهران: مرکز.

کمبل، جوزف (۱۳۸۵)، قهرمان هزارچهره، ترجمه شادی خسروپناه، مشهد: نشر گل آفتاب.

عرفان عملی

Practical Mysticism

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با مباحث عرفان عملی و اصطلاحات و مفاهیم آن.

سر فصل

- کلیات: چیستی دانش عرفان عملی؛ وجوه تمایز عرفان عملی و عرفان نظری؛ نسبت عرفان عملی و حکمت عملی و اخلاق؛ تاریخ عرفان عملی (شکل‌گیری و توسعه این دانش در سنت اسلامی)
- مقدمات عرفان عملی: راه، رونده راه و مبدأ و مقصد سیر و سلوک چیست؟
- مقدمات انسان‌شناختی عرفان عملی: مراتب و قوای نفس آدمی
- معرفت نفس: معانی معرفت نفس؛ معرفت نفس و معرفت حق؛ نقش اعمال و خواطر و اخلاق آدمی در سلوک

- نفی خواطر: نقش خواطر در شکل‌دهی به اعمال و تربیت نفس با بررسی انواع خواطر و راه‌های

نفی خواطر

- اخلاق: نقش اخلاق در شکل دهی به خواطر و اعمال و تربیت نفس با بررسی نمونه‌هایی از رذایل (حسد و ریا و عجب و...) و فضایل (نصیحت و خلوص و صدق و...) در اخلاق عرفانی

- واژگان تجربه عرفانی در تصوف: حال و مقام، تفرقه و جمع و جمع الجمع، تجلی و استتار، وجد و وجود، سکر و صحو، تجرید و تفرید، محو و اثبات، تلوین و تمکین...

- منازل و مقامات: تعریف مقامات و منازل، توبه، ورع، زهد، فقر، صبر، شکر، خوف، رجا، توکل، رضا و...

- احوال: تعریف حال و ویژگی‌های آن، محبت، شوق، انس و هیبت، قبض و بسط، فنا و بقا، و ...

- آداب: معنای آداب صوفیه، آداب حضرت ربوبیت، آداب حضرت رسالت، آداب مرید با شیخ، آداب شیخ با مرید، آداب سفر و...

- مستحسانات صوفیه: معنای مستحسانات در تصوف و نقش آن در سلوک الی الله؛ آیا مستحسانات بدعت محسوب می‌شوند؟ و بررسی نمونه‌هایی از مستحسانات (سماع، خرقه؛ خانقاه، خلوت و عزلت و...)

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

ابوحامد غزالی، محمد بن محمد، (۱۳۸۶)، ترجمه *احیاء علوم الدین*، ترجمه مؤیدالدین خوارزمی، محقق و مصحح: حسین خدیو جم، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

ابوحامد غزالی، محمد بن محمد، (بی تا)، *احیاء علوم الدین*، محقق و مصحح: عبد الرحیم بن حسین حافظ عراقی، بیروت: دارالکتب العربیة.

ابوحامد غزالی، محمد بن محمد، (۱۳۸۳)، *کیمیای سعادت*، به کوشش حسین خدیو جم، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.

ابوطالب مکی، (۱۴۱۷)، *قوت القلوب فی معامله المحبوب*، محقق و مصحح: باسل عیون السود، بیروت: دار الکتب العلمیة.

القشیری، ابی القاسم عبدالکریم بن هوازن (۲۰۰۳م)، *الرسالة التفسیریة*؛ بهامشته منتخبات من شرح ابی یحیی زکریا الانصاری الشافعی، قاهره: دارالسلام.

باخرزی، ابوالمفاخر یحیی بن احمد (۱۳۸۳)، *اوراد الاحباب و فصوص الآداب*، به کوشش ایرج افشار، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

جوادی آملی، عبدالله (۱۳۹۳)، *تحریر رسالة الولا یه شمس الوحی تبریزی علامه سید محمد حسین طباطبائی*، تحقیق و تدوین حمیدرضا ابراهیمی، قم: اسراء.

حسینی طهرانی، محمد حسین (۱۳۷۲)، *رساله سیر و سلوک منسوب به سید مهدی بحر العلوم*، با مقدمه و شرح محمد حسین حسینی طهرانی، تهران: حکمت.

سراج الطوسی، ابونصر، (۱۹۱۴م)، *اللمع فی التصوف*، تصحیح رینولد نیکلسون، لیدن: مطبعة بریل.

سهروردی، شهاب الدین ابو حفص، (۱۴۲۷ق)، *عوارف المعارف*، قاهره: مکتبة الثقافة الدینیة.

سهروردی، شهاب الدین ابو حفص، (۱۳۹۲)، *عوارف المعارف*، ترجمه ابو منصور بن عبدالمؤمن اصفهانی؛ به اهتمام قاسم انصاری، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ پنجم.

عبدالرزاق کاشانی، (۱۳۸۵)، *شرح منازل السائرین*، محقق و مصحح: محسن بیدارفر، قم: انتشارات بیدار.

عبدالرزاق کاشی، (۱۳۹۵)، انیس العارفين: شرح منازل السائرين خواجه عبدالله انصاری، ترجمه صفی‌الدین محمد طارمی؛ تصحیح و تحشیه علی اوجبی؛ تهران: اساطیر.

عبدالرزاق کاشانی، (۱۴۲۶ق)، کتاب رشح الزلال (اصطلاحات الصوفیه)، بیروت: دارالکتب العلمیه. عبدالصمد همدانی، (۱۳۸۷)، بحرالمعارف، تحقیق و ترجمه حسین استادولی، تهران: حکمت. عزالدین کاشانی، محمود بن علی، (۱۳۶۵)، مصباح الهدایه و مفتاح الکفایه، تصحیح جلال‌الدین همایی، اصفهان: نشر هما.

فیض کاشانی، ملا محسن، (۱۴۱۷ق)، المحجّه البیضاء فی تهذیب الاحیاء، قم: موسسه انتشارات اسلامی جامعه مدرسین.

قشیری، ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن (۱۳۷۴)، الرسالة القشیریّه، محقق و مصحح: عبدالحلیم محمود و محمود بن شریف، قم: انتشارات بیدار.

قشیری، ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن (۱۳۶۱)، ترجمه رساله قشیریّه، ترجمه ابوعلی حسن بن احمد عثمانی؛ با تصحیحات و استدراکات بدیع الزمان فروزانفر، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.

کلابادی، ابوبکر محمد، (۱۳۷۱)، متن و ترجمه کتاب تعرف، به کوشش محمدجواد شریعت، تهران: انتشارات اساطیر.

کلابادی، ابوبکر محمد، (۱۹۳۳م)، التعرف لمذهب التصوف، مصر: مطبعة السعادة. محاسبی، حارث بن اسد، (۱۴۲۰ق)، الرعايه لحقوق الله، محقق و مصحح: عبدالرحمن عبدالحمید البر، مصر: دارالیقین.

مستملی بخاری، اسماعیل، (۱۳۶۳)، شرح التعرف لمذهب اهل التصوف، تصحیح محمد روشن، تهران: انتشارات اساطیر.

نجم‌الدین رازی، ابوبکر عبدالله بن محمد، (۱۳۸۰)، مرصادالعباد من مبدأ الی المعاد، به اهتمام محمدامین ریاحی، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ نهم.

نجم‌الدین کبری، احمد بن عمر، (۱۳۸۸)، نسیم جمال و دیباچه جلال (فوائج الجمال و فوائج الجلال)، تصحیح فریتس مایر، ترجمه و توضیح قاسم انصاری، تهران: انتشارات طهوری.

هجویری، ابوالحسن علی بن عثمان (۱۳۸۴)، کشف‌المحجوب، مقدمه، تصحیح و تعلیقات محمود عابدی، تهران: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، انتشارات سروش.

تاریخ تصوف (۱)

The History of Sufism (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با تصوف اسلامی از آغاز تا سده ششم هجری

سر فصل

- کلیات

معنای تصوف و عرفان و بحث در یگانگی یا دوگانگی آن دو

معنای مطالعه در تاریخ عرفان و تصوف

امکان مطالعه در تاریخ تصوف و عرفان

ضرورت مطالعه در تاریخ تصوف و عرفان

روش مطالعه در تاریخ تصوف و عرفان

منابع مطالعه در تاریخ تصوف

تاریخچه مطالعه در تاریخ تصوف و عرفان

- خاستگاه تصوف اسلامی

مراد از خاستگاه

خاستگاه ایرانی

خاستگاه یونانی

خاستگاه مسیحی و یهودی

خاستگاه هندی و بودایی

خاستگاه اسلامی تصوف،

- بررسی زهد اسلامی تا پایان قرن نخست

گزاره‌های معنوی و عرفانی در قرآن کریم

انگارهای معنوی در روایات نبوی

زندگی زاهدانه، معنوی و عرفانی پیامبر اسلام

زندگی زاهدانه، معنوی و عرفانی صحابه، به‌ویژه اصحاب صفه

- بررسی زهد اسلامی در قرن دوم

ویژگی‌های زهد اسلامی در این قرن

رجال نامی این قرن و تأثیرات آنان در تحولات تصوف

- تصوف در قرن سوم

ویژگی‌های تصوف در این قرن

جریان‌ات عرفانی این قرن

رجال نامی این قرن، آثار آنان و تأثیرات هر یک در تحولات تصوف

- تصوف در قرن چهارم

ویژگی‌های تصوف در این قرن

جریان‌ات عرفانی این قرن

رجال نامی این قرن، آثار آنان و تأثیرات هر یک در تحولات تصوف

- قرن پنجم

ویژگی‌های تصوف در این قرن

جریان‌ات عرفانی این قرن

رجال نامی این قرن، آثار آنان و تأثیرات هر یک در تحولات تصوف

- قرن ششم

ویژگی‌های تصوف در این قرن

جریان‌ات عرفانی این قرن

رجال نامی این قرن، آثار آنان و تأثیرات هر یک در تحولات تصوف

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
----------------	----------	-------------	---------------

۱۰	۵۰ درصد	۲۰ درصد	۲۰ درصد
----	---------	---------	---------

منابع

ابونعیم اصفهانی، احمد بن عبدالله، (۱۴۰۷ق)، *حلیه الاولیاء و طبقات الاصفیاء*، بیروت: دارالکتب العربیة.

بدوی، عبدالرحمن، (۱۳۸۹)، *تاریخ تصوف اسلامی*، ترجمه محمود رضا افتخارزاده، تهران: افراز.

برتلس، یوگنی ادواردویچ، (۱۳۸۲)، *تصوف و ادبیات تصوف*، ترجمه سیروس ایزدی، تهران: امیرکبیر.

صفا، ذبیح الله، (۱۳۹۵)، *تاریخ ادبیات در ایران*، تهران: دفتر پژوهش های فرهنگی.

غنی قاسم، (۱۳۸۳)، *تاریخ عصر حافظ و تاریخ تصوف در اسلام (۲جلدی)*، تهران: زوار.

هدایت، رضاقلی خان، (۱۳۸۵)، *تذکره ریاض العارفین*، تصحیح و تحقیق ابو القاسم رادفر و گیتا اشدیری، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران

جامی، نورالدین عبدالرحمان، (۱۳۸۶)، *نفحات الانس من حضرات القدس*، مقدمه، تصحیح و تعلیقات محمود عابدی، تهران: سخن.

زرین کوب، عبدالحسین، (۱۳۶۲)، *ارزش میراث صوفیه*، تهران: امیر کبیر، چ ۵.

زرین کوب، عبدالحسین، (۱۳۷۶)، *جستجو در تصوف ایران*، تهران: امیر کبیر.

سلمی، ابو عبدالرحمان، (۱۳۹۹)، *نخستین زنان صوفی*، همراه با متن کامل ذکرالنسوة المتعبدات الصوفیات، ترجمه و تحقیق مریم حسینی، تهران: نشر علم.

سلمی، ابو عبدالرحمان، (۱۴۱۹ق)، *طبقات الصوفیه*، حقه و علق علیه مصطفی عبدالقادر عطا، بیروت: دارالکتب العلمیة.

هجویری، ابوالحسن علی بن عثمان (۱۳۸۴)، کشف المحجوب، مقدمه، تصحیح و تعلیقات محمود عابدی، تهران: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، انتشارات سروش.

لویزن، لئونارد، (۱۳۸۴)، میراث تصوف، ترجمه مجدالدین کیوانی، تهران: نشر مرکز.

شفیعی کدکنی محمدرضا (۱۳۸۶)، قلندریه در تاریخ: دگردیسیهای یک ایدئولوژی، تهران: سخن.

عروج‌نیا، پروانه، (۱۳۹۵)، تاریخ عرفان اسلامی و تصوف در ایران (شکل‌گیری و شکوفایی)، تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی.

ریاض، محمد، (۱۳۸۲)، فتوت‌نامه: تاریخ، آیین، آداب و رسوم به‌انضمام رساله فتوتیه از میرسیدعلی همدانی، به‌اهتمام عبدالکریم جریزه‌دار، تهران: اساطیر.

افشاری، مهران، (۱۴۰۰)، فتوت، قلندری و ادبیات عامیانه ایران، تهران: سخن، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار.

حاکمی، اسماعیل، (۱۳۸۲)، آیین فتوت و جوانمردی، تهران: اساطیر.

شیبی، کامل مصطفی، (۱۳۵۴)، الصلوة بین التصوف والتشیع، ترجمه و تلخیص و نگارش علی اکبر شهابی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

ریشارد گراملیش، (۱۴۰۱)، پیشگامان کهن تصوف، ترجمه شیرین شادفر، تهران: حکمت.

کارا مصطفی، احمدتارگون، (۱۳۹۶)، کتاب تاریخ کهن قلندریه، ترجمه مرضیه سلیمانی، تهران: فرهنگ معاصر.

قره مصطفی، احمد ت (۱۳۹۵)، تصوف: روزگار تکوین، ترجمه اشکان بحرانی، قم: دانشگاه مفید.

حداد، عادل غلامعلی (۱۳۹۵)، دانشنامه جهان اسلام، مدخل «تصوف»، تهران: بنیاد دایره المعارف اسلامی.

موسوی بجنوردی، کاظم، (۱۳۸۷)، *دایرة المعارف بزرگ اسلامی*، مدخل «تصوف»، تهران: مرکز
دائرة المعارف بزرگ اسلامی.

تاریخ تصوف (۲)

The History of Sufism (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تاریخ تصوف (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با تاریخ تحولات تصوف از قرن ششم تا آغاز صفویه

سر فصل

- تصوف در دوره حمله مغولان و حکومت ایلخانی

تأثیرات حمله مغول در تمدن اسلامی

تأثیرات حمله مغول در تصوف

تشیع و تصوف در این عصر

سلاسل بزرگ صوفیه در این عصر

شخصیت‌های بزرگ و آثار مهم تصوف در این دوره

- تصوف در دوره تیموری

تأثیرات حملات تیمور در تمدن اسلامی

اوضاع صوفیه در عصر تیموری

تشیع و تصوف در این دوره

سلاسل بزرگ صوفیه در این عصر

شخصیت‌های بزرگ و آثار مهم تصوف در این دوره

- تصوف در عصر صفوی تا ظهور قاجاریان

تاریخچه شکل‌گیری نهضت صفویان از شیخ صفی‌الدین تا آغاز سلطنت شاه اسماعیل

اوضاع تصوف در عصر صفوی با تأکید بر نحوه تعامل حاکمان با متصوفه

تشیع و تصوف در این عصر

تفکیک تصوف و عرفان از یکدیگر و توجه علما و حکمای شیعه به تصوف و عرفان

سلاسل، رجال و آثار مهم صوفیه در این عصر

- تصوف در عصر قاجار و پس از آن

سیاست قاجاریان در اداره کشور و نحوه تعامل آنان با دو نهاد روحانیت و تصوف

احیای تصوف در دوره قاجاریه

سلاسل مهم صوفیه در عصر قاجار و پس از آن (نعمت‌اللهیه، ذهبیه، خاکساریه، ...)

عرفان حوزوی در عصر قاجار و پس از آن (اخلاقیون نجف، حکمای حوزه تهران و تصوف)

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

آزمایش، سیدمصطفی (۱۳۸۱)، *درآمدی بر تحولات تاریخی سلسله نعمت‌اللهیه در دوران اخیر*، تهران: حقیقت.

اشپولر، برتولد (۱۳۸۰)، *تاریخ مغول در ایران*، ترجمه محمود میرآفتاب، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

الگار، حامد (۱۳۶۹)، *دین و دولت در ایران: نقش علما در دوره قاجار*، ترجمه ابوالقاسم سری، تهران: انتشارات طوس.

بیانی، شیرین (۱۳۶۶)، *تاریخ و فرهنگ و تمدن مغول تا صفویه بخش دوره مغول*، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

بیانی، شیرین (۱۳۷۱)، *دین و دولت در ایران عهد مغول*، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

جامی، نورالدین عبدالرحمان (۱۳۸۶)، *نفحات الانس من حضرات القدس*، مقدمه، تصحیح و تعلیقات محمود عابدی، تهران: سخن.

جعفریان، رسول (۱۳۷۹)، *صفویه در عرصه دین، فرهنگ و سیاست*، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

خاوری اسدالله (۱۳۸۳)، *ذهبیه*، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

حداد، عادل غلامعلی (۱۳۹۵)، *دانشنامه جهان اسلام*، مدخل «تصوف»، تهران: بنیاد دایره المعارف اسلامی.

زرین کوب، عبدالحسین (۱۳۸۹)، دنباله جستجو در تصوف ایران، تهران: امیر کبیر.

شیبی، کامل مصطفی (۱۳۹۴)، تصوف و تشیع تا آغاز سده دوازدهم، ترجمه علیرضا ذکاوتی قراگوزلو، تهران: امیر کبیر.

شیخ، محمود (۱۳۹۶)، مکتب حکمی تهران و عرفان اسلامی، تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

شیخ، محمود (۱۴۰۰)، مکتب اخلاقی عرفانی نجف، تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

شیرازی، محمد معصوم (۱۳۸۲)، طرائق الحقائق، تصحیح محمدجعفر محجوب، تهران: سنایی.

صدوقی سها، منوچهر (۱۳۸۱)، تحریر ثانی تاریخ حکما و عرفای متأخر، تهران: انتشارات حکمت.

صفا، ذبیح الله (۱۳۹۵)، تاریخ ادبیات در ایران، تهران: دفتر پژوهش های فرهنگی.

غنی قاسم (۱۳۸۳)، تاریخ عصر حافظ و تاریخ تصوف در اسلام (۲جلدی)، تهران: زوار.

کربن، هانری (۱۳۷۳)، تاریخ فلسفه اسلامی، ترجمه سید جواد طباطبایی، تهران: کویر.

گرامیش، ریچارد (۱۳۹۹)، طریقه های شیعی ایران: ذهبیه، نعمت اللهیه و خاکساریه: سلسله ها، عقیده و مذهب، سنن و آئین ها، ترجمه شیرین شادفر، تهران: نامک.

معصوم علیشاه، محمد معصوم (۱۳۸۲)، طرائق الحقایق، به کوشش محمدجعفر محجوب، تهران: سنایی.

موسوی بجنوردی، کاظم، (۱۳۸۷)، دایرة المعارف بزرگ اسلامی، مدخل «تصوف»، تهران: مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی.

هدایت، رضاقلی خان (۱۳۸۵)، *تذکره ریاض العارفین*، تصحیح و تحقیق ابوالقاسم رادفر و گیتا
اشدیری، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران.

Mystical Texts in Farsi(1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با متون عرفانی فارسی از آغاز تا پایان قرن ششم

سرفصل

- متون نظم: رباعیات عرفانی از بشر یاسین، ابوذر بوزجانی، ابوسعید ابوالخیر، بابا طاهر، سنایی و...
- متون نثر به همراه بررسی تاریخی و معرفی شخصیت‌های مهم نثر عرفانی فارسی و ویژگی‌های این نثر در این دوره: شرح التعرف لمذهب اهل التصوف، کشف المحجوب، رسائل خواجه عبدالله انصاری، رساله قشیریه، کشف الاسرار و عدة الابرار، کیمیای سعادت، سوانح العشاق، تمهیدات و نامه‌های عین القضاة همدانی، اسرار التوحید فی مقامات شیخ ابوسعید از محمد بن منور، و...

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- ابوحامد غزالی، محمدبن محمد (۱۳۸۳)، *کیمیای سعادت*، به کوشش حسین خدیو جم، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- احمد جام نامقی (۱۳۸۹)، *سراج السائرین*، مقدمه، تصحیح و توضیح حسن نصیری جامی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی.
- افلاکی العارفی، شمس‌الدین (۱۳۹۶). *مناقب العارفین*، تصحیح حسین یازیجی. تهران. چاپ ششم. دنیای کتاب.
- انصاری، خواجه عبدالله (۱۳۷۷)، *مجموعه رسائل خواجه عبدالله انصاری*، تصحیح محمد سرور مولایی، تهران: انتشارات توس، چاپ دوم.
- بهاء‌الدین ولد، محمدبن حسین (۱۳۸۲)، *معارف: مجموعه مواعظ و سخنان سلطان‌العلماء بهاء‌الدین محمدبن حسین خطیبی بلخی مشهور به بهاء ولد*، به‌اهتمام بدیع الزمان فروزانفر، تهران: طهوری.
- روزبهان بقلی (۱۳۶۶)، *عبر‌العاشقین*، تصحیح و مقدمه فارسی و فرانسوی و ترجمه فصل اول بزبان فرانسوی از هنری کربین و محمد معین، تهران: منوچهری.
- روزبهان بقلی (۱۳۸۵)، *شرح شطحیات*، تصحیح هانری کربن، ترجمه مقدمه از محمدعلی امیرمعزی، تهران: انتشارات طهوری، چاپ پنجم.
- سمنانی، علاء الدوله (۱۳۸۳)، *مصنفات فارسی سمنانی*، تصحیح نجیب مایل هروی، چاپ دوم، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.
- شمس‌الدین محمد، تبریزی (۱۳۹۶)، *مقالات شمس تبریزی*، تصحیح محمدعلی موحد. تهران. چاپ پنجم. خوارزمی.

عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر (۱۳۸۲)، رساله لمعات و رساله اصطلاحات فخرالدین ابراهیم عراقی
قدس سره، به سعی جواد نوربخش، تهران: یلدا قلم.

عین القضاء، عبدالله بن محمد همدانی (۱۳۷۷)، تمهیدات، با مقدمه، تصحیح و تحشیه و تعلیق عقیف
عسیران، تهران، انتشارات منوچهری، چاپ پنجم.

قشیری، ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن (۱۳۶۱)، ترجمه رساله قشیری، ترجمه ابوعلی حسن بن احمد
عثمانی، با تصحیحات و استدراکات بدیع الزمان فروزانفر، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.

محمد بن منور (۱۳۸۱)، اسرار التوحید فی مقامات ابی سعید، مقدمه، تصحیح و تعلیقات از محمدرضا
شفیعی کدکنی، تهران: انتشارات آگاه، چاپ پنجم.

مستملی بخاری، اسماعیل (۱۳۶۳)، شرح التعرف لمذهب اهل التصوف، تصحیح محمد روشن، تهران:
انتشارات اساطیر.

میبدی، احمد بن محمد (۱۳۷۱)، کشف الاسرار و عدة الابرار، تصحیح علی اصغر حکمت، تهران:
امیر کبیر.

نجم الدین رازی، ابوبکر عبدالله بن محمد (۱۳۸۰)، مرصاد العباد من مبدأ الی المعاد، به اهتمام محمد
امین ریاحی، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ نهم.

هجویری، ابوالحسن علی بن عثمان (۱۳۸۴)، کشف المحجوب، مقدمه، تصحیح و تعلیقات محمود
عابدی، تهران: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، انتشارات سروش.

محقق ترمذی، برهان الدین حسین (بی تا)، معارف: مجموعه مواعظ و کلمات سید برهان الدین محقق
ترمذی و به همراه تفسیر سوره محمد و فتح، با تصحیحات و حواشی بدیع الزمان فروزانفر، تهران:
انتشارات وزارت فرهنگ.

متون عرفانی فارسی (۲)

Mystical Texts in Farsi(2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: متون عرفانی فارسی (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با نظم و نثر عطار و مولانا و متون متأثر از آنها

سر فصل

- نظم و نثر عطار: آشنایی با زندگی، آثار و افکار عطار با معرفی آثار مهم در زمینه عطار، خواندن نمونه‌هایی از تذکره‌الاولیا، خواندن نمونه‌هایی اشعار عطار در قالب‌های گوناگون.

- نظم و نثر مولانا: مولانا و زندگی و افکار او و آثار قابل استفاده درباره او و حیات فکری‌اش، آشنایی با شروح مثنوی، خواندن بخش‌هایی از مثنوی، غزلیات و رباعیات مولانا، خواندن قطعاتی از نثر مولانا و وابستگان او (مقالات شمس، مکتوبات مولانا، مجالس سبعه، فیه ما فیه، معارف بهاء ولد، معارف برهان الدین محقق ترمذی، معارف سلطان ولد، رساله سپهسالار، مناقب افلاکی)

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

ریتر هلموت، (۱۳۸۹)، دریای جان: سیری در آرا و احوال شیخ فریدالدین عطار نیشابوری، ترجمه عباس زریاب خویی مهرآفاق بایبوردی، تهران: الهدی.

پورنامداریان، تقی، (۱۳۹۴)، دیدار با سیمرغ: شعر و عرفان و اندیشه‌های عطار، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

عطار نیشابوری، شیخ فریدالدین محمد (۱۳۸۵)، اسرارنامه، مقدمه، تصحیح و تعلیق محمدرضا شفیعی کدکنی تهران: سخن.

عطار نیشابوری، شیخ فریدالدین محمد (۱۳۸۵)، الهی‌نامه، مقدمه، تصحیح و تعلیق محمدرضا شفیعی کدکنی تهران: سخن.

عطار نیشابوری، شیخ فریدالدین محمد (۱۴۰۰)، تذکره الاولیا، مقدمه، تصحیح و تعلیق محمدرضا شفیعی کدکنی تهران: سخن.

عطار نیشابوری، شیخ فریدالدین محمد (۱۳۷۵)، مختارنامه، مقدمه، تصحیح و تعلیق محمدرضا شفیعی کدکنی تهران: سخن.

عطار نیشابوری، شیخ فریدالدین محمد (۱۳۸۳)، منطق الطیر، مقدمه، تصحیح و تعلیق محمدرضا شفیعی کدکنی تهران: سخن.

عطار نیشابوری، شیخ فریدالدین محمد (۱۳۸۶)، مصیبت‌نامه، مقدمه، تصحیح و تعلیق محمدرضا شفیعی کدکنی تهران: سخن.

مدبری، محمود (۱۳۷۰)، شرح احوال و اشعار شاعران بی‌دیوان در قرنهای ۳، ۴، ۵ هجری قمری، تهران: پانویس.

باباطاهر (۱۳۸۰)، دیوان، تصحیح علی راستگو، تهران: حریم یاس.

سنایی، ابوالمجد مجدود بن آدم غزنوی (۱۳۸۳)، حدیقه الحقیقه و شریعه الطریقه، تصحیح و تحشیۀ محمدتقی مدرس رضوی، تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.

سنایی، ابوالمجد مجدود بن آدم غزنوی (۱۳۸۵)، دیوان حکیم ابوالمجد مجدود بن آدم سنایی غزنوی، به سعی و اهتمام محمدتقی مدرس رضوی، تهران: انتشارات سنایی.

سنایی، ابوالمجد مجدود بن آدم غزنوی، (۱۴۰۱)، سیرالعباد الی‌المعاد، تحقیق و تصحیح مریم مشرف؛ تهران: انتشارات دکتر محمود افشار: انتشارات سخن.

نفیسی، سعید، (۱۳۹۷)، سخنان منظوم ابوسعید ابوالخیر: رباعیات، مقطعات، تعلیقات و حواشی، تهران: سنایی.

استعلامی، محمد (۱۳۹۳)، شرح مثنوی معنوی، تهران: سخن.

پورنامداریان، تقی (۱۳۸۴)، در سایه آفتاب (ساختار شکنی در شعر مولوی)، تهران: انتشارات سخن، چ ۲.

جامی، نورالدین عبدالرحمن، (۱۳۹۰)، کلیات دیوان جامی، تهران: نیک فرجام.

چیتیک، ویلیام (۱۳۸۳). طریق صوفیانه عشق، ترجمۀ مهدی سررشته‌داری. تهران: نواندیش.

حمیدیان، سعید، (۱۳۹۴)، شرح شوق، تهران: قطره.

خرم‌شاهی، بهاء‌الدین، (۱۳۶۶)، حافظ‌نامه، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.

دین‌لوئیس، فرانکلین (۱۳۹۷). مولانا: دیروز تا امروز، شرق تا غرب، ترجمۀ حسن لاهوتی، تهران: نامک.

زرین‌کوب، عبدالحسین. (۱۳۶۸). سرنی، تهران: علمی.

زمانی، کریم (۱۳۹۱). شرح جامع مثنوی معنوی، تهران: اطلاعات.

زمانی، کریم (۱۳۹۶). شرح فیه ما فیه مولوی، تهران: معین.

سپهسالار، فریدون احمد (۱۳۹۵). رساله در مناقب خداوندگار، تصحیح محمدعلی موحد و صمد موحد، تهران: کارنامه.

سروش، عبدالکریم (بی تا). آئینه دوم: شرح دفتر دوم مثنوی (لوح فشرده حاوی دروس مثنوی)، تهران: نیستان جم.

سلطان ولد، محمد بن محمد (۱۳۸۹)، ابتدا/نامه، به تصحیح محمدعلی موحد و علیرضا حیدری، تهران: خوارزمی.

سعدی، مصلح‌الدین عبدالله (۱۳۸۶)، کلیات سعدی، تصحیح و توضیح بهاء‌الدین خرمشاهی، مشهد: آستان قدس رضوی، شرکت به نشر.

شاه نعمت‌الله ولی، (۱۳۹۳)، دیوان اشعار، تصحیح عزیزالله عزیزاده، تهران: فردوس.

شمس مغربی، محمدشیرین، (۱۳۷۲)، دیوان محمدشیرین مغربی، تصحیح لئونارد لوئیزان، تهران، لندن: دانشگاه مک‌گیل: دانشگاه تهران.

شیمیل، آنه ماری (۱۳۸۹)، شکوه شمس، ترجمه حسن لاهوتی، تهران: علمی و فرهنگی.

عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر، (۱۳۹۸)، دیوان عراقی همراه با واژه‌نامه و شرح اعلام، به کوشش عبدالله اکبریان‌راد، تهران: مهرآوید.

لاهیجی، محمدبن یحیی (۱۳۹۳)، مفاتیح‌الاعجاز فی شرح گلشن راز، مقدمه، تصحیح و تعلیقات محمدرضا بزرگ‌خالقی و عفت کرباسی، تهران: زوار.

فروزانفر، بدیع‌الزمان (۱۳۷۹)، شرح مثنوی شریف، تهران: زوار.

فریتیس، مایر (۱۳۸۲)، بهاء ولد، ترجمه مریم مشرف، تهران: مرکز دانشگاهی.

گولپینارلی، عبدالباقی (۱۳۸۸)، مولانا جلال‌الدین زندگانی، فلسفه، آثار و گزیده‌ای از آنها، ترجمه و توضیحات توفیق سبحانی، تهران: پارسه.

گولپینارلی، عبدالباقی (۱۳۸۲)، مولویه پس از مولانا، ترجمه و توضیح توفیق هـ سبحانی، تهران: علم.

گولپینارلی، عبدالباقی (۱۳۹۵)، نشر و شرح مثنوی شریف، ترجمه و توضیح توفیق هـ سبحانی، تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، سازمان چاپ و انتشارات.

موحد، محمدعلی (۱۳۹۶)، باغ سبز (گفتارهایی درباره شمس و مولانا). تهران: کارنامه.

مولانا، جلال‌الدین (۱۳۹۲)، مجالس سبعة، به کوشش کریم زمانی، تهران: نشر علم.

مولانا، جلال‌الدین (۱۳۹۳) کلیات شمس تبریزی، تصحیح بدیع الزمان فروزان فر، تهران: هرمس.

مولانا، جلال‌الدین (۱۳۸۹)، فيه ما فيه، تصحیح و حواشی بدیع الزمان فروزانفر، تهران: بهزاد.

مولانا، جلال‌الدین (۱۳۹۵)، مکتوبات مولانا، تصحیح توفیق سبحانی. تهران: مرکز دانشگاهی.

مولانا، جلال‌الدین (۱۳۹۶)، مثنوی معنوی از روی نسخه ۶۶۷ هجری، تصحیح رینولد نیکلسون، تهران: روزنه.

مولانا، جلال‌الدین (۱۳۹۷). غزلیات شمس، گزینش و تفسیر محمدرضا شفیعی کدکنی. تهران: سخن.

نیکلسون، رینولد (۱۳۸۲)، تصوف اسلامی و رابطه انسان و خدا، ترجمه محمدرضا شفیعی کدکنی، تهران: انتشارات سخن.

نیکلسون، رینولد (۱۳۹۳)، شرح مثنوی معنوی مولوی، ترجمه حسن لاهوتی. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

همایی، جلال‌الدین (۱۳۷۶). مولوی‌نامه: مولوی چه می‌گوید؟ اصفهان: مؤسسه نشر هما.

آشنایی با سنت‌های عرفانی غیر اسلامی

An Introduction to Non-Islamic Mystical Traditions

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

شناخت آموزه‌های عرفانی در ادیان غیر از اسلام و بررسی و تحلیل آنها.

سر فصل

- مقدمات: اهداف و ضرورت درس، کلیاتی در زمینه آشنایی با سنت‌های عرفانی، دشواری تعریف

عرفان، گستردگی مصادیق و تنوع سنت‌ها، اهمیت مسأله زبان و بیان‌ناپذیری تجربه عرفانی، سنخ

شناسی عرفان و نسبت عرفان با ریاضت، شریعت و دین

- ویژگی‌های اصلی عرفان و نسبت عرفان با فلسفه و منطق

- انواع تجربه عرفانی و تجربه دینی

- آشنایی با سنت عرفانی هند: آموزه‌های اوپانیشادهای، مکاتب عرفانی در تفسیر بر اوپانیشادهای،

آموزه‌های عرفانی در آیین بهکتی

- آشنایی با سنت عرفانی یهود: عرفان متقدم و متأخر در یهودیت (معسه برشیت، معسه مرکاوا، قبالا، حسیدیم)

- آشنایی با سنت عرفانی مسیحیت، زهاد اسکندرانی، دومینکن ها، فرانسیسکن ها و ترزا آویلی، نظرات عرفانی مایستر اکهارت.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- استیس، والتر ترنس. (۱۳۸۸) *عرفان و فلسفه*، ترجمه ترجمه بهالدین خرماهی، تهران: سروش.
- اسپنسر، سیدنی. (۱۳۹۹) *عرفان در ادیان جهان*، ترجمه محمدرضا عدلی، تهران: هرمس.
- اسمارت، نینان. (۱۳۸۸) *تجربه دینی بشر*، ترجمه مرتضی گودرزی، تهران: سمت.
- اوپانیشادها* (سر اکبر). (۱۳۶۸) ترجمه محمد داراشکوه، به اهتمام تاراچند و محمدرضا جلالی نائینی، تهران: علمی.
- بهگود گیتا. (۱۳۷۴) ترجمه محمدعلی موحد، تهران: خوارزمی.
- پترسون، مایکل. و... (۱۳۷۷) *عقل و اعتقاد دینی: درآمدی بر فلسفه فصل دوم*، ترجمه احمد نراقی، تهران: طرح نو.
- جیمز، ویلیام. (۱۳۹۳) *تنوع تجربه دینی*، ترجمه حسین کیانی، تهران: حکمت.
- راسل، برتراند. (۱۳۸۲) *عرفان و منطق*، ترجمه نجف دریابندری، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- داسگوپتا، سورندرانات. (۱۳۹۳) *سیر تحول عرفان هندی*، ترجمه ابوالفضل محمودی، تهران: سمت.
- دایستز تیتارو، سوزوکی. (۱۳۸۳) *بی دلی در دن*، ترجمه ع. پاشایی و نسترن پاشایی، قم: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب.
- سوزوکی، ب. ل. (۱۳۸۶) *راه بودا (آیین بودای مهاییانه)*، ترجمه ع. پاشایی، تهران: نشر نگاه معاصر.

شولم، گرشوم گرهارد. (۱۳۹۲) *گرایش‌ها و مکاتب اصلی عرفان یهود*، ترجمه علیرضا فهیم، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب.

شولم، گرشوم. (۱۳۹۸) *زوهر کتاب روشنائی*، ترجمه هما شهرام‌بخت، تهران: علمی و فرهنگی.

ع. پاشایی. (۱۳۹۱) *ذن چیست؟*، قم: نشر ادیان.

ع. پاشایی، (۱۳۸۰) *فراسوی فرزائگی*، تهران: نشر نگاه معاصر.

فانینگ، استیون. (۱۳۸۴) *عارفان مسیحی*، ترجمه فریدالدین رادمهر، تهران: نیلوفر.

گزیده / اوپه‌نیشدها. (۱۳۶۷) *با مقدمه و ترجمه صادق رضازاده شفق*، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

مایلز، توماس ریچارد. (۱۳۸۴) *تجربه‌ی دینی*، ترجمه جابر اکبری، تهران: سهروردی.

Katz, Steven T. (1978) *Language, Epistemology, and Mysticism*, In *Mysticism and Philosophical Analysis*, pp. 22—74, Oxford University Press.

Otto, Rudolf (1970), *Mysticism East and West: A Comparative Analysis of the Nature of Mysticism*, Macmillan.

Suzuki, D.T. (1957) *Mysticism: Christian and Buddhist*, Routledge.

Underhill, Evelyn (1961) *Mysticism: A Study in the Nature and Development of Man's Spiritual Consciousness*, Dutton.

رویکردهای مطالعات دینی (۱)

Approaches to religious studies (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با رویکردهای کلاسیک و معاصر دین شناسی.

سر فصل

- تاریخچه مطالعات دینی

- رویکردهای مطالعات دینی

- انسان شناسی دین

بررسی آرای ماکس مولر، تایلر، اسپنسر، فریزر، مالینوفسکی، رابرتسون اسمیت، مارت،

پریچارد و...

- جامعه شناسی دین

بررسی آرای اگوست کنت، امیل دورکیم، ماکس وبر، پارسونز، پیتربرگر، و...

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

آرون، ریموند (۱۳۸۷)، *مراحل اساسی سیر اندیشه در جامعه‌شناسی (متن کامل و بازبینی شده)*، ترجمه باقر پرهام، تهران: علمی و فرهنگی.

آزادارمکی، تقی (۱۳۹۳)، *درس گفتارهایی درباره جامعه‌شناسی امیل دورکیم و ماکس وبر*، تهران: علم.

برگر، پیتر (۱۴۰۰)، *سایان مقدس: عناصر نظریه جامعه‌شناختی دین*، ترجمه ابوالفضل مرشدی، تهران: ثالث.

تنهایی، ح. ابوالحسن (۱۴۰۰)، *دستگاه نظری وبر: تفسیرگرایی اروپایی*، تهران: اندیشه احسان.

دورکیم، داوید امیل (۱۴۰۰)، *صور بنیانی حیات دینی*، ترجمه باقر پرهام، تهران: مرکز.

دورکیم، امیل (۱۳۹۹)، *قواعد روش جامعه‌شناسی*، هوشنگ نایی، تهران: آگاه.

گیدنر، آنتونی (۱۳۹۸)، *دورکیم، ترجمه یوسف اباذری*، تهران: خوارزمی.

لالمان، میشل (۱۳۹۹)، *تاریخ اندیشه‌های جامعه‌شناسی*، ترجمه عبدالحسین نیک‌گهر، دو جلد، تهران: شرکت نشر کتاب هرمس.

لوویت، کارل (۱۳۹۸)، *ماکس وبر و کارل مارکس*، ترجمه شهناز مسمی پرست، تهران: ققنوس.

وبر، ماکس (۱۴۰۰)، *اخلاق پروتستانی و روح سرمایه‌داری*، ترجمه پریسا منوچهری کاشانی و عبدالکریم رشیدیان، تهران: علمی و فرهنگی.

وبر، ماکس (۱۳۹۹)، *روش‌شناسی علوم اجتماعی*، ترجمه حسن چاووشیان، تهران: مرکز.

وبر، ماکس (۱۳۹۷)، *جامعه‌شناسی دین*، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: ثالث.

وبر، ماکس (۱۳۹۲)، *دین، قدرت، جامعه*، ترجمه احمد تدین، تهران: شرکت نشر کتاب هرمس.

همیلتون، ملکوم (۱۴۰۰)، *جامعه‌شناسی دین*، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: ثالث.

Alpert, Hary (2018), *Emile Durkheim and His Sociology*, London: Forgotten Books.

Beidelman, T. O. (2016), *Robertson Smith and the Sociological Study of Religion*, United States: Wipf and Stock.

Fenn, Richard K. (ed.) (2003), *Blackwell Companion to Sociology of Religion*, United States: Wiley-Blackwell.

Nottingham, Elizabeth K. (1964), *Religion and Society*, New York: Random House.

Wach , Joachim (1957), *Sociology of Religion*, Chicago: University of Chicago Press.

And...

رویکردهای مطالعات دینی (۲)

Approaches to religious studies (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: رویکردهای مطالعات دینی (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با رویکردهای کلاسیک و معاصر دین‌شناسی

سر فصل

- روان‌شناسی دین

بررسی آرای ویلیام جیمز، فروید، یونگ، مازلو، فروم، هود، ولف، آلپوری و...

- پدیدارشناسی دین

تاریخچه پدیدارشناسی دین

پدیدارشناسی فلسفی (هوسرل و...)

بررسی آرای پدیدارشناسان دین (دولا سوسه، سودرلوم، فان درلیو، کریستنسن، بلیکر، اوتو، الیاده و...)

- هرمنوتیک

تاریخچه هرمنوتیک

بررسی آرای شلایرماخر، دیلتای، گادامر و...

روش ادزیایی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

احمدی، بابک (۱۳۹۱) ساختار و تأویل متن، تهران: مرکز.

اسمیت، دیوید و. (۱۳۹۸)، پدیدارشناسی، ترجمه مسعود علیا، تهران: ققنوس.

الیاده، میرچا [ویراستار] (۱۳۷۶)، دین پژوهی، ترجمه زیر نظر بهاء الدین خرماهی، جلد اول، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

پالمر، مایکل (۱۳۸۸)، فروید، یونگ و دین، ترجمه محمد دهگان پور و غلامرضا محمودی، تهران: رشد.

پالمر، ریچارد (۱۳۹۹)، علم هرمنوتیک، ترجمه محمدسعید حنایی کاشانی، تهران: هرمس.

پیترزما، هنری (۱۳۹۸)، نظریه معرفت در پدیدارشناسی: هوسرل، هایدگر، مرلوپونتی، ترجمه فرزاد جابرا الانصار، تهران: کرگدن.

دارتیک، آندره (۱۳۹۹)، پدیدارشناسی چیست؟، ترجمه محمود نوالی، تهران: سمت.

گادامر، هانس گئورگ (۱۳۹۸)، هرمنوتیک دین و اخلاق، ترجمه شهاب الدین امیرخانی، تهران: ترجمه و نشر کتاب پارسه.

مزلو، آبراهام (۱۳۹۸)، ادیان، ارزش‌ها و تجربه‌ها / اوج، ترجمه زهرا اکبری، تهران: کرگدن.

واعظی، احمد (۱۳۹۸)، درآمدی بر هرمنوتیک، تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

وولف، دیوید (۱۳۸۶)، روان‌شناسی دین، ترجمه محمد دهقانی، تهران: رشد.

ادیان ابتدایی و قدیم (۱)

Primitive & Ancient Religions (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی دانشجویان با ادیان ابتدایی، نظریه‌ها و مفاهیم مرتبط (فتیش، توتم، مانا، سحر، جادو، و...).

سر فصل

- ضرورت مطالعه ادیان ابتدایی
- روش‌شناسی مطالعه ادیان ابتدایی
- منابع برای مطالعه ادیان ابتدایی
- مفروضات مربوط به تقسیم‌بندی ادیان به ابتدایی و پیشرفته
- مشخصات دین ابتدایی
- فتیشیزم
- آنیمیزم
- شمنیزم.

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- استراوس، لوی (۱۳۹۷)، *توتمیسم*، ترجمه مسعود راد، تهران: توس.
- الیاده، میرچا (۱۳۷۶)، *رساله در تاریخ ادیان*، ترجمه جلال ستاری، تهران: سروش.
- الیاده، میرچا (۱۳۹۹)، *از جوامع ابتدایی تا دین: منبعی موضوعی در تاریخ ادیان*، ترجمه سجاد دهقانزاده، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه.
- الیاده، میرچا (۱۴۰۰)، *شمنیسم: فنون کهنه خلسه*، ترجمه محمد کاظم مهاجری، قم: انتشارات ادیان و مذاهب.
- فریزر، جیمز جورج (۱۴۰۱)، *شاخه زرین: پژوهشی در جادو و دین*، ترجمه کاظم فیروزمند، تهران: آگاه.
- لوی برول، لوسین (۱۴۰۰)، *کارکردهای ذهنی در جوامع عقب مانده*، ترجمه یدالله موقن، تهران: هرمس.
- ناس، جان ب. (۱۳۸۱)، *تاریخ جامع ادیان*، ترجمه علی اصغر حکمت، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

Evans-Pritchard, Sir Edward E. (1968), *Theories of Primitive Religion*, Oxford: Oxford University Press.

Brinton, Daniel G. (1897), *Religions of Primitive Peoples*, New Yorks & London: G. P. Putnam's Son.

Dupré, Wilhelm (1975), *Religion in Primitive Cultures: A Study in Ethnophilosophy*, Hungary, Mouton & Co.

Lowie, Roberth (1936), *Primitive Religion*, London: George Rouledge & Sons, LTD.

Radin, Pual (1937), *Primitive Religion: Its Nature & Origin*, New York: The Viking Press.

Radin, Pual (1953), *The World of Primitive Man* , New York: Henry Schuman.

Tylor, Edward Burnett (1958), *Religion in Primitive Culture*, New York: Harper Torchbook.

ادیان ابتدایی و قدیم (۲)

Primitive & Ancient Religions (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ادیان ابتدایی و قدیم (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف: آشنایی دانشجویان با سرشت ادیان جهان قدیم.

سرفصل:

- دین در خاور نزدیک باستان.

- دین در مصر باستان.

- دین در یونان باستان.

- دین در روم باستان.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- ایونس، ورونیکا (۱۴۰۰)، شناخت اساطیر مصر، ترجمه محمدحسین باجلان فرخی، تهران: اساطیر.
- اوتو، والتر فریدریش (۱۳۹۶)، *تئوفانیا: جانمایه دین یونان باستان*، ترجمه منوچهر اسدی، تهران: ثالث.
- برن، لوسیلا (۱۳۷۵)، *اسطوره‌های یونانی*، ترجمه عباس مخبر، تهران: مرکز.
- بلک، جرمی، گرین آنتونی (۱۳۹۲)، *فرهنگنامه خدایان، دیوان و نمادهای بین‌النهرین باستان*، ترجمه پیمان متین، تهران: امیرکبیر.
- پرون، استوارت (۱۳۹۳)، *شناخت اساطیر رم*، ترجمه محمدحسین باجلان فرخی، تهران: اساطیر.
- پینسنت، جان (۱۴۰۰)، *شناخت اساطیر یونان*، ترجمه محمدحسین باجلان فرخی، تهران: اساطیر.
- ساندرز، ن. ک. (۱۳۷۳)، *بهشت و دوزخ در اساطیر بین‌النهرین*، ترجمه ابوالقاسم اسماعیل پور، تهران: انتشارات فکرروز.
- شی‌پرا، ادوارد (۱۳۷۵)، *الواح بابل*، ترجمه علی اصغر حکمت، تهران: علمی و فرهنگی.
- کریم، ساموئل (۱۳۸۳)، *الواح سومری*، ترجمه داوود رسانی، تهران: علمی و فرهنگی.
- گاردنر، جین ف. (۱۳۷۵)، *اسطوره‌های رومی*، ترجمه عباس مخبر، تهران: مرکز.
- گری، جان (۱۳۹۰)، *شناخت اساطیر خاور نزدیک*، ترجمه محمدحسین باجلان فرخی، تهران: اساطیر.
- مک کال، هنریتا (۱۳۷۵)، *اسطوره‌های بین‌النهرینی*، ترجمه عباس مخبر، تهران: مخبر.
- گران، مایکل، هیزل، جان (۱۴۰۱)، *فرهنگ اساطیر کلاسیک: یونان و روم*، ترجمه رضا رضایی، تهران: ماهی.
- ویو، ژ. (۱۳۸۱)، *اساطیر مصر*، ترجمه ابوالقاسم اسماعیل پور، تهران: کاروان.
- هارت، جرج (۱۳۷۴)، *اسطوره‌های مصری*، ترجمه عباس مخبر، تهران: مرکز.
- هوک، هنری س. (۱۳۹۹)، *اساطیر خاورمیانه*، ترجمه علی اصغر بهرامی و فرنگیس مزدپور، تهران: روشنگران و مطالعات زنان.

Herbert, Louis (ed.) (1916), *The Mythology of All Races: Volume I Greek and Roman*, United States: The University Press Cambridge.

Herbert, Louis (ed.) (1918), *The Mythology of All Races Volume XII Egyptian & Indo-Chinese*, United States: The University Press Cambridge.

ادیان هند (۱)

The Indian Religions (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

- توانایی مراجعه به منابع مطالعاتی مناسب جهت بسط دانش خود راجع به ادیان هند
- توانایی معرفی کلی ادیان هند باستان و ترسیم چهره کلی آن
- توانایی بررسی تطبیقی ابعاد مختلف دین هند و سیر تاریخی آن با موارد مشابه در دین اسلام و دین ایران باستان

سر فصل

- دین باستانی هند قبل از مهاجرت آریاییها (یافته های سرجان مارشال ...)
- وداها: زمان نگارش، بخشهای مختلف آن
- برخی از سرودهای مندله دهم ریگ ودا از جمله مضامین سرود آفرینش، ناسدیه، پروشه سوکته، هیرنیه گربه و پرچاپتی... مناسک و شعائر ودایی
- براهمنه ها و شکل گیری زمینه فرمالیزم دینی برهمنی.

- فرمالیسم دینی براهمنه ای و نحوه انتقال دین هندی از آن به باطن گرایی اوپانیشادی
 - اوپانیشادها: زمان نگارش، بخشهای مختلف آن، نجات شناسی اوپانیشادی، مونیسم
 اوپانیشادی،

- تناسخ (کرمه و سمساره)

- مقایسه تطبیقی مضامین اصلی هندوئیسم ودایی، براهمنه ای و اوپانیشادی با دین اسلام و
 دین ایران باستان (تعدد خدایان، راه نجات، فرمالیسم، کرمه...) و به طور خاص مقایسه
 تطبیقی مونیسم اوپانیشادی با وحدت وجود عرفای اسلامی

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- اسمارت، نینیان (۱۳۸۳) تجربه دینی بشر، ترجمه گودرزی، جلد اول، تهران: سمت.
- الیاده، میرچا (۱۳۹۵)، تاریخ اندیشه دینی، ترجمه بهزاد سالکی، تهران: کتاب پارسه.
- بیرونی، ابوریحان (۱۳۷۶) تحقیق ماللهند، تهران: انتشارات بیدار.
- بهار، مهرداد (۱۳۸۴)، ادیان آسیایی، تهران: نشر چشمه.
- داراشکوه، محمد (۱۳۸۰)، مجمع البحرین، ترجمه محمدرضا جلالی نائینی، تهران: انتشارات سخن.
- جلالی نائینی، محمدرضا (۱۳۷۵)، هند در یک نگاه، تهران: نشر شیرازه.
- ریگ ودا (۱۳۷۲)، تحقیق و ترجمه سید محمدرضا جلالی نائینی، تهران: نشر نقره.
- زینر، روبرت چارلز (۱۳۸۸)، عرفان هندو و اسلامی، ترجمه نوری سادات شاهنکیان، تهران: سمت.
- شاتووک، سیبل (۱۳۸۲)، آیین هندو، ترجمه محمدرضا بدیعی، تهران: امیرکبیر.

گنریده /وپه نیشادها (۱۳۶۷)، ترجمه صادق رضا زاده شفق، تهران: علمی و فرهنگی.

موحدیان عطار، علی (۱۳۹۳)، تناسخ، گذشته و امروز، قم: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب.

ناس، جان بی. (۱۳۷۰)، تاریخ جامع ادیان، ترجمه علی اصغر حکمت، تهران: انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.

ویتمن، سیمون (۱۳۸۲)، آیین هندو، ترجمه علی موحدیان عطار، قم: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب.

ادیان هند (۲)

The Indian Religions (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ادیان هند (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی دانشجویان با مفاهیم اساسی در مطالعات مربوط به هندوئیسم حماسی

سر فصل

- علل و زمینه های پیدایش تحول در دوره پساوپانیشادی

- تحولات دینی هند پس از اوپانیشادها

- سانکهییه و یوگه

- بررسی مضامین دین شناختی و اخلاقی ادبیات حماسی (مهابهاراته، راماینه و پوراناها)

- بررسی تحلیلی متن بهگودگیتا

- تریمورتی

- شایویسم

- ویشوئسم

- شکتسم

- بهکتی

- جینسم

- سیکهسم

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

اسمارت، نینان (۱۳۸۳) تجربه دینی بشر، ترجمه گودرزی، جلد اول، تهران: سمت.

الیاده، میرچا (۱۳۹۴)، یوگای پتنجلی، ترجمه علی صادقی شهپر، تهران: پنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه.

الیاده، میرچا (۱۳۹۶)، تاریخ اندیشه‌های دینی، ۳ جلد، تهران: نشر پارسه.

بیرونی، ابوریحان (۱۳۷۶) تحقیق ماللهند، تهران: انتشارات بیدار.

جلالی نائینی، محمدرضا (۱۳۷۵)، هند در یک نگاه، تهران: نشر شیرازه.

راداکریشنان، سروپالی (۱۳۸۸)، تاریخ فلسفه شرق و غرب، ترجمه خسرو جهاناداری، تهران: علمی و فرهنگی.

روحانی، سید محمد (۱۳۸۸)، دین سیکها، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب.

شاتووک، سیبل (۱۳۸۲)، آیین هندو، ترجمه محمدرضا بدیعی، تهران: امیرکبیر.

شایگان، داریوش (۱۳۹۴)، ادیان و مکاتب فلسفی هند، تهران: امیرکبیر.

گیتا (۱۳۷۴)، ترجمه محمدعلی موحد، تهران: خوارزمی.

موحدیان عطار، علی (۱۳۹۳)، تناسخ، گذشته و امروز، قم: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب.

ناس، جان بی. (۱۳۷۰)، تاریخ جامع ادیان، ترجمه علی اصغر حکمت، تهران: انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.

ویتمن، سیمون (۱۳۸۲)، آیین هندو، ترجمه علی موحدیان عطار، قم: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب.

ادیان هند (۳)

The Indian Religions (3)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ادیان هند (۲)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی دانشجویان با مفاهیم اساسی و شخصیت‌های محوری هندوئیسم جدید

سر فصل

- مراحل نخست شکل‌گیری هندوئیسم معاصر
- پویایی هندوئیسم در فاز مدرن و ترکیب روش‌ها و اهداف
- راماکریشنا
- رام موهان روی و رنسانس بنگالی
- باکیگ چاندرا چتو پدهیای و هندوئیسم معاصر
- سروپالی رادها کریشنان
- بهکتی سیدانته سرسوتی و ایسکن
- ویراشایویسم
- هندوئیسم در دنیای مدرن استعماری، دیاسپوریک و
- دین زنان

- ۷ مراسم گذار در مبارزه ملی هند
- شری ارویندو و مذهب جدید در هند معاصر
- ستیه سای بابا
- هری کریشنا

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- الیاده، میرچا (۱۳۹۶)، *تاریخ اندیشه‌های دینی*، ۳ جلد، تهران: نشر پارسه.
- ناس، جان بی. (۱۳۷۰)، *تاریخ جامع ادیان*، ترجمه علی اصغر حکمت، تهران: انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- Brekke, Torkel (2019), *The Oxford History of Hinduism Modern Hinduism*, Oxford: Oxford University Press.
- Murphet, Howard (1971), *Satya Sai Baba: Man of Miracles*, Great Britain: Red Wheel/ Weiser.
- Richards, Glyn (1985), *A Source Book of Modern Hinduism*, Curzon Press.
- Scott, Barton (2016), *Modern Hinduism and the Genealogies of Self-Rule*, Chicago: The University of Chicago Press.
- Smith, David (2003), *Hinduism and Modernity: Religion and Spirituality in the Modern World*, Wiley-Blackwell.
- Weiss, Richard S. (2019), *The Emergence of Modern Hinduism Religion on the Margins of Colonialism*, California: University of California.

Weiss, Richard S. (2019), *The Emergence of Modern Hinduism: Religion on the Margins of Colonialism*, California: University of California Press.

Wemsan, Lavanya (2018), *Modern Hinduism in Text and Context*, Continuum.

دین بودا (۱)

Buddhism (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی دانشجویان با مفاهیم اساسی در مطالعات دین بودا و مهم ترین ابعاد و مضامین این دین

سر فصل

- زمینه های ظهور بودیسم

- زندگی بودا: نام ها، تبار، کودکی، دوره ریاضت، به روشنی رسیدن، تبلیغ، جاتکه ها

- تاریخچه بودیسم: چهار شورا، نقش اشوکه و کنیشتکه، جدایی تهره واده و مهاییانه، افول بودیسم

از هند

- ۴ حقیقت شریف و ۸ راه نجات

- مفهوم رنج در بودیسم

- آموزه های اناته

- راه نجات از منظر تهره واده

- مفهوم ارهت

- متون مقدس تری پیتکه: وینای پیتکه، سوتیه پیتکه و ابهی دهمه پیتکه

- مکاتب فلسفی تهره واده: مکتب رئالیستی کوشه / ابهی دهمه کوشه، مکتب جوجیستو ،

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

آرمسترانگ، کارن (۱۳۸۷)، بودا، ترجمه نسترن پاشایی، تهران: فراوان.

اسمارت، نینیان (۱۳۸۳) تجربه دینی بشر، ترجمه گودرزی، جلد اول، تهران: سمت.

بلوهر و بوذاسف به روایت شیخ صدوق و ملامحمد باقر مجلسی (۱۳۷۶)، تحقیق سید ابوطالب میرعابدینی، تهران: امیرکبیر.

پاشایی، ع. (۱۳۸۹)، بودا، تهران: نگاه معاصر.

پاشایی، ع. (۱۳۸۰)، هیئه یانه، تهران: نگاه معاصر.

راداگریشان، سروپالی (۱۳۸۸)، تاریخ فلسفه شرق و غرب، ترجمه خسرو جهاننداری، تهران: علمی و فرهنگی.

شایگان، داریوش (۱۳۹۴)، ادیان و مکاتب فلسفی هند، تهران: امیرکبیر.

شومان، هانس ولفگانگ (۱۳۷۵)، آیین بودا، ترجمه ع. پاشایی، تهران: نشر فیروزه.

سوزوکی، د.ت. (۱۳۸۰)، راه بودا، ترجمه ع. پاشایی، تهران: نگاه معاصر.

قریب، بدرالزمان (۱۳۸۳)، روایتی از تولد بودا، تهران: نشر اسطوره.

گزیده جاتکه (۱۳۸۴)، ترجمه حسین اسماعیلی، تهران: هرمس.

Frauwallner, Erich (2015), *The Earliest Vinaya and the Beginnings of Buddhist Literature*, Mimesis International.

Gombrich, Richard (1988), *Theravada Buddhism: A Social History from Ancient Benares to Modern Colombo*, Routledge & Kegan Paul Ltd.

Kung, Chan (1996), *To Understand Buddhism*, Australia.

Keown, Damien (1996), *Buddhism: A Very Short Introduction*, Oxford: Oxford University Press.

Perez-Rejon, Joaquin (1980), *Self and Non Self in Buddhism*, Mouton Publishers.

Santina, Peter d. (1974), *Fundamentals of Buddhism*, Vesak.

Rinpoche, Kalu (1995), *Profound Buddhism: From Hinayana to Vajrayana*, Clearpoint.

Nanamoli, Bhikkhu (2003), *The Life of the Buddha: According to the Pali Canon*, Pariyatti.

دین بودا (۲)

Buddhism (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: دین بودا (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی دانشجویان با مفاهیم اساسی دین بودایی و مهم ترین ابعاد و مضامین این دین.

سر فصل

- مکتب مهاسنگیکا و ظهور مهاییانیزم
- پذیرش اصل انیکه، دوک و اناته طبق سنت اولیه
- تحولات اساسی در آموزه های اولیه بودا
- شخصیت بودا، آموزه تری کایه
- تحول در معنا و حقیقت وجود انسان، معنای مهاییانه ای اناته، مفهوم بودهی ستوه
- نفی ارهت شیپ و جایگزینی بودهی ستوه به مثابه انسان کامل
- نظریه شناخت در بودیزم مهاییانه ای
- مفهوم دهرمه و نیروانه در سنت مهاییانه
- مکاتب مهاییانه ای

مادیمیکه ناگار جونا
یوگه چره یا ویجنا نه واده منسوب به اسنگه و وسوبندو
مکتب عرفانی شینگون
مکتب جودو
- مکتب ذن
- ادبیات مهاییانه ای
مهاییانه سوترا
لوتوس سوترا
دیاموند سوترا

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- آرمسترانگ، کارن (۱۳۸۷)، *بودا*، ترجمه نسترن پاشایی، تهران: فراروان.
- راداکریشنان، سروپالی (۱۳۸۸)، *تاریخ فلسفه شرق و غرب*، ترجمه خسرو جهاناداری، تهران: علمی و فرهنگی.
- سوزوکی، د.ت. (۱۳۸۰)، *راه بودا*، ترجمه ع. پاشایی، تهران: نگاه معاصر.
- شایگان، داریوش (۱۳۹۴)، *ادیان و مکاتب فلسفی هند*، تهران: امیرکبیر.
- شومان، هانس ولفگانگ (۱۳۷۵)، *آیین بودا*، ترجمه ع. پاشایی، تهران: نشر فیروزه.
- هوئی ننگ و دیگران (۱۳۹۷)، *سوره الماس و سوره دل: دو متن بودایی*، ترجمه ع. پاشایی، تهران: دیبایه.

Cowell, E. B., Muller, F. Max (2000), *Buddhist Mahayana Texts*, Routledge: Routledge.

Dutt, Nalinaksha (1978), *Mahayana Buddhism*, Motilal Banarsidass, Year.:

Maitreya, Arya, et. al (2000), *Buddha Nature: The Mahayana Uttaratantra Shastra with Commentary*, Snow Lion.,

Suzuki, Daisetz Teitaro (1907), *Outlines of Mahayana Buddhism*, Luzac & Co.

Trungpa, Chogyam (1975), *Seminary Hinayana-Mahayana*, None Made Clear.

Walser, Joseph (2005), *Nagarjuna in Context: Mahayana Buddhism and Early Indian Culture*, Columbia: Columbia University Press.

Williams, Paul (2008), *Mahayana Buddhism: The Doctrinal Foundations*, Routledge: Routledge.

دین خاور دور (۱)

Far East Religion (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف: آشنایی دانشجویان با سرشت دین / ادیان خاور دور باستان از پیشاتاریخ تا کنفوسیوس.

سرفصل:

- نشانه‌های دینی برجامانده از دوره‌های یانگ شائو، لونگ شان و سیا.

- دین در دوره شانگ.

- دین در دوره جو.

- دین در عصر «بهار و خزان» و عصر «ایالت‌های در حال جنگ».

- شکل‌گیری مکاتب فکری - دینی در چین باستان.

- کنفوسیوس و آثار کلاسیک.

- کنفوسیوسی‌ها در گستره تاریخ.

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

وینبرگ چای، چو جای (۱۳۸۷)، تاریخ فلسفه چین، ترجمه عسکری پاشایی، تهران: نگاه معاصر.

یولان، فانگک (۱۳۸۰)، تاریخ فلسفه چین، ترجمه فرید جواهرکلام، تهران: فرزانه روز.

Ching, Julia (1993), *Chinese Religions*, United States: Macmillan.

Fingarette, Herbert (1998), *Confucius: The Secular as Sacred*, Illinois: Waveland Press.

Lagerwey, John & Kalinowski, Marc (ed.) (2009), *Early Chinese Religion: Part One Shang Through Han (1250 BC–220 AD)*, Leiden: Brill.

Lagerwey, John & Lü, Pengzhi (ed.) (2010), *Early Chinese Religion: Part Two The Period of Division (220–589 AD)*, Leiden: Brill.

Nadeau, Randall L. (ed.) (2012), *The Wiley-Blackwell Companion to Chinese Religions*, United Kingdom: Blackwell Publishing Ltd.

Proceski, Mario (2009), *Chinese Religions*, Journal of Buddhist Ethics Online Books Ltd.

دین خاور دور (۲)

Far East Religion (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: دین خاور دور (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف: آشنایی دانشجویان با سرشت دین / ادیان خاور دور باستان از دائویست‌های اولیه تا شینتو و دوران معاصر.

سرفصل:

- موقعیت تاریخی - سیاسی عصر «بهار و خزان» و عصر «دولت‌های در حال جنگ».

- ظهور نخستین طبیعت‌دوستان جامعه گریز (یانگ جو و...).

- ستیز فکری دائویست‌های اولیه با کنفوسیوس و سایر اندیشمندان چین باستان.

- لائوتسه و دائو ده جینگ.

- جوانگ تسه و تعالیم او.

- تطور دائویسم در گستره تاریخ.

- شینتو: ظهور، منابع، تعلیم و تطور تاریخی آن.

- دین، خاور دور، و دوران معاصر.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

- ئونو، سوکیو (۱۳۸۲)، *شین تو: راه کامی، ترجمه نسترن پاشایی، تهران: نگاه معاصر.*
- تائوته چینگ: *طریق و فضائل آن* (۱۴۰۰)، ترجمه تشیهو کو ازیتسو و سید حسین نصر، تهران: اطلاعات.
- دائوده چینگ: *ترجمه از متن چینی باستان* (۱۳۹۶)، ترجمه اسماعیل رادپور، تهران: زندگی روزانه.
- صفا و سکون: *پنج رساله دائویی* (۱۳۹۹)، ترجمه اسماعیل رادپور، تهران: زندگی روزانه.
- کالتنمارک، مارکس (۱۳۶۹)، *لائوتزه و آیین دائو، ترجمه شهرنوش پارسی پور، تهران: انتشارات بهنگار.*
- گواهی، عبدالرحیم (مترجم و گردآور) (۱۳۸۷)، *شینتوئیزم، تهران: علم.*
- میلر، جیمز (۱۳۹۵)، *مقدمه ای کوتاه بر آیین دائو، ترجمه ابوبکر ساوار و مهدی لک زایی، قم: نشر ادیان.*
- هری، تامس (۱۴۰۰)، *ادیان جدید ژاپن، ترجمه عبدالرحیم گواهی، تهران: مؤسسه فرهنگی هنری جهان کتاب.*
- هنرهای عقل: *چهار رساله کهن دائویی* (۱۳۹۹)، ترجمه اسماعیل رادپور، تهران: زندگی روزانه.

ادیان ایران پیش از اسلام (۱)

The Religions of Pre-Islamic Iran (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف: آشنایی دانشجویان با دین ایرانیان از عصر پیشازرتشت تا زرتشت و عصر هخامنشی‌ها.

سرفصل:

- دین ایرانیان پیش از زرتشت: روش، منابع و داده‌ها.
- ضرورت مطالعه دین زرتشت و دین زرتشتی.
- روش و منابع دین زرتشت و دین زرتشتی.
- مشکلات زرتشت پژوهی.
- اوستا (بخش‌های مختلف، تاریخ گردآوری، تاریخ اوستاپژوهی و...).
- تعالیم زرتشت در اوستای گاهانی (اشه، درو، دو مینوی همزاد، اختیار، و...).

- تعالیم زرتشتی در اوستای غیر گاهانی (امشاسپندان، ایزدان، نیایش ها، احکام شرعی و...).

- دین ایرانیان در زمان هخامنشیان.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

بویس، مری (۱۳۸۱)، زرتشتیان: باورها و آداب دینی آن ها، ترجمه عسکر بهرامی، تهران: ققنوس.

بویس، مری (۱۳۷۷)، چکیده تاریخ کیش زرتشت، ترجمه همایون صنعتی زاده، تهران: انتشارات صفی علی شاه.

بویس، مری (۱۳۹۳)، تاریخ کیش زرتشت، ۳ جلد، ترجمه همایون صنعتی زاده، تهران: گستره.

بویس، مری، و دیگران (۱۳۸۸)، جستاری در فلسفه زرتشتی: مجموعه مقالات، ترجمه گروهی از مترجمان، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.

بویس، مری و دیگران (۱۳۸۶)، دیانت زرتشتی، ترجمه آفریدون وهمن، تهران: جامی.

بنونیست، امیل (۱۳۵۲)، دین ایرانی بر پایه متن های مهم یونانی، ترجمه بهمن سرکاراتی، تهران: انتشارات بنیاد فرهنگ ایران.

پورداد، ابراهیم (۱۳۳۶)، فرهنگ ایران باستان، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

دوشن گیمن، ژاک (۱۳۸۳)، «آراء گوناگون درباره زرتشت»، ترجمه آرزو رسولی، ضمیمه شماره ۱۶ نامه فرهنگستان، تهران: فرهنگستان زبان و ادب فارسی.

زنر، رابرت چارلز (۱۳۸۹)، طلوع و غروب زرتشتی گری، ترجمه تیمور قادری، تهران: امیرکبیر.

ست تگاست، مری (۱۳۹۳)، آنگاه که زرتشت سخن گفت: اصلاحات فرهنگی و دینی در دوره نوسنگی، ترجمه عسکر بهرامی، تهران: نشر ثالث.

گیمن، دوشن (۱۳۸۵)، دین ایران باستان، ترجمه رؤیا منجم، تهران: نشر علم.

ادیان ایران پیش از اسلام (۲)

The Religions of Pre-Islamic Iran (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ادیان ایران پیش از اسلام (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف: آشنایی دانشجویان با سیر تطور تعالیم و مناسک زرتشتی از زمان اشکانیان تا دوران اسلامی.

سرفصل:

- بررسی تحول دین زرتشتی در دوران اشکانیان
- ظهور میتراسم
- آمیختگی فرهنگی دینی ایران باستان با فرهنگ یونانی
- بررسی تحولات دین زرتشتی در دوره ساسانیان
- ظهور ادبیات پهلوی و بررسی دین شناختی آنها

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع:

- آذرگشسب، اردشیر (۱۳۷۲)، مراسم مذهبی و آداب زرتشتیان، تهران: انتشارات فروهر.
- اورنگ، سرگرد م. (۱۳۳۵)، جشن‌های ایران باستان، تهران: چاپ راستی.
- بویس، مری (۱۳۹۹)، گاهشماری جشن‌های زردشتی، ترجمه محسن میرزایی، تهران: آوای خاور.
- بویس، مری، فریدنژاد، شروی (۱۳۹۸)، کانون دین زردشتی در ایران، ترجمه حسین ابراهیمیان، تهران: توس.
- بویس، مری (۱۳۹۲)، منابع مکتوب دین زردشتی، ترجمه شیما جعفری، تهران: مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی.
- بهار، مهرداد (۱۳۸۱)، پژوهشی در اساطیر ایران، تهران: آگه.
- پورداود، ابراهیم (۱۹۲۷م)، سوشیانس: موعود مزدیسنا، بمبئی: چاپخانه هور.
- جی دهالا، مانک جی نوشروان (۱۳۷۷)، خداشناسی زرتشتی: از باستانی‌ترین زمان تا تائکون، ترجمه دستور رستم شهزادی، تهران: انتشارات فروهر.
- رُز، جنی (۱۳۹۹)، دیباچه‌ای بر دین زرتشتی، ترجمه عسکر بهرامی، تهران: ماهی.
- روایت پهلوی (۱۳۶۷)، ترجمه مهشید میرفخرایی، تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
- ژینیو، فیلیپ (۱۴۰۰)، انسان و کیهان در ایران باستان، ترجمه لیندا گودرزی، تهران: ماهی.
- دابو، دستور خورشید (۱۳۵۸)، دانستی‌های آئینی زرتشتی، ترجمه رشید شهردان، تهران: چاپ خواجه.
- دادگی، فرنِخ (۱۳۷۸)، بندهشن، گزارنده مهرداد بهار، تهران: توس.
- دبلمانی، علی خوروش (۱۳۴۲)، جشن‌های باستانی ایران، تهران: اقبال و شرکا.
- شاکد، شائول (۱۳۹۷)، تحول ثنویت: تنوع آرای دینی در عصر ساسانی، ترجمه احمد رضا قائم مقامی، تهران: ماهی.
- شایست ناشایست (۱۳۶۹)، آوانویسی و ترجمه کتایون مزدایور، تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.

- شهمردان، رشید (۱۳۶۰)، *تاریخ زرتشتیان پس از ساسانیان*، تهران: چاپ راستی.
- صفا، ذبیح‌الله (بی‌تا)، *گاه‌شماری و جشن‌های ملی ایرانیان*، تهران: شورای عالی فرهنگ و هنر.
- کرتیر (۱۳۸۵)، *سنگ‌نبشته‌های کرتیر موبدان موبد*، گزارش داریوش اکبرزاده، تهران: مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی پازینه.
- گیرشمن، رومن (۱۳۷۲)، *ایران از آغاز تا اسلام*، ترجمه محمد معین، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- گزیده‌های زادسپرم* (۱۳۶۶)، ترجمه راشد محصل، تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
- مزدایور، کتایون، و دیگران (۱۳۹۵)، *ادیان و مذاهب در ایران باستان*، تهران: سمت.
- مزدایور، کتایون (۱۳۸۳)، «تداوم آداب کهن در رسم‌های معاصر زرتشتیان در ایران»، *فرهنگ*، شماره ۴۹ و ۵۰، صص ۱۴۷-۱۸۰.
- نامه تنسر به گشنسب* (۱۳۵۴)، به تصحیح مجتبی مینوی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- نیولی، گرادو (۱۴۰۰)، *از زرتشت تا مانی*، ترجمه آرزو رسولی، تهران: ماهی.
- ویدن‌گرن، گئو (۱۳۹۵)، *جانمایه ایرانی: از آغاز تا ظهور اسلام*، ترجمه شهناز نصرالاهی، آبادان: پرسش.
- مهر، فرهنگ (۱۳۸۷)، *دیدنی نواز دینی کهن: فلسفه زرتشت*، تهران: جامی.
- مینوی خرد (۱۳۶۴)، ترجمه احمد تفصیلی، تهران: توس.

ادیان ایران پیش از اسلام (۳)

The Religions of Pre-Islamic Iran (3)

نوع درس: : تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ادیان ایران پیش از اسلام (۲)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

قراردادن دانشجویان در مسیر فهم جریان‌های دینی و اجتماعی ایران باستان و اوایل دوره اسلامی

سرفصل:

دین مانی

(۱) زمینه ظهور مانی در سده سوم میلادی:

زمینه دینی و سیاسی - اجتماعی دوره ساسانی

زمینه گنوسی ادیان غیر ایرانی نظیر مسیحیت سده دوم و سوم

(۲) مناسبات دینی و سیاسی اجتماعی مانی و جامعه مانوی با دین زردشتی و زردشتیان

(۳) مناسبات سیاسی و اجتماعی ودینی مانی و مانویان با مسیحیت و جامعه مسیحی حوزه روم شرقی

یا بیزانس

(۴) مناسبات مانی و مانویان با بودیزم و جامعه بودایی در آسیای میانه و چین

(۵) مانی سیاست‌مدار یا پیامبر؟

(۶) ارژنگ مانی به مثابه کتاب مقدس یا مانیفست هنری اجتماعی و سیاسی

(۷) آموزه های مانوی:

نظام الوهی: پدر بزرگی و مادر حیات، خدایان فرودست (آرکون ها)

آفرینش در دین مانی

انسان

اخلاق/ عرفان و سلوک مانوی

(۸) جامعه مانوی:

الف: دین یاری: (۱) هموزگان/ فریستگان یا رسولان و آموزگاران (۲) اسپسگان یا شماسان

(۳) مهستگان/ مانسالاران.

ب: جامعه مانوی: شامل وزیدگان و نغوشاگان

میترائیزم:

میترا در وداها

میترا در اوستای گاهانی و اوستای جدید

میترا در دوره اشکانیان

ظهور میترائیزم در قالب دین رازوار در ایران، وجه رازوارگی میترا

انتقال میترائیزم به حوزه فرهنگی یونان و روم باستان

میترائیزم و دین زردشتی

میترائیزم و مسیحیت

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

- آلبری، سی.آر. (۱۳۸۸)، *زبور مانوی*، ترجمه ابوالقاسم اسماعیل پور، ابوالقاسم، تهران: اسطوره.
- اسماعیل پور، ابوالقاسم (۱۳۸۵)، *اسطوره آفرینش در آئین مانی*، تهران: انتشارات کاروان.
- اولانسی، دیوید (۱۳۸۰)، *پژوهشی نو در منشاء میتراپرستی: کیهان‌شناسی و نجات و رستگاری در دنیای باستان*، ترجمه و تحقیق مریم امینی، تهران: نشر چشمه.
- باقری، مهری (۱۳۸۶)، *دین‌های ایران باستان*، تهران: انتشارات بندهش.
- بالوتا، کلوسکا و دیگران (۱۳۸۵)، *دین مهر در جهان باستان: مجموعه گزارش‌های دومین کنگره بین‌المللی مهرشناسی*، ترجمه مرتضی ثاقب‌فر، تهران: توس.
- بهبهانی، امید (۱۳۸۴)، *در شناخت آئین مانی*، تهران: انتشارات بندهش.
- رضایی باغ‌بیدی، حسن (۱۳۸۵)، *راهنمای زبان پارسی*، تهران: ققنوس.
- فلیکس لاژار، ژان باتیست (۱۳۹۲)، *راز و رمزهای آئین میترا*، ترجمه سید حسن آصف‌آگاه، تهران: انتشارات طهوری.
- کومون، فرانتس (۱۳۷۹)، *آیین پر رمز و راز میترای*، ترجمه و پژوهش هاشم رضی، تهران: انتشارات بهجت.
- گريشمن، رومن (۱۳۸۸)، *ایران از آغاز تا اسلام*، ترجمه محمد معین، تهران: علمی و فرهنگی.
- موله، ماریان (۱۳۶۳)، *ایران باستان*، ترجمه ژاله آموزگار، تهران: توس.
- میرفخرایی، مهشید (۱۳۸۳)، *مانی و آموزه‌های او*، تهران: ققنوس.
- نفیسی، سعید (۱۳۸۸)، *تاریخ تمدن ایران ساسانی*، تهران: پارسه.

Beck, Roger (1998), "The Mysteries of Mithras: A New Account of Their Genesis", *The Journal of Roman Studies* 88: 115-28.

Burkitt, F.C., (1925), *The Religion of the Manichees*, Cambridge: Cambridge University Press.

Frankfurter, D.(1997), 'Apocalypses Real and Alleged in the Mani Codex', *Numen* 44, 60–73.

K. L. King (2003), *What is Gnosticism?*, Cambridge.

Kotzé, A. (2004), *Augustine's Confessions: Communicative Purpose and Audience* (Supplements to Vigiliae Christianae LXXI), E.J. Brill: Leiden-Boston.

I. Gardner and S. N.C. Lieu, (eds.) (2004), *Manichaean texts from the Roman Empire*, Cambridge and New York.

Lieu, S. N. C. (1992), *Manichaeism in the Later Roman Empire and Medieval China* (Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament 63), Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck).

Richter, S. G. (1998), *The Manichaean Coptic Papyri in the Chester Beatty Library: Psalm Book, Part II, Fasc.*

S. N. C. Lieu (1994), *Manichaeism in Mesopotamia and the Roman East*, Leiden.

S. N. C. Lieu (1998), *Manichaeism in Central Asia and China*, Leiden.

Thompson, Gary (2019), *History of Constellation and Star Names*. Accessed December 8.

Ulansey, David (1989), "The Mithraic Mysteries", *Scientific American* 261, no. 6: 130-35.

Van Oort, J. (1997), 'Manichaeism and anti-Manichaeism in Augustine's Confessiones', in L. Cirillo & A. Van Tongerloo (eds.) J. P. Asmussen, *Manichaean Literature, Persian Heritage Series* 22, Delmar, New York.

دین یهود (۱)

Judaism (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با تاریخ و تعالیم یهودیت کتاب مقدسی

سر فصل

- کلیات و مقدمات: اهداف و ضرورت درس، روش تدریس، معرفی منابع، نحوه ارزشیابی، اقوام

سامی و فرهنگ و زبان سامی

- گذری اجمالی بر تمدن خاور نزدیک باستان

- کتاب مقدس: تاریخ، تقسیم بندی و شکل گیری مجموعه مقدس

- دوره بندی تاریخی یهودیت

- بررسی بستر مند داستان های کتاب مقدس با فرهنگ خاور نزدیک باستان

- تورات: دوره مشایخ، دوره خروج، ده فرمان و...

- تاریخ دوره یوشع و داوران، ورود به سرزمین کنعان، عهدشکنی مکرر بنی اسرائیل در دوره داوران، تحولات دین یهود در این دوران
 - تاریخ دوران پادشاهی، ساخت معبد اول، تقسیم به اسرائیل و یهودیه، معرفی برخی از پادشاهان یهود: شاول، داود (ع)، سلیمان (ع)، یربعام و رحبعام، آحاب، یربعام دوم، یوشیا
 - نابودی اسرائیل به دست آشوریان، نابودی یهودیه و معبد اول به دست بابلیان، دوران اسارت بابلی و پیامدهای آن و نجات یهود به دست کوروش هخامنشی
 - نوئیم: ایلیا، اشعیا، عاموس، ارمیا و...
 - تاریخ معبد دوم: بازسازی آن تحت قیمومیت ایران، نقش عزرا و نحمیا در احیای دین یهودی، سوفریم
 - تاریخ دوران حاکمیت یونانی ها بر بنی اسرائیل، بنی اسرائیل در دوران هلنیستی، ترجمه سبعینی
 - کتوبیم
 - تاریخ دوران مکابی، فرقه گرایی (فریسیان، صدوقیان، اسنیان، زیلوت)، سنهدرین و زوگوت
 - تاریخ حاکمیت رومی ها تا تخریب معبد دوم
 - اصول تعالیم یهود و جمع بندی
- روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

- آنترمین، آلن (۱۳۸۵)، *باورها و آیین‌های یهودی*، ترجمه رضا فرزین، قم: مرکز مطالعات ادیان.
- اپستاین، ایزیدور (۱۳۸۸)، *یهودیت: بررسی تاریخی*، ترجمه بهزاد سالکی، تهران: حکمت و فلسفه ایران.
- عهد عتیق: جلد اول کتاب‌های شریعت یا تورات (۱۳۹۳)، ترجمه پیروز سیار، تهران: هرمس.
- عهد عتیق: جلد دوم کتاب‌های تاریخ (۱۳۹۷)، ترجمه پیروز سیار، تهران: هرمس و نی.
- عهد عتیق: جلد سوم کتاب‌های حکمت (۱۳۹۹)، ترجمه پیروز سیار، تهران: هرمس و نی.
- کتاب‌هایی از عهد عتیق: کتاب‌های قانونی ثانی (۱۳۹۳)، ترجمه پیروز سیار، تهران: نی.
- کوهن شریاک، دن. (۱۳۹۴)، *دین یهود*، ترجمه حسن افشار، تهران: نشر مرکز.
- دورانت، ویل (۱۳۷۲)، *تاریخ تمدن* (جلد اول، مشرق زمین گاهواره تمدن)، ترجمه احمد آرام و ...، تهران: انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- هاکس، جیمز (۱۴۰۰)، *قاموس کتاب مقدس*، تهران: اساطیر.
- هرتزرگ، آرتور (۱۳۹۸)، *یهودیت از لا به لای متون*، ترجمه عبدالرحیم سلیمانی، قم: دانشگاه مفید.
- ناس، جان بوی (۱۳۸۱)، *تاریخ جامع ادیان*، ترجمه علی اصغر حکمت، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- Encyclopedia Britannica*, articles on 'Judaism', 'Jews', 'Jewish Philosophy' etc., 12 vols.
- de Lange, Nicholas (2000), *An introduction to Judaism*, Cambridge: Cambridge.
- Neusner, Jacob & Avery-Peck, Alan J. (2003), *The Blackwell Companion to Judaism*, Blackwell Publishing Ltd.
- Hastings, James [ed.] (2000), *Encyclopedia of Religion and Ethics*, 13 volumes, Britannia: Bloomsbury T&T Clark.
- Jones, Lindsay [ed.] (2005), *The Encyclopedia of Religion*, 15 volumes, United States: Thompson Gale.
- Neusner, Jacob & Avery-Peck, Alan J. (2004), *The Routledge dictionary of Judaism*, New York: Routledge.
- Skolnik, Fred, Berenbaum, Michael (2007), *Encyclopaedia Judaica*, 2nd ed., Macmillan Reference USA: Thomson Gale.
- The Jewish Encyclopedia* (2016), Forgotten Books.

دین یهود (۲)

Judaism (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: دین یهود (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با تاریخ و تعالیم یهودیت ربانی / حاخامی.

سر فصل

- کلیات و مقدمات: اهداف و ضرورت درس، معرفی منابع، نحوه ارزشیابی، رئوس مطالب یهود (۱)
- تاریخ پس از تخریب معبد دوم، کنیسه و میدراش ها، تنائیم و آمورائیم
- نگارش میشنا و گمارا و شکل گیری و تدوین تلمود، تلمود بابلی و فلسطینی
- الهیات تلمود: خداشناسی، معادشناسی، آخرالزمان، اخلاقیات، هلاخا و آگادا.
- بررسی تطبیقی توحید، معاد و احکام شرعی (میتسوئ) در تورات و تلمود
- مقدماتی درباره تفسیر کتاب مقدس (تنخ)
- بررسی تاریخ تفسیر کتاب مقدس و دوره های مختلف آن
- بررسی تفاسیر اولیه یهودی بر کتاب مقدس (اصول میدراش حاخامی)

- تأثیر شیوه‌های تفسیری یهودی بر تفاسیر اولیه مسیحی

- تحولات تفسیر کتاب مقدس از آغاز قرون وسطا تا عصر اصلاحات

- الهیات فلسفی و کلامی یهود: فیلون و الهیات او، سعدیا گائون، یهودا هالوی، ابن میمون و...

- عرفان یهودی: معسه برشیت، معسه مرکاوا، باهیر، سفر یصیرا

- تعالیم زروهر، معرفی کلی عرفان قبالة

- تحولات قرون میانی (از حدود ۵۰۰ م تا ۱۵۰۰ م): تثبیت یهودیت ربانی

- ظهور قرائیم، تمایز سفاردیم و اشکنازیم و جمع‌بندی یهودیت تلمودی

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

آنترم، آلن (۱۳۸۵)، *باورها و آیین‌های یهودی*، ترجمه رضا فرزین، قم: مرکز مطالعات ادیان.

اپستاین، ایزیدور (۱۳۸۸)، *یهودیت: بررسی تاریخی*، ترجمه بهزاد سالکی، تهران: حکمت و فلسفه ایران.

اشتاین سالتز، آدین (۱۳۹۳)، *سیری در تلمود*، ترجمه باقر طالبی‌دارابی؛ تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب.

بوهر، مارتین (۱۳۹۳)، *در باب یهودیت*، ترجمه علی فلاحیان‌وادقانی، قم: نشر ادیان.

کوهن شرباک، دن (۱۳۹۴)، *دین یهود*، ترجمه حسن افشار، تهران: نشر مرکز.

کوهن شرباک، دن (۱۳۸۳)، *فلسفه یهودی در قرون وسطا*، ترجمه علیرضا نقدعلی، انتشارات ادیان و مذاهب.

کاوایانی، شیوا. (۱۳۸۴)، *آیین قبالة: عرفان و فلسفه‌ی یهود*، تهران: فراوان.

کوهن، آبراهام (۱۳۹۰)، *گنجینه‌ای از تلمود*، ترجمه امیرفریدون گرگانی، تهران: نشر اساطیر.

شولم، گرشوم (۱۳۸۵)، *گرایش‌ها و مکاتب اصلی عرفان یهودی*، ترجمه علیرضا فهیم، تهران: نیلوفر.

شولم، گرشوم (۱۳۹۷)، *زوهر کتاب روشنائی*، ترجمه هما شهرام‌بخت، قم: انتشارات ادیان و مذاهب.

ناس، جان بویر (۱۳۸۱)، *تاریخ جامع ادیان*، ترجمه علی اصغر حکمت، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

ولفسن، هری اوسترین. (۱۳۸۷)، *بازتاب‌های کلام اسلامی در فلسفه یهودی*، ترجمه علی شهبازی، انتشارات ادیان و مذاهب.

Encyclopedia Britannica, articles on 'Judaism', 'Jews', 'Jewish Philosophy' etc., 12 vols.

de Lange, Nicholas (2000), *An introduction to Judaism*, Cambridge: Cambridge.

Neusner, Jacob & Avery-Peck, Alan J. (2003), *The Blackwell Companion to Judaism*, Blackwell Publishing Ltd.

Hastings, James [ed.] (2000), *Encyclopedia of Religion and Ethics*, 13 volumes, Britannia: Bloomsbury T&T Clark.

Jones, Lindsay [ed.] (2005), *The Encyclopedia of Religion*, 15 volumes, United States: Thompson Gale.

Neusner, Jacob & Avery-Peck, Alan J. (2004), *The Routledge dictionary of Judaism*, New York: Routledge.

Skolnik, Fred, Berenbaum, Michael (2007), *Encyclopaedia Judaica*, 2nd ed., Macmillan Reference USA: Thomson Gale.

The Jewish Encyclopedia (2016), Forgotten Books.

دین یهود (۳)

Judaism (3)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: دین یهود (۲)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی دانشجویان با یهودیت در دوران جدید

سر فصل

- کلیات و مقدمات: اهداف و ضرورت درس، معرفی منابع، نحوه ارزشیابی، رئوس مطالب یهود (۱)

و (۲)

- نقادی مدرن کتاب مقدس و لزوم داشتن نگاه تاریخی و نتایج حاصل از آن

- ادوار تاریخی یهودیت از ظهور اسلام تا تشکیل رژیم صهیونیستی

- نقش و وضعیت یهودیان در اروپا و عالم اسلام

- جریان سامی ستیزی اروپا و شکل گیری مهاجرت به فلسطین

- دین یهود پس از رنسانس

- تحولات دوران مدرن و تأثیرات آن بر یهودیت، روشنفکری یهودی به رهبری موسی مندلسون
- مقایسه جایگاه و وضعیت زیستی و فرهنگی یهودیان در ایران، عالم اسلام با اروپا
- جریان یهودی ستیزی قرون وسطی و جریان سامی ستیزی قرن ۱۹ در اروپا
- تشکیل گروه‌های صهیونیست، کنگره جهانی صهیونیسم، نقش تئودور هرتسل و کتاب او: «کشور یهودی» (۱۸۹۶)
- تحولات تاریخی تا تشکیل رژیم صهیونیستی، حمایت انگلستان و دول استعمارگر
- منتقدان رژیم صهیونیستی: روژه گارودی، اسرائیل شاهاک، گروه نوتوری کارتا و...
- گرایش‌ها و نهضت‌های یهودیت معاصر
- اعیاد و روزهای عبادت یهودی: فصح، شاووعوت، روش هشانه، یوم کیپور
- تفیلا، تفیلین، طلیت، کنیسه، احکام خوردنیها
- دین یهود در دوران جدید، جریان روشنفکری در یهودیت و یهودیان در دنیای معاصر

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- آنترن، آلن (۱۳۸۵)، *باورها و آیین‌های یهودی*، ترجمه رضا فرزین، قم: مرکز مطالعات ادیان.
- اپستاین، ایزیدور (۱۳۸۸)، *یهودیت: بررسی تاریخی*، ترجمه بهزاد سالکی، تهران: حکمت و فلسفه ایران.
- بوبر، مارتین (۱۳۹۳)، *در باب یهودیت*، ترجمه علی فلاحیان وادقانی، قم: نشر ادیان.

شهبازی، عبدالله (۱۳۹۰)، *زرسالاران یهودی و پارسی؛ استعمار بریتانیا و ایران*، تهران: موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی.

کستلر، آرتور (۱۳۶۱)، *قبیله سیزدهم: امپراطوری خزران و میراث آن*، ترجمه جمشید ستاری، تهران: آلفا.

کوهن شرباک، دن (۱۳۹۴)، *دین یهود*، ترجمه حسن افشار، تهران: نشر مرکز.

ناس، جان بوبر (۱۳۸۱)، *تاریخ جامع ادیان*، ترجمه علی اصغر حکمت، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

Encyclopedia Britannica, articles on 'Judaism', 'Jews', 'Jewish Philosophy' etc., 12 vols.

de Lange, Nicholas (2000), *An introduction to Judaism*, Cambridge: Cambridge.

Neusner, Jacob & Avery-Peck, Alan J. (2003), *The Blackwell Companion to Judaism*, Blackwell Publishing Ltd.

Hastings, James [ed.] (2000), *Encyclopedia of Religion and Ethics*, 13 volumes, Britannia: Bloomsbury T&T Clark.

Jones, Lindsay [ed.] (2005), *The Encyclopedia of Religion*, 15 volumes, United States: Thompson Gale.

Neusner, Jacob & Avery-Peck, Alan J. (2004), *The Routledge dictionary of Judaism*, New York: Routledge.

Skolnik, Fred, Berenbaum, Michael (2007), *Encyclopaedia Judaica*, 2nd ed., Macmillan Reference USA: Thomson Gale.

The Jewish Encyclopedia (2016), Forgotten Books.

مسیحیت (۱)

Christianity (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

شناخت سیر تاریخی مسیحیت و عقاید دینی آن

سر فصل

- پیشینه تاریخی و کتاب مقدسی مسیحیت

- فرهنگ یونانی و امپراطوری روم قبل از ظهور مسیح

- محیط فکری فلسطین در زمان ظهور مسیح

- چگونگی ظهور مسیح

- پیدایش جامعه و کلیسای اولیه مسیحی

- عهد جدید: تدوین اناجیل، تقسیم بندی اناجیل، اناجیل هم نوا، انجیل یوحنا، نامه های پولس رسول،

اعمال رسولان و مکاشفه یوحنا و...

- پولس رسول و نقش او در مسیحیت

- مذاهب گنوسی، بدعت‌ها و ارتدکسی، ورود مسیحیت به امپراطوری روم و اروپا

- الاهیات مسیحی در سده‌های دوم و سوم میلادی

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- بایرن، پیتر (۱۳۹۳)، *تعالیم کلیسای کاتولیک*، ترجمه احمد رضا مفتاح و دیگران، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- براون، رابرت مک آفی (۱۳۸۲)، *روح آیین پروتستان*، ترجمه فریبرز مجیدی، نگاه معاصر.
- براون، کالین (۱۳۸۴)، *فلسفه و ایمان مسیحی*، ترجمه طاهره وس میکائیلیان، تهران: علمی و فرهنگی.
- برانتل، جورج (۱۳۹۲)، *آیین کاتولیک*، ترجمه حسن قنبری، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- ژیلسون، اتین (۱۳۹۵)، *تاریخ فلسفه مسیحی در قرون وسطا*، ترجمه رضا گندمی نصرآبادی، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- کوننگ، هانس (۱۳۸۴)، *تاریخ کلیسای کاتولیک*، ترجمه حسن قنبری، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- گلوخوف، ای. آ. (۱۳۹۸)، *اصول و تعالیم ارتدوکس*، ترجمه فرزانه شفیع، قم: نشر ادیان.
- لی‌ین، تونی (۱۳۸۶)، *تاریخ تفکر مسیحی*، ترجمه روبرت آسریان، تهران: فرزاد روز.
- مک کواری، جان (۱۳۷۸)، *تفکر دینی در قرن بیستم*، ترجمه بهزاد سالکی، تهران: امیرکبیر.
- مک گراث، آلیستر (۱۳۹۵)، *درس‌نامه الاهیات مسیحی*، ترجمه بهروز حدادی و دیگران، دو جلد، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- مولند، اینار (۱۳۸۱)، *جهان مسیحیت*، ترجمه محمدباقر انصاری و مسیح مهاجری، تهران: امیرکبیر.
- ناس، جان بویر (۱۳۸۱)، *تاریخ جامع ادیان*، ترجمه علی اصغر حکمت، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- ولفسن، هری اوسترین (۱۴۰۰)، *فلسفه آباء کلیسا*، ترجمه علی شهبازی، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- هوردرن، ویلیام (۱۳۶۸)، *راهنمای الاهیات پروتستان*، ترجمه طائوس میکائیلیان، تهران: علمی و فرهنگی.

Hastings, James [ed.] (2000), *Encyclopedia of Religion and Ethics*, 13 volumes, Britannia: Bloomsbury T&T Clark.

Jones, Lindsay [ed.] (2005), *The Encyclopedia of Religion*, 15 volumes, United States: Thompson Gale.

مسیحیت (۲)

Christianity (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مسیحیت (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با سیر تاریخی و فکری مسیحیت در قرون وسطی و عصر اصلاحات

سر فصل

- مسیحیت در اروپا
- مسیحیت در آسیای مرکزی
- اعتقاداتنامه‌ها
- سنت آگوستین
- الاهیات مسیحی در سده‌های چهارم و پنجم میلادی
- مناقشه آگوستینی و پلاگیوسی
- کلیسای کاتولیک
- کلیسای ارتودوکس

- ظهور و گسترش رهبانیت
- مسیحیت در قرون وسطی
- الاهیات و فلسفه مسیحی در قرون وسطی: آنسلم، توماس آکویناس، و...
- نهضت اصلاح دینی و علل آن
- انسان گرایی و رنسانس
- نهضت اصلاحی پروتستان
- اصلاح مذهبی لوتر و کالون
- پیدایش کلیسای پروتستان
- مبانی کلیسای پروتستان و مقدسات سبعة
- نهضت اصلاح دینی کاتولیک
- اصلاح مذهبی در کشورهای اروپایی.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- بایرن، پیتر (۱۳۹۳)، *تعالیم کلیسای کاتولیک*، ترجمه احمد رضا مفتاح و دیگران، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- براون، رابرت مک آفی (۱۳۸۲)، *روح آیین پروتستان*، ترجمه فریبرز مجیدی، نگاه معاصر.
- براون، کالین (۱۳۸۴)، *فلسفه و ایمان مسیحی*، ترجمه طاهوس میکانلیان، تهران: علمی و فرهنگی.
- برانتل، جورج (۱۳۹۲)، *آیین کاتولیک*، ترجمه حسن قنبری، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- ژیلسون، اتین (۱۳۹۵)، *تاریخ فلسفه مسیحی در قرون وسطا*، ترجمه رضا گندمی نصرآبادی، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.

کوننگ، هانس (۱۳۸۴)، *تاریخ کلیسای کاتولیک*، ترجمه حسن قنبری، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.

گلوخوف، ای. آ. (۱۳۹۸)، *اصول و تعالیم ارتدوکس*، ترجمه فرزانه شفیعی، قم: نشر ادیان.

لی‌ین، تونی (۱۳۸۶)، *تاریخ تفکر مسیحی*، ترجمه روبرت آسریان، تهران: فرزانه‌روز.

مک‌کواری، جان (۱۳۷۸)، *تفکر دینی در قرن بیستم*، ترجمه بهزاد سالکی، تهران: امیرکبیر.

مک‌گراث، آلیستر (۱۳۹۵)، *درس‌نامه‌ی الاهیات مسیحی*، ترجمه بهروز حدادی و دیگران، دو جلد، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.

مولند، اینار (۱۳۸۱)، *جهان مسیحیت*، ترجمه محمدباقر انصاری و مسیح مهاجری، تهران: امیرکبیر.

ناس، جان بوی (۱۳۸۱)، *تاریخ جامع ادیان*، ترجمه علی‌اصغر حکمت، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

ولفسن، هری اوسترین (۱۴۰۰)، *فلسفه‌ی آبابی کلیسا*، ترجمه علی شهبازی، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.

هوردرن، ویلیام (۱۳۶۸)، *راهنمای الهیات پروتستان*، ترجمه طاطاوس میکائیلیان، تهران: علمی و فرهنگی.

مک‌کواری، جان (۱۳۸۲)، *الاهیات انگریستانسیالیستی*، ترجمه مهدی دشت‌بزرگی، تهران: بوستان کتاب.

مدخل‌هایی برگزیده از:

Hastings, James [ed.] (2000), *Encyclopedia of Religion and Ethics*, 13 volumes, Britannia: Bloomsbury T&T Clark.

Jones, Lindsay [ed.] (2005), *The Encyclopedia of Religion*, 15 volumes, United States: Thompson Gale.

مسیحیت (۳)

Christianity (3)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مسیحیت (۲)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با تحول فکری مسیحیت در عصر جدید

سر فصل

- نهضت اصلاح دینی در سده‌های هجدهم و نوزدهم
- عصر روشنگری و تأثیر آن در مسیحیت
- مسیحیت در قرن بیستم
- کلیسا و پیشرفت‌های علمی جدید
- رسوم عبادت و تشکیلات کلیسا در زمان حاضر
- نهضت اتحاد کلیساها
- الهیات مسیحی: آموزه خدا، تثلیث، مسیح، انسان، گناه، نجات و...

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- بایرن، پیتر (۱۳۹۳)، *تعالیم کلیسای کاتولیک*، ترجمه احمد رضا مفتاح و دیگران، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- براون، رابرت مک آفی (۱۳۸۲)، *روح آیین پروتستان*، ترجمه فریبرز مجیدی، نگاه معاصر.
- براون، کالین (۱۳۸۴)، *فلسفه و ایمان مسیحی*، ترجمه طاهوس میکائیلان، تهران: علمی و فرهنگی.
- برانتل، جورج (۱۳۹۲)، *آیین کاتولیک*، ترجمه حسن قنبری، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- ژیلسون، اتین (۱۳۹۵)، *تاریخ فلسفه مسیحی در قرون وسطا*، ترجمه رضا گندمی نصرآبادی، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- کونگ، هانس (۱۳۸۴)، *تاریخ کلیسای کاتولیک*، ترجمه حسن قنبری، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- گلوخوف، ای. آ. (۱۳۹۸)، *اصول و تعالیم ارتدوکس*، ترجمه فرزانه شفیعی، قم: نشر ادیان.
- لی، تونی (۱۳۸۶)، *تاریخ تفکر مسیحی*، ترجمه روبرت آسریان، تهران: فرزانه روز.
- مک کواری، جان (۱۳۷۸)، *تفکر دینی در قرن بیستم*، ترجمه بهزاد سالکی، تهران: امیرکبیر.
- مک گراث، آلیستر (۱۳۹۵)، *درس نامه الهیات مسیحی*، ترجمه بهروز حدادی و دیگران، دو جلد، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- مولند، اینار (۱۳۸۱)، *جهان مسیحیت*، ترجمه محمدباقر انصاری و مسیح مهاجری، تهران: امیرکبیر.
- ناس، جان بویر (۱۳۸۱)، *تاریخ جامع ادیان*، ترجمه علی اصغر حکمت، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- ولفسن، هری اوسترین (۱۴۰۰)، *فلسفه آباء کلیسا*، ترجمه علی شهبازی، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- هوردرن، ویلیام (۱۳۶۸)، *راهنمای الهیات پروتستان*، ترجمه طاهوس میکائیلان، تهران: علمی و فرهنگی.
- مک کواری، جان (۱۳۸۲)، *الهیات انگریستان سیالیستی*، ترجمه مهدی دشت بزرگی، تهران: بوستان کتاب.
- مدخل هایی برگزیده از:

Hastings, James [ed.] (2000), *Encyclopedia of Religion and Ethics*, 13 volumes, Britannia: Bloomsbury T&T Clark.

Jones, Lindsay [ed.] (2005), *The Encyclopedia of Religion*, 15 volumes, United States: Thompson Gale.

دین و معنویت

Religion & Sprituality

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف:

آشنایی دانشجویان با مفهوم «معنویت»، نسبت آن با «دین»، مضامین معاصر این مفهوم و مهمترین حوزه های معنویت پژوهی امروز.

سر فصل

- امکان یا امتناع تعریف «معنویت»، روش شناسی تعریف معنویت، رابطه آن با معنای زندگی
- تعیین نسبت میان مفهوم معنویت و مفاهیم مشابه (دین، اخلاق، عرفان، زهد، تقوی، تجربه دینی، شهود عرفانی ...)
- زمینه های ظهور مفهوم «معنویت»
- ساحت های مختلف «معنویت»: هوش معنوی، سرمایه معنوی، معنویت در سازمان

- معنویت و زندگی: معنویت در تجارت و مشاغل، معنویت در ورزش، معنویت و هنر، معنویت در مراحل رشد کودک، معنویت در سلامت و بهداشت، معنویت و روانشناسی، معنویت در مدیریت، معنویت در گردشگری، مددکاری معنوی در بحران‌ها

- معنویت و اعمال دینی: معنویت دعا، معنویت زیارت، معنویت نماز، معنویت حماسی، معنویت سوگ

- معنویت‌های سکولار: معنویت در جنبش‌های نوپدید معنوی، معنویت منهای دین (SBNR)

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- رستگار، عباسعلی (۱۳۸۹)، *معنویت در سازمان*، قم: انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب.
- سیسه‌موره، تیموتی (۱۳۹۹)، *روانشناسی دین و معنویت*، ترجمه فرزانه رسانه و مجتبی دلیر، تهران: کتاب ارجمند.
- شلدریک، فیلیپ (۱۳۹۸)، *معنویت: درآمدهای بسیار کوتاه*، ترجمه مینا درفشی، ویراسته بهزاد سالکی، تهران: طرح نقد.
- فونتاننا، دیوید (۱۳۸۵)، *روانشناسی، دین و معنویت*، ترجمه ا. ساوار، قم: نشر ادیان.
- عباسی، محمود و همکاران (۱۳۹۸)، *سلامت معنوی در برنامه‌های نظام سلامت*، تهران: انتشارات حقوقی.
- غرای، بنفشه و همکاران (۱۳۹۳)، *هویت و معنویت*، تهران: نهال فریدن.
- نلسون، جیمز (۱۳۹۵)، *روانشناسی، دین و معنویت*، ترجمه مسعود آذربایجانی و امیر قربانی، تهران: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

تاریخ فلسفه اسلامی (۱)

The History of Islamic Philosophy (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

قراردادن دانشجویان در مسیر فهم مهم‌ترین مکتب‌های فلسفی در میان مسلمانان.

سرفصل

- نسبت میان اسلام و فلسفه.

- مبانی فلسفه نوافلاطونی و آموزه‌های افلوپین (پلوتینوس).

- فلسفه کندی.

- فلسفه فارابی.

- فلسفه ابن‌سینا.

روش ادریایی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

- ابن عربی، محی الدین (۱۳۶۶)، *فصوص الحکم*، مصحح ابوالعلاء عقیفی، تهران: الزهرا.
- آدامسون، پیت (۱۳۹۸)، *فلسفه در جهان اسلام: مقدمه‌ای بسیار کوتاه*، ترجمه زرین مناجاتی و حنیف امین بیدختی، تهران: نشر شوند.
- ابن سینا، حسین بن عبد الله (۱۳۸۸)، *الالهیات من کتاب الشفاء*، ترجمه ابراهیم دادجو، تهران: امیرکبیر.
- _____ (۱۳۸۵)، *ترجمه و شرح الهیات نجات شیخ الرئيس ابوعلی سینا*، ترجمه و شرح یحیی یثربی، قم: بوستان کتاب.
- بجنوردی، کاظم موسوی [سرویراستار] (۱۳۶۲)، *دایره‌المعارف بزرگ اسلامی*، ۲۵ جلد، تهران: مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی.
- فارابی، ابونصر (۱۳۹۹)، *جمع میان آرای دو فیلسوف افلاطون الاهی و ارسطو*، ترجمه و تحقیق مهدی فدایی مهربانی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- _____ (۱۳۸۸)، *رسائل فلسفی فارابی: ترجمه دوازده رساله از آثار معلم ثانی*، مترجم سعید رحیمیان، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- _____ (۱۳۵۸)، *سیاست مدنی*، ترجمه سیدجعفر سجادی، تهران: انجمن فلسفه ایران.
- فلوطین (۱۳۶۶)، *دوره آثار فلوپین*، ۲ جلد، مترجم محمدحسن لطفی، تهران: خوارزمی.
- کربن، هانری (۱۳۹۲)، *تاریخ فلسفه اسلامی*، ترجمه جواد طباطبایی، تهران: مینوی خرد.
- کندی، یعقوب بن اسحاق (۱۳۸۷)، *مجموعه رسائل فلسفی کندی*، مترجم سید محمود یوسف ثانی، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- نصر، حسین [ویراستار] (۱۳۹۴)، *تاریخ فلسفه اسلامی از آغاز تا امروز*، ۴ جلد، جمعی از مترجمان، تهران: جامی.
- یاسپرس، کارل (۱۳۶۳)، *فلوطین*، ترجمه محمدحسن لطفی، تهران: خوارزمی.

Encyclopaedia of Islam, Second Edition, Leiden, 1954-2005.

تاریخ فلسفه اسلامی (۲)

The History of Islamic Philosophy (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تاریخ فلسفه اسلامی (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

قرار دادن دانشجویان در مسیر فهم جریان‌های فلسفی پس از ابن‌سینا در جهان اسلام.

سرفصل

- سرگذشت و اندیشه‌های امام محمد غزالی.
- سرگذشت و اندیشه‌های ابن رشد.
- سرگذشت و اندیشه‌های صدرالمতالیهین معروف به ملاصدرا.
- تمایز میان خدای شخصی و غیر شخصی.

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

- ابن رشد (۱۹۹۲)، *تهافت التهافت*، به کوشش موریس بویژ، بیروت: المطبعة الكاتولیکیه.
- بجنوردی، کاظم موسوی [سرویرا ستار] (۱۳۶۲—)، *دایره المعارف بزرگ اسلامی*، ۲۵ جلد، تهران: مرکز دایره المعارف بزرگ اسلامی.
- زرین کوب، عبدالحسین (۱۳۵۳)، *فرار از مدرسه*، تهران: سلسله انتشارات انجمن آثار ملی.
- شریف، محمد م. (۱۳۶۲)، *تاریخ فلسفه در اسلام*، ترجمه نصرالله پورجوادی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۱۳۹۸)، *الشواهد الربوبیه فی المناهج السلوکیه*، به کوشش سید جلال الدین آشتیانی، قم: مؤسسه بوستان کتاب.
- عبدالرزاق، مصطفی (۱۳۶۸)، *زمینه تاریخ فلسفه اسلامی*، آبادان: پرسش.
- غزالی، أبو حامد (۱۹۶۶)، *تهافت الفلاسفه*، به کوشش سلیمان دنیا، قاهره: دارالمعارف.
- _____ (۱۳۶۲)، *شک و شناخت*، ترجمه صادق آینه‌وند، تهران: امیرکبیر.
- _____ (۱۳۶۴)، *مشکاه الانوار*، ترجمه صادق آینه‌وند، تهران: امیرکبیر.
- فاخوری، حنا (۱۳۵۵)، *تاریخ فلسفه در جهان اسلامی*، ترجمه عبدالمحمد آیتی، تهران: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- نصر، حسین [ویراستار] (۱۳۹۴)، *تاریخ فلسفه اسلامی از آغاز تا امروز*، ۴ جلد، جمعی از مترجمان، تهران: جامی.

تاریخ فلسفه غرب (۱) The History of Western Philosophy (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

قراردادن دانشجویان در مسیر فهم مباحث عمده فلسفی در یونان باستان.

سرفصل

- پیشاسقراطیان شامل تالس، آناکسیمندر، آناکسیمنس، فیثاغوریان، پارمنیدس، هراکلیتوس، امپدوکلس، آناکساگوراس.

- دوره سقراطی شامل فیلسوفانی چون سوفسطاییان، سقراط، افلاطون، ارسطو.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

- ارسطو (۱۴۰۰)، *متافیزیک*، ترجمه شرف‌الدین خراسانی، تهران: انتشارات حکمت.
- استیس، والتر ترنس (۱۳۹۸)، *تاریخ انتقادی فلسفه یونان*، ترجمه یوسف شاقول، تهران: دانشگاه مفید.
- تیلور، کریستوفر چارلز ویستن (۱۴۰۱)، *تاریخ فلسفه راتلج*، ترجمه حسن مرتضوی، تهران: نشر چشمه.
- بجنوردی، کاظم موسوی [سرویراستار] (۱۳۶۲—)، *دایره‌المعارف بزرگ اسلامی*، ۲۵ جلد، تهران: مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی.
- درویشی، داریوش (۱۳۹۱)، *فلسوف تاریخ*، تهران: پرسش.
- افلاطون (۱۳۹۸)، *دوره آثار افلاطون*، ترجمه رضا کاویانی و محمدحسن لطفی، تهران: خوارزمی.
- خراسانی، شرف‌الدین (۱۳۸۷)، *نخستین فیلسوفان یونان*، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- فرهنگ تاریخ اندیشه‌ها (۱۳۸۵)، گروه مؤلفان، جمعی از مترجمان، تهران: انتشارات سعاد.
- فرهنگ‌نامه تاریخی مفاهیم فلسفه (۱۴۰۰)، گروه مؤلفان، جمعی از مترجمان، تهران: مؤسسه فرهنگی — پژوهشی نوارغنون.
- کاپلستون، فردریک چارلز (۱۳۹۵)، *تاریخ فلسفه*، ۹ جلد، جمعی مترجمان، تهران: سروش، علمی و فرهنگی.
- گاتری، ویلیام کیت چمبرز (۱۳۹۵)، *تاریخ فلسفه یونان*، ترجمه مهدی قوام صفری، تهران: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران.
- گاتلیب، آنتونی (۱۳۹۳)، *رویای خرد*، ترجمه لیلا سازگار، تهران: ققنوس.

تاریخ فلسفه غرب (۲) The History of Western Philosophy (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ فلسفه غرب (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

قرار دادن دانشجویان در مسیر فهم فیلسوفان جدید غرب.

سرفصل

- دوره نوزایی (رنسانس).

- تفاوت فلسفه جدید با فلسفه مدرسی (اسکولاستیک).

- فلسفه دکارت.

- فیلسوفان تجربی انگلستان شامل جان لاک، بارکلی و دیوید هیوم.

- فلسفه کانت با تکیه بر نقد اول (نقد عقل محض).

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

- بارکلی، جورج (۱۳۹۳)، رساله در اصول علم انسانی و سه گفت و شنود، ترجمه منوچهر بزرگمهر، تهران: دانشگاه تهران.
- تیلور، کریستوفر چارلز ویستن (۱۴۰۱)، تاریخ فلسفه راتلج، ترجمه حسن مرتضوی، تهران: نشر چشمه.
- خراسانی، شرف الدین (۱۳۹۳)، از برونو تا کانت، تهران: نشر علمی و فرهنگی.
- دکارت، رنه (۱۳۸۱)، تأملات در فلسفه اولی، ترجمه احمد احمدی، تهران: سمت.
- فرهنگ تاریخ اندیشه ها (۱۳۸۵)، گروه مؤلفان، جمعی از مترجمان، تهران: انتشارات سعاد.
- فرهنگ نامه تاریخی مفاهیم فلسفه (۱۴۰۰)، گروه مؤلفان، جمعی از مترجمان، تهران: مؤسسه فرهنگی - پژوهشی نوارغنون.
- کاپلستون، فردریک چارلز (۱۳۹۵)، تاریخ فلسفه، ۹ جلد، جمعی مترجمان، تهران: سروش، علمی و فرهنگی.
- کانت، ایمانوئل (۱۳۹۸)، نقد عقل محض، ترجمه بهروز نظری، تهران: ققنوس.
- کوپنهاور، براین پی (۱۳۹۸)، تاریخ فلسفه غرب، ترجمه سید مسعود حسینی، تهران: سمت.
- گایر، پل (۱۳۹۲)، شرحی بر نقد خرد ناب، ترجمه کسرا حاتم پوری، تهران: انتشارات ققنوس.
- لاک، جان (۱۴۰۰)، جستاری در خصوص فاهمه بشری، ترجمه کاوه لاجوردی، تهران: انتشارات شفیعی.
- مور، ای، دبلیو (۱۴۰۱)، سیر تحول متافیزیک مدرن: معنابخشیدن به چیزها، ترجمه محمدرضا اسمخانی، تهران: سمت.
- هارتناک، یوستوس (۱۳۷۶)، نظریه معرفت در فلسفه کانت، ترجمه غلامعلی حداد عادل، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- هیوم، دیوید (۱۴۰۰)، کاوشی در خصوص فهم بشری، ترجمه کاوه لاجوردی، تهران: نشر مرکز.
- یوئینگ، ای. سی. (۱۳۹۹)، شرحی کوتاه بر نقد عقل محض کانت، ترجمه اسماعیل سعادت‌ی خمسه، تهران: هرمس.

علم کلام

Kalām

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

قراردادن دانشجویان در مسیر فهم مباحث عمده کلامی در میان مسلمانان

سرفصل

- تمایز میان سه جریان عرفان، فلسفه و کلام.
- تمایز میان کلام ساختارمند و غیرساختارمند.
- سیمای خداوند در قرآن.
- کلام اهل حدیث.
- کلام معتزله.
- ساختار کلامی اشاعره شامل سرگذشت اشعری و علل رویگردانی او از معتزله، اثبات وجود خدا، زیادت صفات بر ذات، کلام نفسی و کلام لفظی، رویت خدا.
- آموزه‌های کلامی شیعه دوازده امامی شامل مباحث عمده کتاب التوحید شیخ صدوق.

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

- ابن خلدون (۱۳۹۱)، مقدمه، ترجمه محمد پروین گنابادی، تهران: علمی و فرهنگی.
- اشعری، ابوالحسن (۱۴۰۰ق)، مقالات الاسلامیین و اختلاف المصلین، به کوشش هلموت ریتز، بیروت: فرانز شتاينر.
- بدوی، عبدالرحمن (۱۹۹۷م)، مذاهب الاسلامیین، بیروت: دارالعلم للملایین.
- بغدادی، عبدالقاهر (۱۹۷۷م)، الفرق بین الفرق، بیروت: دارالافاق الجدیده.
- بجنوردی، کاظم موسوی [سرویراستار] (۱۳۶۲)، دایره المعارف بزرگ اسلامی، ۲۵ جلد، تهران: مرکز دایره المعارف بزرگ اسلامی.
- حداد عادل، غلامعلی [سرویراستار] (۱۳۶۲)، دانش نامه جهان اسلام، ۲۰ جلد، جمعی از مولفان، تهران: بنیاد دایره المعارف اسلامی.
- شهرستانی، محمد ابن عبدالکریم (۱۳۶۴)، الملل و النحل، به کوشش محمد بدران، قم: الشریف و ارضی.
- فان اس، یوزف (۱۳۹۷)، کلام و جامعه، ۳ جلد، ترجمه فرزین بانکی و دیگران، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب.
- مادلونگ، ویلفرد (۱۳۸۱)، فرقه های اسلامی، ترجمه ابوالقاسم سری، تهران: اساطیر.
- نصری نادر، البیر (۱۹۸۹م)، مدخل الی الفرق الاسلامیه السیاسیه و الکلامیه، بیروت: دارالمشرق.

Encyclopaedia of Islam, Second Edition, Leiden, 1954-2005.

Cook, Michael (2004), *Studies in the Origins of Early Islamic Culture and Tradition*, Hampshire: Ashgate/Variorum.

تاریخ فرق اسلامی

History of Islamic Sects

نوع درس: : تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

قراردادن دانشجویان در مسیر فهم مهم ترین فرقه ها در اسلام.

سرفصل

- علل پیدایش فرقه گرایی در ادیان خاصه در اسلام.

- نخستین اختلاف ها در اسلام.

- پیدایش خوارج.

- باورهای عمده شیعیان.

- فرقه مرجئه و شاخه های آن.

- پیشگامان معتزله شامل جهمیه و قدریه.

- پیدایش معتزله و آموزه های اصلی آنان.

- پیدایش اشاعره و آموزه های اصلی آنان.

- اهل سلف.

- روش پدیدارشناسی چگونه روشی است؟

- تفاوت رویکرد ادموند هوسرل و مارتین هایدگر در پدیدارشناسی.

- هانری کربن چگونه از پدیدارشناسی کلیدی برای فهم فلسفه تشیع برگرفت؟

- پدیدارشناسی فلسفه تشیع.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

ابن خلدون (۱۳۹۱)، مقدمه، ترجمه محمد پروین گنابادی، تهران: علمی و فرهنگی.

اشعری، ابوالحسن (۱۴۰۰ق)، مقالات الاسلامیین و اختلاف المصلین، به کوشش هلموت ریتز، بیروت: فرانز شتاينر.

بدوی، عبدالرحمن (۱۹۹۷م)، مذهب الاسلامیین، بیروت: دارالعلم للملایین.

بغدادی، عبدالقاهر (۱۹۷۷م)، الفرق بین الفرق، بیروت: دارالافاق الجدیده.

بجنوردی، کاظم موسوی [سروراستار] (۱۳۶۲)، دایره المعارف بزرگ اسلامی، ۲۵ جلد، تهران: مرکز دایره المعارف بزرگ اسلامی.

حداد عادل، غلامعلی [سروراستار] (۱۳۶۲)، دانش نامه جهان اسلام، ۲۰ جلد، جمعی از مولفان، تهران: بنیاد دایره المعارف اسلامی.

شهرستانی، محمد ابن عبدالکریم (۱۳۶۴)، الملل والنحل، به کوشش محمد بدران، قم: الشریف و ارضی.

فان اس، یوزف (۱۳۹۷)، کلام و جامعه، ۳ جلد، ترجمه فرزین بانکی و دیگران، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب.

مادلونگ، ویلفرد (۱۳۸۱)، فرقه های اسلامی، ترجمه ابوالقاسم سری، تهران: اساطیر.

نصری نادر، البیر (۱۹۸۹م)، مدخل الى الفرق الاسلامیه السیاسیه و الکلامیه، بیروت: دارالمشرق.

پرتوی، پروین (۱۳۹۲)، پدیدارشناسی مکان، تهران: فرهنگستان هنر.

پازوکی، شهرام [سروراستار] (۱۳۸۵)، زائر شرق: مجموعه مقالات همایش بزرگ داشت یک صدمین سال تولد هانری

کربن، تهران: مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران.

شیخ صدوق (۱۴۰۱)، کتاب التوحید، ترجمه محمدعلی سلطانی، تهران: ارمغان طوبی.

کربن، هانری، طباطبایی، محمدحسین (۱۳۸۲)، شیعه: مذاکرات و مکاتبات پروفیسور هانری کربن با علامه سید محمد حسین طباطبایی، تهران:

مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران.

عبدالکریمی، بیژن (۱۴۰۱)، هایدگر در ایران، تهران، نقد فرهنگ.

کربن، هانری (۱۳۸۴)، از هایدگر تا سهروردی، ترجمه حامد فولادوند، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

_____ (۱۴۰۱)، اسلام/ایرانی، ۴ جلد، ترجمه انشاءالله رحمتی، تهران: انتشارات سوفیا.

_____ (۱۳۹۶)، تاریخ فلسفه اسلامی، ترجمه سید جواد طباطبایی، تهران: مینوی خرد.

مک کواری، جان (۱۳۷۶)، فلسفه وجودی، ترجمه محمدسعید حنایی کاشانی، تهران: انتشارات گروس.

هایدگر، مارتین (۱۳۸۸)، هستی و زمان، ترجمه سیاوش جمادی، تهران: ققنوس

Encyclopaedia of Islam, Second Edition, Leiden, 1954-2005.

Cook, Michael (2004), *Studies in the Origins of Early Islamic Culture and Tradition*, Hampshire: Ashgate/Variorum.

تاریخ اندیشه دینی در ایران معاصر (۱)

History of Islamic Thought in Contemporary Iran (1)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با چالش‌ها و پاسخ‌ها به مواجهه دین و تجدد در ایران معاصر از دوره قاجاریه تا پهلوی اول.

سرفصل

- مروری بر تاریخ ایران معاصر از صفویه تا دوره قاجار.
- جنگ‌های ایران و روس و نتایج فرهنگی، سیاسی و اجتماعی آن بر تحولات فکری ایران عصر قاجار به ویژه دوره ناصری.
- ظهور تفکر انتقادی جامعه ایران عصر قاجار نسبت به نظام سنتی سلطنت و فرهنگ و نظام اجتماعی دوره ناصری و بعد.
- ظهور طبقه منورالفکر و آغاز تحولات تازه در زمینه ای گوناگون فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و دینی.

- میرزا یوسف خان مستشارالدوله و تأکید او بر موافقت دین با تجدد.

- ملکم خان و تفسیر او از اسلام بنحوی که با تجدد سازگار است.
- میرزا آقاخان کرمانی و اندیشه‌های او.
- میرزا فتحعلی آخوندزاده و پروتستانیزم اسلامی.
- شیخ هادی نجم‌آبادی و کوشش او برای فهم عقلایی از دینت برای سازگاری دین با الزامات زمان.
- شیخ فضل‌الله نوری و مخالفت او با مشروطه.
- بررسی مبانی دینی اندیشه میرزا.
- میرزای نائینی، دفاع از نهضت مشروطه و نقد استبداد دینی و سیاسی به مثابه موانع همسویی دین و تجدد.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

- آدمیت، فریدون (۱۳۵۵)، *ایدئولوژی نهضت مشروطه ایران*، تهران: پیام.
- _____ (۱۳۵۱)، *اندیشه ترقی و حکومت قانون، عصر سپهسالار*، تهران: خوارزمی.
- _____ (۱۳۵۵)، *اندیشه‌های طالبوف تبریزی*، تهران: انتشارات پیام.
- _____ (۱۳۴۹)، *اندیشه‌های میرزا فتحعلی آخوندزاده*، تهران: خوارزمی.
- اعتمادالسلطنه، محمدحسن خان (۱۳۰۷)، *المآثر و الآثار*، تهران: چاپ سنگی.
- _____ (۱۳۶۷)، *مرآه البلدان*، به کوشش عبدالحسین نوایی و میرهاشم محدث، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

الگار، حامد (۱۳۵۷)، *نقش روحانیت پیش رو در جنبش مشروطیت*، تهران: توس.

_____ (۱۳۶۹)، میرزا ملکم خان: پژوهشی در باب تجددخواهی ایرانیان، ترجمه جهانگیر عظیمی و مجید تفرشی، تهران: انتشارات مدرس.

طباطبائی، سیدجواد (۱۳۸۶)، تاملی درباره ایران: نظریه حکومت قانون در ایران، بخش دوم، مبانی نظریه مشروطه‌خواهی، تهران: انتشارات ستوده.

کرمانی، میرزا آقاخان (۱۳۶۸)، نامه‌های تبعید، به کوشش هما ناطق و محمد فیروز، کلن: افق.

_____ (۲۰۰۰)، سه مکتوب، به کوشش بهرام چوبینه، نیما.

_____ (۱۳۳۴)، رساله هفتاد و دو ملت، برلین: انتشارات ایرانشهر.

_____ (۱۳۵۷)، در خدمت و خیانت روشنفکران، تهران: خوارزمی.

مستشارالدوله، میرزا یوسف (۱۳۶۳)، یک کلمه، به کوشش سجادیف صادق، تهران: نشر تاریخ.

نوری، شیخ فضل الله (۱۳۶۲)، رسائل، اعلامیه‌ها، مکتوبات و روزنامه شیخ شهید فضل الله نوری، به کوشش محمد ترکمان، تهران: موسسه فرهنگی رسا.

کسروی، احمد (۱۳۴۰)، تاریخ مشروطه ایران، تهران: امیرکبیر.

تاریخ اندیشه دینی در ایران معاصر (۲)

History of Islamic Thought in Contemporary Iran (2)

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: تاریخ اندیشه دینی در ایران معاصر (۱)

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی دانشجویان با چالش‌ها و پاسخ‌های برخاسته از رویارویی دین و تجدد در ایران معاصر از پهلوی دوم تا آغاز انقلاب اسلامی.

سرفصل

- مروری بر علت سقوط پهلوی اول و ظهور پهلوی دوم.
- چرایی و چیستی شکل‌گیری حزب توده و جریان‌های کمونیستی.
- کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲.
- واکنش جریان روشنفکری نسبت به قرائت‌های چپ‌گرایانه و اتفاقات سیاسی ایران.
- پاسخ روشنفکران و علما به نسبت دین و تجدد، نسبت دین و علم، نسبت دین و سیاست.
- شکل‌گیری اندیشه مکتب اسلام و صاحب‌نظران آن.

- بررسی اندیشه‌های مهدی بازرگان، عزت‌الله و یدالله سبحانی، آیت‌الله محمود طالقانی، جلال آل‌احمد، علی شریعتی، آیت‌الله مرتضی مطهری، و...

دوش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

- آبراهمیان، پرواند (۱۴۰۰)، *ایران بین دو انقلاب*، ترجمه کاظم فیروزمند و دیگران، تهران: نی.
- _____ (۱۴۰۰)، *تاریخ ایران مدرن*، ترجمه محمد ابراهیم فتاحی، تهران: نی.
- طالقانی، سید محمود (۱۳۹۶)، *پرتوی از قرآن*، تهران: شرکت سهامی انتشار.
- بازرگان، مهدی (۱۳۹۸)، *پا به پای وحی*، تهران: شرکت سهامی انتشار.
- _____ (۱۳۹۸)، *بازگشت به قرآن*، ۲ جلد، تهران: شرکت سهامی انتشار.
- _____ (۱۳۸۸)، *سیر تحول قرآن*، ۲ جلد، تهران: شرکت سهامی انتشار.
- _____ (۱۳۸۸)، *بعثت*، ۲ جلد، تهران: شرکت سهامی انتشار.
- آل‌احمد، جلال (۱۳۸۷)، *در خدمت و خیانت روشنفکران*، تهران: مجید.
- مطهری، مرتضی (۱۴۰۰)، *نظام حقوق زن در اسلام*، تهران: صدرا.
- _____ (۱۴۰۰)، *احیای تفکر دینی و علل دین‌گریزی*، تهران: بینش مطهر.
- _____ (۱۴۰۰)، *علل گرایش به مادی‌گری*، تهران: صدرا.
- _____ (۱۳۹۹)، *نقدی بر مارکسیسم*، تهران: صدرا.
- _____ (۱۳۹۹)، *فطری‌بودن دین*، تهران: صدرا.
- _____ (۱۳۹۹)، *اسلام و نیازهای زمان*، تهران: صدرا.
- رهنما، علی (۱۳۸۵)، *مسلمانی در جست‌وجوی ناکجاآباد: زندگی‌نامه سیاسی علی شریعتی*، ترجمه کیومرث قرقلو، تهران: گام نو.

فلسفه دین

Philosophy of Religion

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با دیدگاه‌ها و مسائل مطرح در حوزه فلسفه دین

سرفصل

- چیستی دین

- جایگاه فلسفه دین

- الاهیات فلسفی و فلسفه دین در تاریخ مغرب زمین

- سهم مسیحیت در الاهیات فلسفی قرون وسطا و معاصر

- سهم اسلام در الاهیات فلسفی قرون وسطا و معاصر

- جریان‌های اصلی قرن بیستم در فلسفه دین

پراگماتیسم

الاهیات پویشی

پدیدارشناسی

اگزیستانسیالیسم

تومیس

الاهیات اصلاحی

- مفهوم خدا

- براهین اثبات وجود

- مسئله شر

- زبان دینی

- ایمان گرایی

روش ادزیایی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰ درصد

منابع

الوین، پلتنینجا (۱۳۹۷)، فلسفه دین: خدا، اختیار و شر، ترجمه محمد سعیدی مهر، تهران: کتاب طه.

رو، ویلیام (۱۳۸۱)، فلسفه دین، ترجمه قربان علمی، تبریز: آیین.

زاگزیسکی، لیندا (۱۳۹۹)، فلسفه دین: درآمدی تاریخی، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه.

گیسلر، نورمن ال. (۱۳۹۵)، فلسفه دین، ترجمه حمیدرضا آیت اللهی، تهران: حکمت.

هیگ، جان (۱۳۹۰)، فلسفه دین، ترجمه بهزاد سالکی، تهران: الهدی.

یاندل، کیت و دیگران (۱۳۹۲)، فلسفه دین، ترجمه رحمت الله کریمزاده و دیگران، مشهد: دانشگاه علوم اسلامی رضوی

و...

متون دینی به زبان خارجی

Religious Texts in Foreign Languages

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با متون دینی و تخصصی ادیان مختلف.

سرفصل

گزینش متون دینی و تخصصی ادیان مختلف به انتخاب استاد و ایجاد توانایی در حوزه‌های:

قرائت و درک مطالب متون تخصصی

آشنایی با اصطلاحات تخصصی

تحلیل و واکاوی متون تخصصی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

مدخل هایی برگزیده از:

Hastings, James [ed.] (2000), *Encyclopedia of Religion and Ethics*, 13 volumes, Britannia: Bloomsbury T&T Clark.

Jones, Lindsay [ed.] (2005), *The Encyclopedia of Religion*, 15 volumes, United States: Thompson Gale.

Amd...

متون عرفانی به زبان خارجی

Mystical Texts in Foreign Languages

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با متون عرفانی تخصصی ادیان مختلف.

سر فصل

گزینش متون عرفانی و تخصصی ادیان مختلف به انتخاب استاد و ایجاد توانایی در حوزه‌های:

قرائت و درک مطالب متون تخصصی

آشنایی با اصطلاحات توواژگان تخصصی عرفان ادیان غربی (اسلام، یهود و مسیحیت)

آشنایی با اصطلاحات و واژگان تخصصی عرفان ادیان شرق و خاور دور

تحلیل و واکاوی متون تخصصی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

مدخل‌هایی برگزیده از:

Hastings, James [ed.] (2000), *Encyclopedia of Religion and Ethics*, 13 volumes, Britannia: Bloomsbury T&T Clark.

Jones, Lindsay [ed.] (2005), *The Encyclopedia of Religion*, 15 volumes, United States: Thompson Gale.

Amd...

Experimental learning

نوع درس: تخصصی الزامی

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری ۱ واحد، عملی ۲ واحد

پیش‌نیاز: گذراندن حداقل ۷۰ واحد درسی

ساعات درس: نظری ۱۶ ساعت و عملی ۶۴ ساعت

هدف

هدف کلی درس: افزایش توانمندی‌های علمی، تخصصی و حرفه‌ای دانشجویان

اهداف رفتاری: آشنایی دانشجویان با الزامات مدیریت و راه‌اندازی کسب و کارهای نوین؛ آشنایی با محیط کار واقعی و چالش‌های آن به منظور آماده‌سازی دانشجویان برای حضور موثر در صنعت و جامعه؛ ارتقاء مهارت‌های نرم در دانشجویان برای ورود به بازار کار، حرفه و یا ادامه تحصیل؛ شناسایی نیازهای بازار کار و برنامه‌ریزی هدفمند در راستای افزایش مهارت‌های مورد نیاز؛ افزایش اعتماد به نفس و امید به آینده در دانشجویان با هدف پرورش سرمایه‌های انسانی خلاق، متخصص، مسئولیت‌پذیر، کارآمد و کارآفرین

سر فصل

نظری

- آشنایی دانشجویان با توسعه فردی
- آشنایی دانشجویان با مشاغل و کارآفرینی

- آشنایی با الزامات اخلاق حرفه ای
- آشنایی با فنون شرکت داری و مقررات تجارت
- آشنایی با حل مساله و فنون مذاکره
- آشنایی با رزومه نویسی
- آشنایی با تولید محتوا (متنی - بصری)
- آشنایی با شخصیت ها ، موسسات، فناوری های در حوزه تخصصی و رشته تحصیلی

عملی:

- آشنایی دانشجویان با شغل یا مشاغل مرتبط با رشته تحصیلی
- آشنایی دانشجویان با شرح وظایف و صلاحیت های مورد نیاز شغل و یا مشاغل مرتبط با رشته تحصیلی
- آشنایی دانشجویان با اهم نقاط قوت و قابل بهبود در صنعت محل فعالیت
- آشنایی با اهمیت تفکر انتقادی ، سیستمی و کار تیمی به منظور ارائه راهکار برای نقاط قابل بهبود و چالشهای شناسایی شده در سازمان
- آشنایی با فرایند مستندسازی اطلاعات و نحوه گزارش از مشاهدات اصلی
- انتخاب یکی از چالشهای مرتبط با حوزه تخصصی به صورت تیمی و ارائه راهکارهای عملیاتی در پایان دوره.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۶۰ درصد بابت حضور و مشارکت فعال در کلاس/ ارائه گزارش مکتوب به صورت ماهیه/ ارائه گواهی تایید شده از ناظر صنعت	-	آزمون های نوشتاری: ۲۰ درصد عملکردی - گزارش مکتوب : ۲۰ درصد	-

- ابوالعالی، بهزاد (۱۴۰۰)، مدیریت بر خود و برنامه توسعه فردی، انتشارات سازمان مدیریت صنعتی، تهران.
- ایلی، خدایار (۱۴۰۰)، مدیریت منابع انسانی با تأکید بر رویکردهای نوین، انتشارات سازمان مدیریت صنعتی، تهران.
- استروالد، الکساندر؛ پیگنیور، ایو؛ برناردا، گرگ؛ اسمیت، آلن (۱۳۹۴)، طراحی ارزش پیشنهادی: چگونه محصولات و خدماتی خلق کنیم که مشتری خواهان آن باشد، ترجمه: بابک وطن دوست، حسام الدین ساروقی، مینا نجفیان، اصغر عطایی، آریانا قلم، تهران.
- استروالد، الکساندر؛ پیگنیور، ایو؛ خلق مدل کسب و کار، مترجمان: غلامرضا توکلی، بابک وطن دوست، حسام الدین ساروقی، بهامین توفیقی، آریانا قلم، تهران.
- اولت، بیل (۱۳۹۳)، راه اندازی کسب و کار: ۲۴ گام برای موفقیت کسب و کارهای نوپا، (چاپ دهم) ترجمه: سعید روشنی، نفیسه رضایی نیک، آریانا قلم، تهران.
- زارعی، بهروز و صادقی بهزاد (۱۴۰۰)، کارآفرینی و نوآوری در کسب و کارهای الکترونیک با محوریت مطالعات کاربردی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- فرامرز قراملکی، احد؛ ناسخیان، علی اکبر (۱۳۹۸)، قدرت انگاره، نشر مجنون.
- فرامرز قراملکی، احد؛ برخورداری، زینب؛ موحدی فائزه (۱۳۹۵)، اخلاق حرفه‌ای در مدرسه، انتشارات شهید مهدوی.
- فورنیر، میرا؛ اسپین، جفری؛ دوایل، آلیسون؛ ویتکامب، سوزان (۱۳۹۳)، فنون و سبکهای رزومه نویسی، مترجم: سید رسول میرزایی موسوی، نخبه سازان، تهران.
- فیشر، راجر؛ بوری، ویلیام (۱۳۹۵)، اصول و فنون مذاکره، ترجمه مسعود حیدری، سازمان مدیریت صنعتی، تهران.
- قاضی زاده، نازنین (۱۴۰۰)، کارآفرینی فرهنگی و راهکارهای موفقیت در آن، ارشدان، تهران.
- محمودپور، بختیار (۱۳۹۳)، تجاری سازی تحقیق با تأکید بر حوزه علوم انسانی، موزه علوم و فناوری ایران، تهران.
- هال، کیندرا (۱۴۰۲)، قدرت داستان گویی در کسب و کار، ترجمه: نرگس قاسمی، آریانا قلم، تهران.

روان‌شناسی

Psychology

نوع درس: تخصصی اختیاری

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی دانشجویان با مبانی و مفاهیم روان‌شناسی

سر فصل

- نظریه‌های شخصیت: مطالعه نظریه‌های قدیم و جدید درباره شخصیت انسان

مکتب روان‌پویایی

مکتب رفتارگرایی

مکتب اجتماعی

مکتب روان‌شناسی اجتماعی

مکتب روان‌شناسی گشتالت

مکتب انسان‌شناسی انسان‌گرایی

و...

- روان‌شناسی یادگیری و تفکر

تعریف و موضوع مطالعه روان‌شناسی یادگیری

اهمیت یادگیری

ماهیت یادگیری

ارتباط رشد با یادگیری

نظریه‌های مختلف یادگیری

تحقیقات و مطالعات جدید در زمینه یادگیری

و...

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

سیاسی، علی‌اکبر (۱۳۹۵)، *نظریه‌های شخصیت یا مکاتب روان‌شناسی*، تهران: مؤسسه چاپ و انتشارات تهران.

سیف، علی‌اکبر (۱۳۷۸)، *روان‌شناسی پرورشی: روان‌شناسی یادگیری و آموزش*، تهران: آگاه.

سیف، علی‌اکبر (۱۳۹۹)، *سنجش فراآیند و فرآورده یادگیری: روش‌های قدیم و جدید*، تهران: دوران.

شاملو، سعید (۱۳۹۱)، *مکتب‌ها و نظریه‌ها در روان‌شناسی شخصیت*، تهران: رشد.

ویگوتسکی (۱۴۰۰)، *اندیشه و زبان*، ترجمه حبیب‌الله قاسم‌زاده، تهران: انتشارات ارجمند.

Bower, Gordon H. & Hilgard, Ernest R. (1980), *Theories of Learning*, Person.

Hall, Calvin S. & Lindzey, Gardner (1997), *Theories of Personality*, Wiley.

Engler, Barbara (2013), *Personality Theories*, Cengage Learning.

Hill, F. Winfred (1963), *Learning: A Survey of Psychological Interpretations*, Chandler Publishing Company.

Hunt, J. McVicker & Ender, Norman S. (1984), *Personality and the Behavioral Disorders*, Wiley-Interscience.

دین و هنر

Religion & Art

نوع درس: تخصصی اختیاری

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی دانشجویان با نسبت دین و هنر و نیز تجلیات مختلف باورهای دینی در حوزه‌های مختلف

هنر

سر فصل

- زیبایی شناسی:

زیبایی شناسی و دین: زیبایی شناسی دینی، دین زیبایی شناسانه

زیبایی و امر قدسی

تخیل هنری و ایمان

تعامل دین و هنر

و...

- شیوه‌های هنری دین‌ورزی:

از مجرای موسیقی

از مجرای رقص و سماع

از مجرای روایت

از مجرای شعر

از مجرای نمایش

از مجرای معماری

از مجرای هنرهای بصری

شیوه‌های دینی هنرورزی:

ادیان غربی (یهودیت، مسیحیت و اسلام) و حوزه‌های مختلف هنری (ادبیات، موسیقی، معماری، و...)

ادیان شرقی (دین زردشتی، دین هندویی، دین بودایی، ادیان خاور دور) و حوزه‌های مختلف هنری (ادبیات، موسیقی، معماری، و...)

- مسائل و مضامین

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

آداجیان، تامس و دیگران (۱۴۰۱)، زیبایی‌شناسی، ترجمه گروهی از مترجمان، تهران: ققنوس.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۹)، حکمت، هنر و زیبایی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۹)، نظریه تجلی: در باب شمایل‌گرایی هنر اسلامی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۵)، حکمت هنر هند، تهران: شرکت انتشارات سورۀ مهر.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۵)، مبانی عرفانی هنر و معماری اسلامی، تهران: شرکت انتشارات سورۀ مهر.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۳)، فلسفه هنر اسلامی: مجموعه مقالات، تهران: علمی و فرهنگی.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۴)، قدر: نظریه هنر و زیبایی در تمدن اسلامی، تهران: شرکت انتشارات سورۀ مهر.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۵)، در باب نظریه محاکات: مفهوم هنر در فلسفه یونانی و حکمت اسلامی، تهران: هرمس.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۵)، سرگذشت هنر در تمدن اسلامی: موسیقی و معماری، تهران: شرکت انتشارات سورۀ مهر.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۸۵)، تجلی نور و رنگ در هنرهای ایرانی - اسلامی، تهران: شرکت انتشارات سورۀ مهر.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۳)، آشنایی با فلسفه هنر، تهران: شرکت انتشارات سورۀ مهر.

بلخاری قهی، حسن (۱۴۰۰)، در باب زیبایی: زیبایی شناسی در حکمت اسلامی و فلسفه غربی، تهران: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۹)، خیال و ذوق و زیبایی در آرای امام محمد غزالی، تهران: مؤسسه تألیف، ترجمه و نشر آثار هنری متن.

بلخاری قهی، حسن (۱۳۹۹)، هندسه خیال و زیبایی: پژوهشی در آرای اخوان‌الصفا درباره حکمت، هنر و زیبایی، تهران: مؤسسه تألیف، ترجمه و نشر آثار هنری متن.

تیلور، چارلز (۱۴۰۱)، روح مطلق: هنر، دین، فلسفه، تهران: رامان سخن.

رید، هربرت (۱۳۷۵)، فلسفه هنر معاصر، ترجمه محمد تقی فرامرزی، تهران: نگاه.

دیویس، استیون (۱۴۰۰)، فلسفه هنر، ترجمه محمدرضا ابوالقاسمی، تهران: نی.

فدوی، سید محمد (۱۴۰۰)، هنر پُر و ک اقلیم هشتم، ترجمه مسعود شهامی پور، تهران: نظر.

کوماراسوامی، آناند اکنتیش (۱۳۹۴)، فلسفه هنر مسیحی و شرقی، ترجمه امیرحسین ذکرگو، تهران: فرهنگستان هنر.

گراهام، گوردن (۱۳۹۲)، فلسفه هنرها: درآمدهای زیبایی‌شناسی، ترجمه مسعود علیا، تهران: ققنوس.

لدبتر، شنن (۱۳۸۳)، دین و هنر، ترجمه افسانه نجاریان، تهران: رشن.

مصطفوی، شمس‌الملوک (۱۴۰۱)، از زیبایی متافیزیکی تا زیبایی هنری، تهران: نی.

Best, Harold M. (2003), *Unceasing Worship: Biblical Perspectives on Worship and the Arts*, IVP.

Brown, Frank Burch (2013), *The Oxford Handbook of Religion and the Arts*, Oxford: Oxford University Press.

Coleman, Earle J. (1998), *Creativity and Spirituality: Bonds Between Art and Religion*, New York: State University of New York Press.

Elkins, James (2004), *On the Strange Place of Religion in Contemporary Art*, Routledge: Routledge.

Fujimura, Makoto (2021), *Art and Faith: A Theology of Making*, Yale: Yale University Press.

Gardner, Ernest Arthur (2012), *Religion and Art in Ancient Greece*.

Glaspey, Terry (2021), *Discovering God through the Arts: How We Can Grow Closer to God by Appreciating Beauty & Creativity*, Moody Publishers.

Karetzky, Patricia Eichenbaum (2013), *Chinese Religious Art*, Lexington Books.

Jones, Silvia (2020), *Ineffability and its Metaphysics: The Unspeakable in Art, Religion, and Philosophy*, Macmillan: Palgrave Macmillan.

Plate, S. (2002), *Religion, Art & Visual Culture*, Macmillan: Palgrave Macmillan.

Stevens, John (2013), *Sacred Calligraphy of the East*, Echo Point Books & Media.

Van Der Leeuw, Gerardus (1963), *Sacred & Profane Beauty: The Holy in Art*, tra. David E. Green, London: Weidenfeld & Nicolson.

دین و سیاست

Religion & Policy

نوع درس: تخصصی اختیاری

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی دانشجویان با روابط پیچیده و چندگانه دین و سیاست، تأثیر ادیان مختلف بر سیاست ملل و تأثیر جریان‌های سیاسی بر ادیان، پدیده‌هایی همچون سکولاریسم، بنیادگرایی دینی، دین و خشونت و...

سر فصل

- تعریف سیاست، تمایز میان نسبت دین و سیاست در دنیای سنت و دنیای مدرن

- تئوکراسی: انواع حکومت‌ها و مشروعیت‌ها، تعیین جایگاه حکومت و مشروعیت دینی میان انواع

حکومت و مشروعیت

- سکولاریسم: سکولاریزاسیون، سکولاریته (معانی، ریشه‌ها و پیامدها)

- بنیادگرایی دینی: جغرافیا و علل گسترش، پیامدها

- سیاست و دین در بودیسم، دین زرتشت، مسیحیت، یهودیت (موردپژوهی)

- سیاست و دین در اسلام، مفهوم ولایت در اسلام شیعی، ولایت انبیا، ائمه و فقها

- دین و موضوعات سیاسی: دین و خشونت، دین و حقوق بشر، دین و کارآمدی نظام سیاسی، دین

و توسعه، دین و پلورالیسم اجتماعی

- دین مدنی: مفهوم شناسی، دین مدنی در ایالات متحده

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

اینگلهارت، رونالد و پپا نوریس (۱۳۸۹)، مقدس و عرفی: دین و سیاست در جهان، ترجمه مریم وتر، تهران: نشر کویر.

بکفورد، جیمز (۱۳۸۹)، دین و نظریه اجتماعی، ترجمه مسعود آریایی نیا، تهران: دانشگاه امام صادق علیه السلام.

بهداروند، محمد مهدی و محمد مومن قمی (۱۳۸۴)، حکومت حکیمانه: نقد نظریه حکمت و حکومت، تهران: نشر صبح میثاق.

حائری یزدی، مهدی (۱۹۹۵)، حکمت و حکومت، بی جا: شادی.

جوادی آملی، عبد الله (۱۳۷۵)، اخلاق کارگزاران در حکومت اسلامی، قم: مرکز نشر فرهنگی رجاء.

جوادی آملی، عبد الله (۱۳۹۴)، ولایت فقیه، ولایت فقهات و عدالت، قم: نشر اسراء.

شجاعی زند، علیرضا (۱۳۸۰)، دین، جامعه و عرفی شدن، تهران: نشر مرکز.

شجاعی زند، علیرضا (۱۳۷۷)، مشروعیت دینی دولت و اقتدار سیاسی دین: بررسی جامعه شناختی مناسبات

دین و دولت در ایران اسلامی، تهران: تبیان.

طباطبایی، سید جواد (۱۳۷۳)، *زوال اندیشه سیاسی در ایران*، تهران: نشر کویر.

واعظی، احمد (۱۳۷۸)، *حکومت دینی: تأملی در اندیشه سیاسی اسلام*، قم: مرصاد.

وبر، ماکس (۱۳۷۳)، *اخلاق پروتستانی و روح سرمایه داری*، ترجمه عبد الکریم رشیدیان و پریسا منوچهری کاشانی، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

دین و جنسیت

Religion & Gender

نوع درس: تخصصی اختیاری

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

نسبت، روابط متقابل و مفاهیم اساسی دین و جنسیت

سر فصل

- جنسیت، الگوی زبانی و اندیشه دینی

- خدا و جنسیت در دین

- زنانگی در دوره باستان

بین‌النهرین باستان: زن خدایان، زن و باروری

زنانگی در یونان باستان: نیف‌ها در نقش زنانه، لامیا زن اهریمنی، و...

شکتیزم در هندوئیسم حماسی (شایوئیسم و ویشنوئیسم)

- جنسیت در دین‌های ایرانی (گاهان، اوستای جدید و مانویت)

- جنسیت در دین یهود و مسیحیت، مناقشات فمینیستی یهودی - مسیحی

- اسلام و مساله جنسیت

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

امام عبدالفتاح (۱۹۹۶)، *المراه و اطفالون*، قاهره: مکتب مدبولی.

احمدی محمد رضا (۱۳۹۱)، *جنسیت از نظر دین و روانشناسی*، تهران: موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی.

عالسوند، ف (۱۳۹۲)، *زن در اسلام: حقوق و تکالیف*، قم: انتشارات هاجر.

مزدپور، کتایون (۱۳۷۱)، *زن در آیین زرتشت*، تهران: انتشارات نوید.

میل، استوارت (۱۳۷۷)، *کنیزک کردن زنان*، ترجمه خسرو ریگی، تهران: انتشارات بانو.

موحد، مجید (۱۳۸۶)، *جنسیت و جامعه‌شناسی دین*، تهران: نشر آوند اندیشه.

Gender and Holiness: Men, Women and Saints in Late Medieval Europe (Routledge Studies in Medieval Religion & Culture), Samantha Riches; Sarah Salih, 2002.

Geographies of Muslim Women: Gender, Religion, and Space, Ghazi-Walid Falah, Caroline Nagel Publisher: The Guilford Press, 2005.

Feminism, Law, and Religion, Marie A. Failing, Elizabeth R. Schiltz, Susan J. Stabile

Ashgate Pub Co,2013.

Jule, Allyson (2005), Gender and the Language of Religion, UK: University of Glamorgan.

علم و دین

Science & Religion

نوع درس: تخصصی اختیاری

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

آشنایی با دیدگاه‌ها و مسائل مطرح در رابطه علم و دین

سر فصل

- مقدمات: اصطلاحات، تعاریف، و...

- رابطه بین علم و دین

رابطه‌های داده‌های علمی و اعتقادات دینی

رابطه داده‌های علمی و متون مقدس

رابطه بین جهان‌بینی علمی و جهان‌بینی دینی

- تاریخچه بحث علم و دین

- رابطه علم و دین در جهان اسلام
- دیدگاه‌های کلی در باب رابطه علم و دین
- تعارض علم و دین
- راه‌حل‌های تعارض علم و دین.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

- استیس، والتر ترنس (۱۳۹۵)، دین و نگرش نوین، ترجمه احمد رضا جلیلی، تهران: حکمت.
- باربور، ایان (۱۳۹۴)، علم و دین، ترجمه بهاء‌الدین خرمشاهی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- برت، ادوین آرتور (۱۳۸۰)، مبادی مابعدالطبیعی علوم نوین، تهران: علمی و فرهنگی.

...

تاریخ تشیع

The History of Shi'ism

نوع درس: : تخصصی اختیاری

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

ساعات درس: ۳۲ ساعت

هدف

بررسی اجمالی سیر تحول تشیع.

سر فصل

- مقدمات (طرح درس، منابع قدیم و جدید، و...)
- اسباب و زمان ظهور تشیع (ظهور اعتقادی، ظهور تاریخی)
- ریشه شناسی واژه شیعه و تشیع، ممیزات شیعه از سایر فرق اسلامی
- مراحل شکل گیری و گسترش تشیع
- سقیفه و تحلیل رویدادهای پیش و پس از آن
- خلافت امام علی (ع) و امام حسن (ع)
- تحلیل اندیشه و آرمان سیاسی شیعه و رویدادهای این دوره (صلح امام حسن، و...)

- تاریخ تشیع تا قیام عاشورا

- زندگانی امام سجاد (ع) و مواضع فکری و سیاسی آن حضرت

- زندگانی امام باقر (ع) و امام صادق (ع) (زمینه‌ها و شرایط تاریخی آن‌ها، مواضع این دو امام، و...)

- زندگانی امام کاظم (ع) و امام رضا (ع) (ولایت عهدی امام رضا و رویدادها و پیامدهای بعدی آن)

- زندگانی امام جواد (ع)، امام هادی (ع) و امام حسن عسکری (ع): تأسیس حوزه بغداد و سامرا و

اهمیت آن در تاریخ تشیع، تأکید بر سازمان‌دهی فکری، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی شیعه.

- امام دوازدهم (عج): غیبت و فلسفه آن، پیامدهای فکری و سیاسی غیبت، نواب و...

- بررسی اجمالی دولت‌های شیعی: ادریسیان، زیدیه، علویان، حمدانیان، مرداسیان، عقیلیان، فاطمیان،

آل بویه، اسماعیلیه، سربداران، مرعشیان، آل کیا، صفویه و...

- بررسی اجمالی آثار علمی، ادبی و فرهنگی شیعه.

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	تحقیق (پروژه)
۲۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۱۰

منابع

حسین، جاسم (۱۳۹۳)، تاریخ سیاسی غیبت امام دوازدهم (عج)، ترجمه سید محمد تقی آیت‌اللهی، تهران: امیر کبیر.

جعفری، حسین محمد (۱۳۹۷)، تشیع در مسیر تاریخ، ترجمه سید محمد تقی آیت‌اللهی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

جعفریان، رسول (۱۳۸۷)، حیات فکری و سیاسی امام شیعه (ع)، قم: انصاریان.

جعفریان، رسول (۱۳۹۹)، تاریخ تشیع در ایران، ۲ جلد، تهران: علم.

شهیدی، سیدجعفر (۱۳۹۸)، پس از پنجاه سال: پژوهشی تازه پیرامون قیام حسین (ع)، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

عاملی، جعفرمرتضی (۱۳۹۷)، زندگانی سیاسی هشتمین امام حضرت علی بن موسی الرضا (ع)، ترجمه خلیل خلیلیان، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

عاملی، جعفرمرتضی (۱۳۹۳)، زندگانی سیاسی هشتمین امام حسن مجتبی (ع)، ترجمه محمد سپهری، قم: مؤسسه بوستان کتاب.

لالانی، ارزینا (۱۳۹۵)، نخستین اندیشه‌های شیعی، ترجمه فریدون بدره‌ای، تهران: فرزانه روز.

